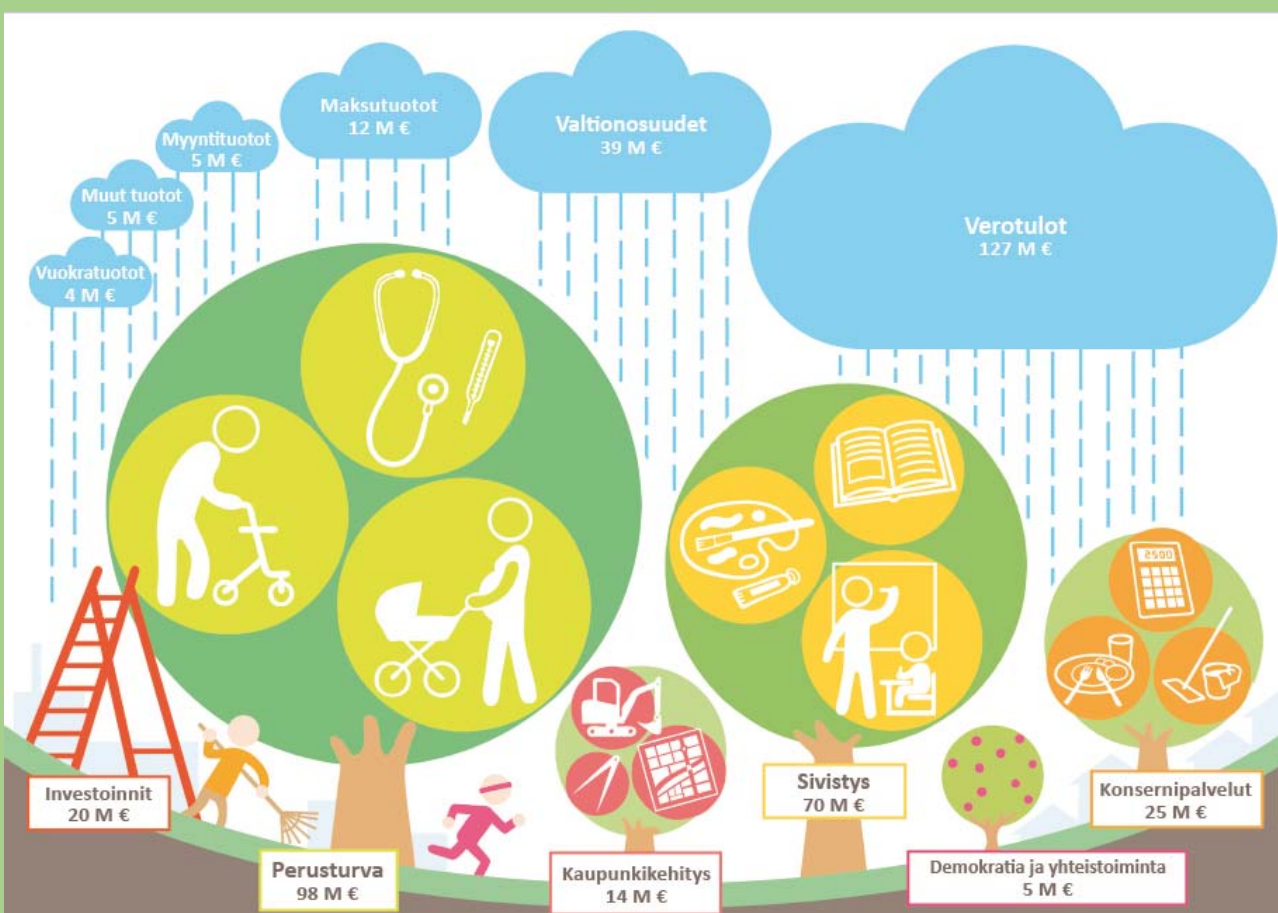

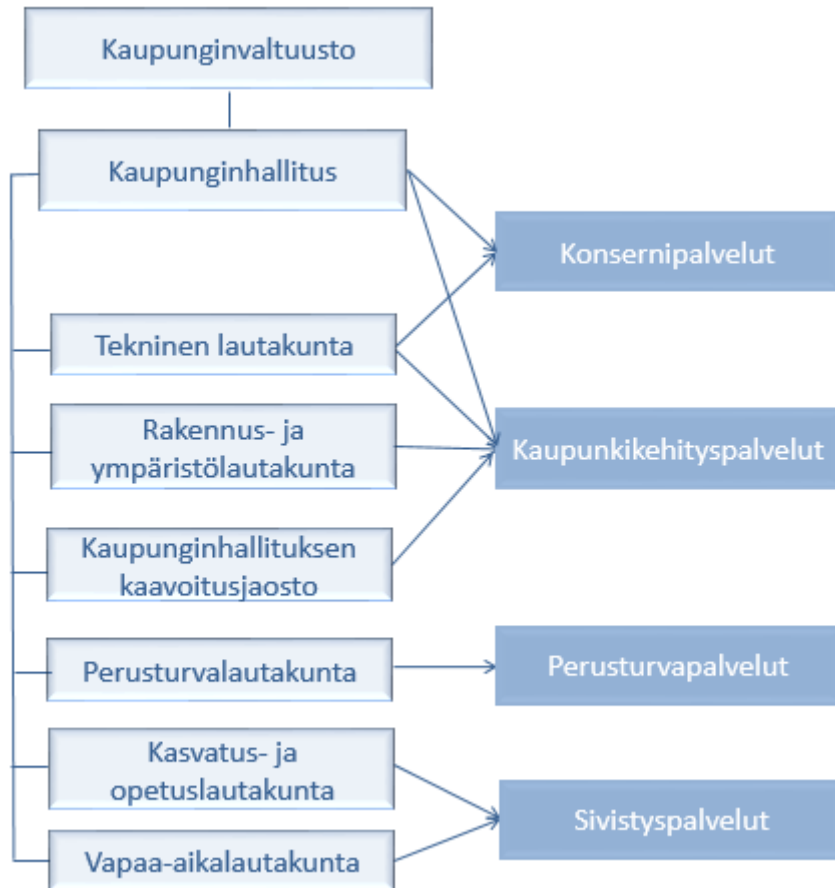
NOKIANKAUPUNKI

TALOUSARVIO 2017

Taloussuunnitelma 2017 - 2019

Kaupunginvaltuuston hyväksymä 12.12.2016

Avainluvut	E2016	TA2017
Asukasluku	33 200	33 500
Tulovero %	19,75 %	20,00 %
Yli/alijäämä	+ 0,1 m€	+ 1,4 m€
Vuosikate	10,5 m€	12,0 m€
Poistot	10,2 m€	10,6 m€
Vuosikate/asukas	316 €	357 €
Toimintamenot/asukas	5 611 €	5 464 €
Nettoinvestoinnit	14,5 m€	19,7 m€
Nettoinvestoinnit/asukas	437 €	589 €
Lainakanta	81,7 m€	88,1 m€
Lainaa/asukas	2 461 €	2 630 €

Kannen kuva: Satu Cozens

Sisältö

I	TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KEHITYSNÄKYMÄT	5
	Toimintaympäristö	5
	Talouden lähtökohdat	6
II	STRATEGIA	8
	Vuoden 2017 painopisteet	8
	Nokian kaupungin palvelusuunnitelma ja tavoitteet 2017	9
	Riskienhallinta	10
	Kaupunkikonsernin omistajapoliittiset tavoitteet 2017	12
III	TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA 2017-2019	13
	Alijäämän kattamisvelvollisuus	13
	Talouden tehostamisohjelma	13
	Tarkastuslautakunnan havainnot	13
	Organisaatio	14
	Talousarvion sitovuus ja seuranta	15
	Tilivelvollisuus	16
	Tuloslaskelmaosa 2014 - 2018	17
	Investointiosa	23
	Rahoitusosa	28
	Tase	29
IV	KÄYTTÖTALOUSOSA	30
	DEMOKRATIA	30
	KONSERNIPALVELUT	33
	KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT	42
	PERUSTURVAPALVELUT	58
	SIVISTYSPALVELUT	73
	Tytäryhtiöt	86
	Nokian Vesi Oy	86
	Nokian Vuokrakodit Oy	88
	Nokian Jäähalli Oy	90

VI TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO	94
LIITTEET	96

I TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KEHITYSNÄKYMÄT

Toimintaympäristö

Väestö

Nokian kaupungin asukasmäärä on kasvanut 2000-luvulla yli 20 %. Vuoden 2015 lopussa nokialaisia oli 33 162 kasvun ollessa 1,0 % vuoden aikana. Syyskuun lopussa 2016 asukasmäärä oli 33 172 asukasta, mikä tarkoittaa vain 10 asukkaan kasvua yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana. Talousarviossa ja -suunnitelmassa väestönkasvun arvioidaan jatkuvan siten, että vuoden 2016 lopussa asukkaita on 33 200, vuoden 2017 lopussa 33 500, vuoden 2018 lopussa 33 800 ja vuoden 2019 lopussa 34 100. Tämä tarkoittaa noin 0,8-0,9 %:n kasvua vuosittain.

Väestön ikärakenne on muuttunut viimeisten vuosikymmenien aikana siten, että suurimmat muutokset ovat 15 - 24 -vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden ryhmissä. Syyskuun lopussa 2016 yli 65-vuotiaiden osuus on kasvanut yli 19 %:iin ja 15 - 24 -vuotiaiden osuus on laskenut alle 9,5 %:iin. 0 - 15 vuotiaiden osuus ja 25 - 64 -vuotiaiden on pysynyt lähes ennallaan.

Tampereen seutukunnan väkiluku oli vuoden 2015 lopussa 394 317 asukasta. Vuoden 2016 aikana kasvu on ollut 0,9 % (3 445 henkeä) tammi-syyskuun aikana (lähde: Tilastokeskus).

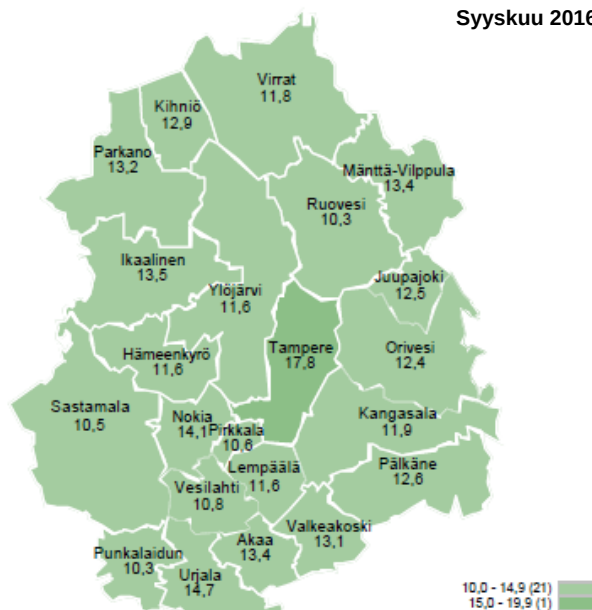
Työllisyystilanne ja mediaaniansiot

Työttömyystilanne on heikentynyt Nokialla vuoden aikana, mutta on kuitenkin Pirkanmaan keskitasoa matalampi syyskuun lopussa. Rakennetyöttömien määrä kasvoi 8,7 % ja pitkäaikaistyöttömien määrä 49,7 % syyskuusta 2015 syyskuuhun 2016. Positiivista on alle 25-vuotiaiden työttömyyden lasku 4,6 %:lla vuoden aikana.

Vuoden 2015 syyskuussa työttömien osuus työvoimasta oli Nokialla 13,4 %. Syyskuun lopussa 2016 työttömien määrä Nokialla oli 2 229 ja työttömien osuus työvoimasta 14,1 %. Kasvua siis 0,7 % -yksikköä. Pirkanmaalla vastaava luku syyskuun lopussa 2016 oli 14,8 % ja kasvua edellisvuodesta 0,1 % -yksikköä. Koko maassa työttömyysasteen vuositason lisäys oli myös 0,8 % -yksikköä ja työttömyysaste 12,5 % (12,8 % syyskuussa 2015). Työvoimaan kuului 30.9.2016 Nokialla 15 781 henkeä.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

Syyskuu 2016

TEM Työnvälitystilasto / Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Asuntokuntien käytettävissä olevan rahatulon mediaani vuonna 2014 oli Nokialla 34 843 €. Edelliseen vuoteen verrattuna rahatulo laski 199 €. Koko maassa asuntokuntien käytettävissä olevan rahatulon mediaani oli 31 417 € vuonna 2014. Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt.

Asuntorakentaminen

Vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana asuntoja valmistui 134 kpl (141 kpl tammi-syyskuussa 2015), joista 10 kpl vanhoihin rakennuksiin (esim. loma-asuntojen käyttötarkoituksmuutokset). Valmistuneet asunnot jakautuivat seuraavasti: pientalot 44 asuntoa (66), rivi- ja ketjutalot 11 asuntoa (42) ja asuinkerrostalot 78 asuntoa (33).

Vuoden 2016 tammi-syyskuussa myönnettiin rakennuslupia 123 kpl (126 kpl), toimenpidelupia 163 kpl (117 kpl), muutoslupia 3 kpl (12 kpl), jatkolupia 17 kpl (17 kpl) ja purkulupia 1 kpl (1 kpl). Uusille rakennuksille myönnetty rakennusluvat jakautuvat seuraavasti: pientalot 43 kpl (30 kpl), rivi- ja ketjutalot 3 kpl (3 kpl) ja asuinkerrostalot 0 kpl (1 kpl). Uusia asuntoja näissä on kaikkiaan 52 kpl (127 kpl).

Edelliseen vuoteen verrattuna valmistuneiden asuntojen määrä tammi-syyskuussa on laskenut 5 %. Rakennus- ja toimenpidelupien kokonaismäärä taas kasvoi 19 % edellisestä vuodesta.

Elinkeinoitoiminnan kehitys

TE-toimistoissa olevien nokialaisten avoimien työpaikkojen määrä kasvoi viime vuodesta 45:llä ollen 100 syyskuun 2016 lopussa. Tilastokeskuksen mukaan työpaikkojen kokonaismäärä vuoden 2013 lopussa oli 10 818. Pitkän ajan muutoksena suuntaus on ollut työpaikkojen väheneminen erityisesti teollisuudesta ja toisaalta niiden korvaantuminen osittain uusien yritysten kautta. Yritysten nettolisäys Nokialla on noin 30 - 40 yritystä vuosittain.

Tampereen kauppakamarin arvion mukaan vuonna 2016 Pirkanmaan yksityisen sektorin liikevaihto kasvaa 4,6 %. Teollisuuden liikevaihdon lasku on pysähtynyt ja palvelut ja rakentaminen ovat olleet hyvässä vauhdissa. Pirkanmaan yritysbarometrin II/2016 mukaan yritysjohtajista 58 % näkee, että vuoden 2016 liikevaihto on edellistä vuotta suurempi. Tämä on vahvistanut odotuksia myös henkilöstömäärien ja investointien lisäämisestä.

Talouden lähtökohdat

Kansantalous

Valtiovarainministeriö ennustaa (VM taloudellinen katsaus, syksy 2016) Suomen talouden kasvavan 1,1 % kuluvana vuonna. Kasvun arvioidaan jäävän seuraavan kahden vuoden aikana yhden prosentin tuntumaan. Hienoisesta piristymisestä huolimatta Suomen taloustilanteen uskotaan pysyvän lähivuosien ajan heikkona. Ennusteen mukaan BKT tulee olemaan vielä vuonna 2018 noin 3 % pienempi kuin vuonna 2008.

Lähivuosien ajan taloudellista aktiviteettia kannattelee lähinnä yksityinen kulutus ja investoinnit. Teollisuustuotannon laskun uskotaan jatkuvan edelleen ja palvelutuotannon kasvun jäävän alle prosenttiin. Maailmankaupan kasvu jää tänä vuonna 2 %:iin, mikä on maailmantalouden kasvua alhaisempi. Euroopassa Iso-Britannian eroaminen EU:sta uskotaan johtavan maan talouskasvun hidastumiseen.

Suomen julkisen talouden uskotaan pysyvän alijäämäisenä vuosikymmenen loppuun saakka. Julkiseen talouteen on eri hallitusten toimesta kohdennettu mittavia sopeutustoimia, mutta niistä huolimatta alijäämä ei ole supistunut merkittävästi. Valtio on julkisen talouden sektoreista eniten

alijäämäinen. Talouden hidas kasvu ei tuota tarpeeksi verotuloja julkisten menojen rahoittamiseen.

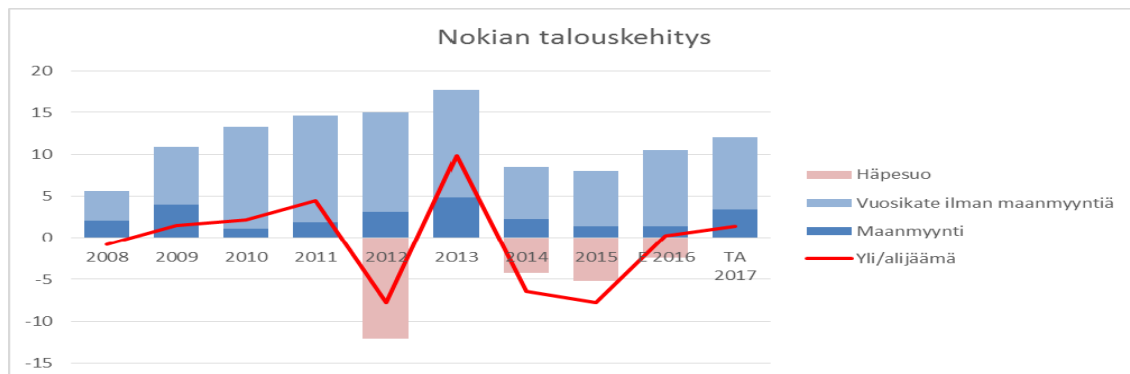
Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan vuonna 2016 nimellisansiot nousevat hiukan yli prosentin. Vuonna 2017 ansiotasoindeksi nousu jää alle prosenttiin lähinnä kilpailukykykysymyksen ansiosta. Sopimus alentaa työnantajien maksuja, mikä parantaa Suomen kustannuskilpailukykyä muihin maihin verrattuna. Työttömyysasteen trendi on kääntynyt hienoiseen laskuun ja työllisyysasteen uskotaan nousevan 68,5 prosenttiin. Kuluttajahintojen nousun uskotaan olevan yhä maltillista, noin 0,4 %.

Kuntatalous

Julkinen velka ylitti vuonna 2015 60 prosentin rajan, mutta velkasuhteen kasvun ennustetaan hidastuvan. Syksyn 2016 budjettiriihi ja kilpailukykykysymys johtavat kuntien tulopohjan heikkenemiseen. Kilpailukykykysymys alentaa myös kuntien työnantajamaksuja, mutta näiden vaikutus kompensoidaan alenevina valtionosuuksina. Tämän johdosta Kuntaliitto kehottaa kuntia hyödyntämään esimerkiksi tehtävien määrään ja maksuihin liittyvät keinot. Kuntaliitto ennakoii vuoden 2017 tuloksen olevan parempi kuin vuonna 2016, mutta kuitenkin yhä liian alhainen. Paine investointeihin on kunnissa suuri ja seurauksena on velkaantumisen jatkuminen.

Nokian kaupungin talous

Nokian kaupungin vuosikate kehittyi positiivisesti vuosina 2008 - 2013. Vuoden 2013 vuosikate oli lähes 18 miljoonaa euroa sisältäen normaalia enemmän maanmyyntituloja ja maankäyttökorvauksia. Lisäksi ylijäämää paransi kertaluonteinen 2,9 miljoonan euron satunnainen tuotto koulutuskuntayhtymän purkautumisesta sekä edellisvuotta selkeästi korkeammat verotulot. Vuoden 2014 vuosikate oli 8,5 miljoonaa euroa. Poistot ja Häpesuosta tehty uusi 4,2 miljoonan euron varaus veivät tuloksen 6,6 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.

Kaupungin kokonaistulojen kasvu on kuitenkin jäänyt käyttötalousmenojen kasvua pienemmäksi jo usean vuoden ajan. Toimintatuottojen määrä vaihtelee etenkin maanmyyntitulojen ja maankäytön sopimuskorvausten vuosittaisen heilahtelun takia. Vuonna 2015 toimintamenojen kasvu oli 1,6 % edelliseen vuoteen verrattuna ja tuottojen kasvu 1,0 %. Toimintamenot ovat kasvaneet lähes 28 miljoonaa euroa viimeisten viiden vuoden aikana. Samaan aikaan toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien kasvu on ollut noin 20 miljoonaa euroa, kunnan tehtävät lisääntyneet ja väestö ikääntynyt, mikä vaikuttaa palvelutarpeeseen (vesilaitoksen luvut eivät tässä sisälly 2014 vertailulukuun).

Vuoden 2016 aikana toimintamenot kasvanevat 0,9 %. Häpesuon puhdistamisesta joudutaan tekemään vielä 2,4 miljoonan euron varaus, mikä laskee tulosta talousarvioon verrattuna. Kokonaistuottojen kasvun ennakoitaan olevan 2,5 %.

Nokian kaupungin velkaantuminen lähti kasvuun vuoden 2015 aikana. Vuoden 2014 lopussa lainaa asukasta kohden oli 1 398 €. Vuoden 2015 lopussa lainaa oli 1 994 €/asukas ja vuoden 2016 lopussa arviolta 2 461 €/asukas. Mikäli tarvittavat investoinnit toteutetaan, kasvaa velkamäärä vuosittain, ellei vuosikate parane.

II STRATEGIA

Nokian kaupungin strategia, onnistumissuunnitelma, hyväksyttiin elokuussa 2013. Sen päälinjoina ovat terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja taloudellisuus.

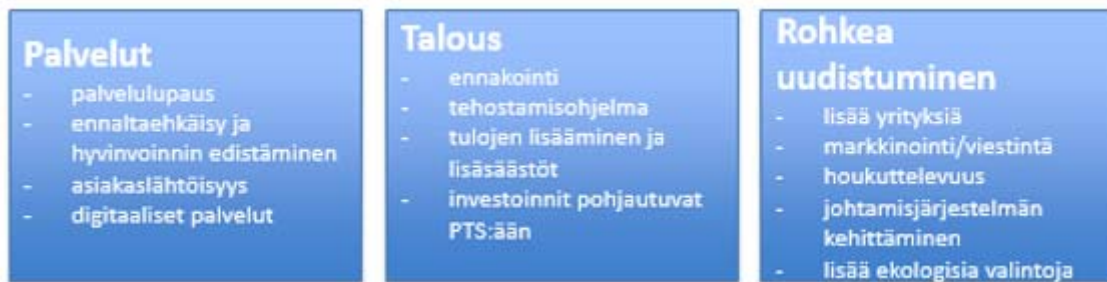
Hyvinvoiva Nokia 2016	
Nokian kaupungin onnistumissuunnitelman tavoitteena on asukkaiden hyvinvointi. Kattavina toimintaperiaatteina ovat terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä taloudellisuus. Kaupungin kaikkien palvelukeskusten yhteinen tehtävä on luoda puitteet asukkaan omaehtoisille terveydelle ja hyvinvointia tukeville valinnoille. Alla olevat tavoitteet konkretisoidaan vuotuisissa talousarvioissa ja niiden toteutumista seurataan tilinpäätöksissä.	
Painopisteet	Tavoitteet
Asiakaslähtöinen ja palveleva Nokia Terveyttä ja hyvinvointia edistävät palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti.	1. Palveluohjaus ja palveluprosessit tukevat terveyttä ja hyvinvointia 2. Perusterveydenhuolto on vahvistettu 3. Perheitä ja kotona asumista tuetaan ennaltaehkäisevästi, varhaisesta vuorovaikutuksesta huolehtien 4. Monialainen yhteistyö toimii yli palvelukeskusrajojen
Yrittävä, osaava ja onnistuva Nokia Yrityksiä houkutteleva kaupunki luo hyvät toimintaedellytykset yrittämiselle ja uusille työpaikoille.	1. Nuorten koulutus- ja työelämävalmiuksia on vahvistettu 2. Kaupunki kannustaa asukkaiden kouluttautumista ja työllistymistä 3. Kaupungin keskusta kehittyy uusilla asumisen ja yrittämisen alueilla 4. Henkilöstön osaamista kehitetään, perustehtävät ovat selkeät ja työhyvinvointi on parantunut
Turvallinen ja viihtyisä Nokia Yhteisöllisyyttä tukeva kaupunkisuunnittelu on osallistavaa ja avointa.	1. Palvelut edistävät omaehtoista toimintaa ja kannustavat aktiiviseen elämäntapaan 2. Liikkuminen Nokialla on turvallista ja liikennetarkeus edistävät joukkoliikennettä ja kevyttä liikennettä 3. Ympäristöratkaisut perustuvat kestäväan kehitykseen 4. Kaavoituksessa ja muussa suunnittelussa arvioidaan päätösten vaikuttavuus asukkaille, yrityksille ja ympäristölle.
Tasapainoinen ja toimiva Nokia Päätöksenteko ja toiminta on kustannustietoista ja vaikutuksia ennalta-arvioivaa.	1. Luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja asukkaiden välinen vuoropuhelu on lisääntynyt asioiden valmistelussa 2. Vuoropuhelua edistävää viestintä on kohderyhmälähtöistä ja monikanavaista 3. Ennalta-arvioiva valmistelu (EVA-menetelmä) on otettu käyttöön kaikissa palvelukeskuksissa 4. Kaupunki on sitoutunut kaupunkiseudun kehittämiseen yhteistyötä syventämillä

Strategiakuva suurempana takakannessa.

Vuoden 2017 painopisteet

Vuoden 2015 aikana kaupunginvaltuusto terävoitti Hyvinvoiva Nokia 2016 -strategiaa valitsemalla painopisteiksi vuosille 2016 - 2017 palvelut, talous ja rohkea uudistuminen. Syksyllä 2016 painopisteitä tarkennettiin siten, että huomiota kiinnitettiin asiakaslähtöisyyteen, edelleenkin digitaalisiin palveluihin, investointien suunnitelmallisuuteen, tulojen lisäämisen ja lisäsäästöjen tärkeyteen, organisaatiouudistuksen jälkeen johtamisjärjestelmän kehittämiseen ja ekologisten valintojen lisäämiseen.

Painopisteet vuonna 2017

Nokian kaupungin palvelusuunnitelma ja tavoitteet 2017

Hyvinvoiva Nokia

Kuntalain ensimmäisen pykälän mukaisesti kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointi -käsitteelle on erilaisia määritelmiä ja mittareita. Mitattaviksi hyvinvoinnin osatekijöiksi luetaan yleensä terveys, elinolot ja toimeentulo.

Asukkaiden hyvinvointi on myös Nokian kaupungin strategian kulmakivi. Nokian kaupungin hyvinvointiryhmä määrittä kaupunkitason hyvinvointitavoitetta seuraavasti: 'Nokialaisten hyvinvointi paranee merkittävästi asiakaslähtöisesti kohdennetuilla, joustavilla ja monialaisesti tuotetuilla palveluilla'.

Keskeisiä keinoja tavoitteen saavuttamisessa ovat palvelujen kohdentaminen huomioiden asiakkaiden tarpeet, varhainen tunnistaminen ja reagointi sekä edellytysten luominen kuntalaisen omaehtoiselle aktiivisuudelle ja terveyttä edistäville valinnoille. Onnistumista tulee mitata kansallisen tason mittareilla ja asettaa niille tavoitteet.

Jotta Nokialla olisi hyvä asua, tarvitaan myös työtä ja toimeentulon lähteitä. Elinvoimaisuutta parantaa kasvava yritysten ja työpaikkojen sekä nokialaisten määrä. Asukasmäärän kasvu luo myös työpaikkoja. Kaupungin tehtävänä on edistää työpaikkojen syntymistä kaupunkiin ja aktivoida työllistämistoimenpiteitä. Maankäytön suunnittelu ja infrapalvelut ovat ratkaisevassa asemassa yritysten harkitessa sijaintipaikkaansa. Virikkeitä tarjoava ja turvallinen yhdyskuntasuunnittelu takaa nykyisille ja uusille nokialaisille viihtyisän ja vakaan elinalueen.

Kaupunkiorganisaatio toteuttaa toimenpiteitä nokialaisten hyvinvoinnin parantamiseksi ja turvaamiseksi. Tässä tehtävässä henkilöstöä tuetaan työhyvinvointia parantamalla ja osaamista kehittämällä.

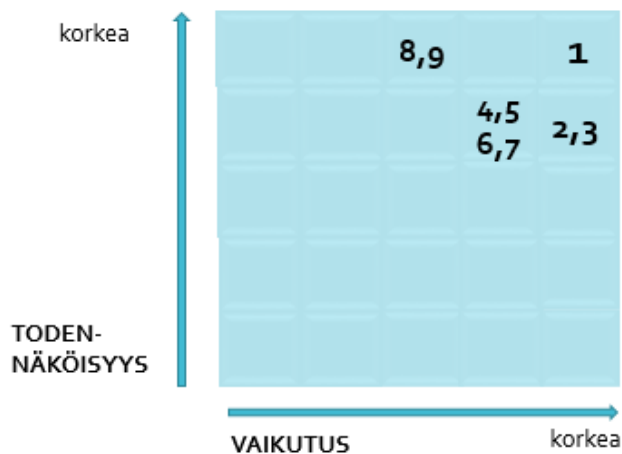
Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Palvelutuotannon monipuolisuus	Palvelusetelit, ostopalvelu: tuotteistus, hinnoittelu	Q1-Q4
	Työllisyystilanteen parantaminen	Tampereen seudun kokeilu, yritysysteistyö	Q1-Q4
	Asiakastytyväisyyden parantaminen	Systemaattinen asiakaspalveluprosessien määrittäminen, palvelulupaus ja toteuttaminen	Q1-Q4
	Vuorovaikutuksen lisääminen nokialaisten kanssa	Säännölliset yleisötilaisuudet, kuulemiset, jalkautuminen	Q1-Q4
Talous	Tarkka talous	Tehostamisohjelman toteutus, tiukka kk-seuranta arvioinnein	Q1-Q4
	Rakennuskannan ja toimitilojen optimointi	Salkutuksen perusteella tarpeettomat tilat myydään	Q2-Q4
	Palvelutoimintaa tukevat tilat ja infra	Eri vaihtoehtoja toimitilojen hallinnassa käytössä omistuksen lisäksi, taloudellinen kantokykyhuomioitu	Q2-Q4
Rohkea uudistuminen	Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen	3Kulman kehittäminen jatkuu.	Q1-Q4
	Hyvinvointia tukevien toimintatapojen kehittäminen	1-3 uutta kohdetta	Q1-Q4
	Johtamisjärjestelmän uudistaminen	Hallintosäännön uudistaminen, esimiesvalmennus	Q1-Q3
	Nokian kaupungin uusi visio	Kuntastrategian uudistaminen	Q4
	Digitaalisten palvelujen lisäys	Verkkopalvelut käden ulottuville, sisältäen kansalaisten asiointipalvelut	Q1-Q4

Riskienhallinta

Vuoden 2014 aikana tehtiin kaupunkiorganisaatiossa laaja operatiivisten ja vahinkoriskien kartoitus. Riskikartoitusta jatkettiin vuonna 2015 tekemällä johdon riskikartoitus sisältäen strategiset, taloudelliset ja operatiiviset riskit. Vuoden 2016 aikana palvelualueilla ja tytäryhtiöissä tehtiin riskikartoitus, jossa keskityttiin erityisesti strategian toteuttamista uhkaaviin taloudellisiin ja operatiivisiin riskeihin.

Riskienhallinnan tavoitteena on riskitason optimointi ja ennakoiva toiminta. Prosessina riskienhallinta käsittää riskien tunnistamisen, niiden analysoinnin, arvottamisen, johtopäätökset ja päätöksenteon, toimeenpanon sekä raportoinnin ja seurannan. Riskit arvotettiin vaikutuksen osalta asteikolla 1-5 (1 = pieni, 5 = erittäin merkittävä) ja todennäköisyyden osalta asteikolla 1-5 (1 = pieni, 5 = lähes varma). Riskikerroin saadaan kertomalla vaikutus todennäköisyydellä.

Riskimatriisi 2016

- 1) Kiinteistöjen ja infran korjausvelka, 25
- 2) Talouden tasapainon muutos (maakuntauudistus) 20
- 3) Yleinen kansantalouden heikko kehitys 20
- 4) Pitkäaikaisen työttömyyden lisääntyminen 16
- 5) Toiminnan johtaminen muutostilanteissa 16
- 6) ICT-järjestelmien toimivuus, tietoturvasuus 16
- 7) Keskeytys/häiriö toimitiloissa, toiminnassa 16
- 8) Yritysten työvoimatarpeen muutokset 15
- 9) Digitalisaation toimeenpano "takkuu" 15

	Riski	Seuraus	Toimenpiteet	T	V	Yht.
Strategiset riskit	Pitkäaikaisen työttömyyden lisääntyminen	Kaupunkilaisten hyvinvointi heikkenee, syrjäytymisriski kasvaa, verotulot heikkenevät.	Elinkeinopolitiikan aktivointi, kaupunkiseudun työllisyydenhoidon kokeilu	4	4	16
	Yritysten työvoimatarpeen muutokset	Työpaikkaomavaraisuuden heikentyminen	Yritysrakenteen monipuolistaminen ja uudet kasvavat toimialat	3	5	15
	Maakuntauudistusta seuraava talouden tasapainon muutos	Veropohjan supistuminen, palvelujen rahoitus vaikeutuu	Toiminnan uudelleenjärjestelyt, tehokkuus ja tuloksellisuus, ennakkoiva verotulosuunnittelu	5	4	20
Taloudelliset riskit	Kansantalouden heikko kehitys	-"	-"	5	4	20
	Kiinteistöjen ja infran korjausvelka, kasvavan kaupungin investointitarpeet	Velkaantumisen kasvaa, rahoituskulut kasvavat, uutta velkaa joudutaan ottamaan vanhan velan lyhennyksiin	Pitkän aikavälin suunnittelu, tarvekartoitukset, uudet rahoitus/omistusmallit, korkosuojaukset	5	5	25
Operatiiviset riskit	Toiminnan johtaminen ja organisointi muutostilanteissa	Toiminta ei suuntaudu asiakasrajapintaan ja on tehotonta.	Johtamisen ja esimiestyön valmennusohjelma, henkilöstön kehittäminen. Henkilöstöstrategia.	4	4	16
	ICT-järjestelmien toimivuus palvelutuotannossa ja tietoturvasuus	Asiakaspalvelu estyy tai vaarantuu, työteho kärsii, tietojen asiaton käyttö	Keskeytyksiin varautuminen/ varajärjestelmät ydintoiminnoissa, toimittajahallinta	4	4	16
	Digitalisaation toimeenpano 'takkuu'	Asiakaslähtöiset palvelut eivät kehity ja monipuolistu, sähköistämisen tehokkuus/ taloudelliset edut eivät toteudu.	Digitalisaation edistämiseen panostetaan riittävät voimavarat, kuunnellaan tarkasti kaupunkilaisten mielipiteitä.	3	5	15
	Toimitiloista aiheutuva häiriö/keskeytys toiminnassa	Palvelutuotannon epäjatkuvuus tai saatavuusongelma, kustannukset uudelleenjärjestelyistä	Vakuutuspolitiikka, automaattiset hälytysjärjestelmät, jatkuvuus-suunnittelu ja prosessit mietitty	4	4	16

Kaupunkikonsernin omistajapoliittiset tavoitteet 2017

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Nokian kaupungin omistajapoliittiset linjaukset 13.6.2016 ja ne tulivat voimaan 1.7.2016. Omistajapoliittisten linjausten tarkoituksena on tukea kaupungin strategian toteutusta. Omistajapolitiikka on johtamisen väline, joka määrittelee missä tehtävissä ja hankkeissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana, omistukselle asetettavat tuotto- ja muut tavoitteet, pääoman käytön periaatteet sekä kuka omaisuuden käytöstä vastaa ja miten omaisuuden hallinnan johtaminen ja raportointi on järjestetty.

Maaomaisuuden osalta linjaukset sisältyvät maapoliittiseen ohjelmaan. Rakennusomaisuuden osalta tavoitteet on esitetty toimitila- ja kiinteistöohjelmassa, joka on tullut voimaan 1.12.2016. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden (kuten infrastruktuuri) tarve ja investoinnit on määritetty tässä talousarviossa. Koneiden ja kaluston hankintoja ohjataan kaupungin hankintaohjeilla. Sijoitus- ja rahoitusomaisuuden ja erityisesti tytäryhtiöiden ja osakkuus- ja yhteisyhteisöjen omistamisen tavoitteet on linjattu Nokian kaupungin omistajapoliittisissa linjauksissa.

Rakennettujen kiinteistöjen osalta tavoitteena on salkutuksen perusteella luopua asteittain toiminnassa tarpeettomista rakennuksista. Myyntivoittoa on budjetoitu 0,4 miljoonaa euroa vuodelle 2017. Tontteja on suunniteltu myytävän 3,4 miljoonalla eurolla (myyntivoitto). Maa- ja vesialueiden vuokraa on budjetoitu 1,97 miljoonaa euroa.

Tytäryhtiöiden ja osakkuus- ja yhteisyhteisöjen omistajapoliittisissa linjauksissa on määritetty toimintalinjat omistamisen, toiminnan sekä talouden ja tehokkuuden osalta. Talouden ja tehokkuuden linjaukset ovat mm: kaupunki ohjaa toimintaa talousarvion toiminnallisilla ja taloudellisilla tavoitteilla, yhtiöiden tulee toimia tehokkaasti (parantaa asiakaskokemusta, tuottavuutta ja kilpailukykyä) sekä yhtiöt raportoivat toiminnastaan ja taloudestaan kaupungille konserniohjeen mukaisesti.

Linjauksissa on määritetty tavoitteet eri toimialan kaupunkikonsernin yhteisöille. Pääasiallinen tavoite on, että tytäryhtiöt toteuttavat Nokian kaupungin tehtävää omalla toimialallaan. Ne tuottavat palveluja asiakasystävällisesti ja tehokkaasti. Palvelujen hinnoittelun tulee mahdollistaa korjaus- ja korvaavat investoinnit sekä toiminnan ylläpito. Tytäryhtiöiden ensisijaisena tavoitteena ei ole osingonjako, vaan tehokas ja vaikuttava toiminta. Tytäryhtiöille ei ole asetettu osinkotavoitetta, mutta mikäli kaupunki on taannut tytäryhteisön lainoja, perii kaupunki jäljellä olevien lainojen määrästä 0,5%:n suuruisen vuosittaisen takausprovision. Vuonna 2017 takausprovisioita laskutetaan tytäryhtiöiltä noin 125 000 euroa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Nokian kaupungin konserniohjeen, joka tuli voimaan 1.7.2016. Sen mukaiset kaupungin talousarvio sisältää myös tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tytäryhteisöjen tiedot sisällytetään myös tilinpäätökseen ja osavuositarkastuksiin.

Tässä talousarviossa on esitetty tytäryhtiöiden taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet: Nokian Vesi Oy, Nokian Vuokrakodit Oy, As Oy Myllymatti, Verte Oy ja Nokian Jäähalli Oy.

III TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA 2017-2019

Talousarvion yhteydessä käsitellään myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Vuodesta 2017 alkava suunnittelukausi käsittää myös vuoden 2019, jonka alusta on suunniteltu toteutettavaksi maakuntauudistus. Muutokseen liittyviä lakeja ei kuitenkaan ole vielä hyväksytty, joten vuoden 2019 taloussuunnitelmassa ei ole huomioitu mahdollista tulevaa uudistusta.

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Kuntalaki velvoittaa kuntaa huolehtimaan tulorahoituksen riittävydestä ja maksuvalmiuden säilyttämisestä. Taloussuunnitelmassa on esitettävä toimenpiteet edellisiltä tilikausilta kertyneen tai kuluvalta tilikaudelta kertyvän alijäämän kattamiseksi. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Mahdollisen kattamattoman taseen alijäämän osalta on laadittava yksilöity toimenpideohjelma.

Talouden tehostamisohjelma

1.6.2015 kaupunginhallitus käynnisti tehostamisohjelman 'Laadukkaiden palvelujen turvaaminen ja tehokas organisaatio'. Kustannussäästöjä tavoitellaan erityisesti hallintoa ja byrokratiaa karsimalla. Tehostamisohjelmaan on sisällynyt organisaation uudistaminen vastaamaan kuntalaisten palvelutarpeeseen, kriittisten resurssien arviointi, toiminnan tehostaminen ja uudet toimintatavat, kustannussäästöt ja henkilöstömitoituksen arviointi. Uusi organisaatio käynnistyi 1.1.2016 ja ohjelmaan sisältyvän 75 henkilötyövuoden vähentämisessä on edetty suunnitelman mukaan. Pääosa säästöistä on toteutunut luontaista poistumaa hyödyntäen. Toimintamenojen kasvulle haetaan myös käännettä: vuodesta 2015 vuoteen 2016 toimintamenot kasvavat vielä noin 0,7 % ja vuoteen 2017 toimintamenojen tulee laskea edelliseen vuoteen verrattuna. Menoja hillitsee erityisesti kilpailukykysovimuksen sisältämät työnantajamaksujen alennukset.

Kaupungin velkaantumisen ehkäisemiseksi on tärkeää, että vuosikatetta parannetaan myös tulevina vuosina. Koko organisaation tulee yhdessä pyrkiä parantamaan toimintakatetta ja henkilöstökustannusten rakenteellista alentamista tulee jatkaa myös vuoden 2017 jälkeen. Henkilöstökustannukset ovat 47 % toimintamenoista ja 86 miljoonaa euroa. Yhden prosenttiyksikön säästö niissä tarkoittaa 860 000 euroa. Rohkean uudistumisen kautta haetaan uusia toimintatapoja ja tehokkaampia prosesseja, jotka samanaikaisesti parantavat palvelun laatua ja asiakaskokemusta ja ovat taloudellisesti mielekkäitä. Sairauspoissaolojen vähentämiseksi lisätään resursseja työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittämiseen. Tehtäväkuvien tarkistamisella ja kannustavalla palkitsemisella haetaan myös työn tuottavuuden kasvua.

Tarkastuslautakunnan havainnot

Nokian kaupungin tarkastuslautakunnan keväällä 2016 antamassa vuoden 2015 arviointikertomuksen mukaan kaupungin toimintaa tulisi suunnitella pitkäjänteisesti. Raportissa viitataan myös omaisuuden hoidon suunnitelmallisuuteen ja tehokkuuteen sekä hyvinvointikertomuksessa esiin tuleviin ongelma-kohtiin (alkoholin ja huumeiden käyttö, perheväkivalta ja raskaudenkeskeytykset). Tiukemman talouskurin vaalimista tulee jatkaa ja kiinnittää huomiota kaupungin lainakannan kasvuun. Konserniohjaus vaatii myös kehittämistä.

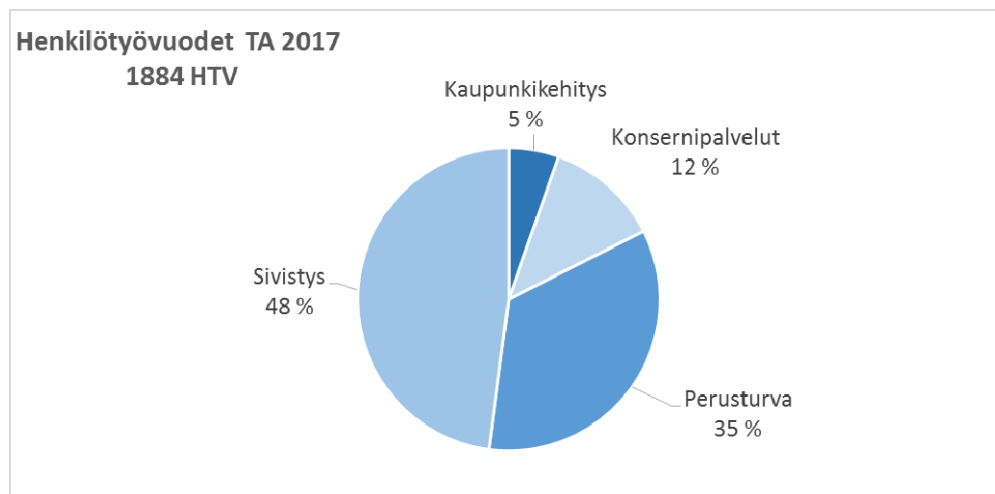
Talousarvion laatimisprosessissa on pyritty yhä konkreettisimpiin tavoitteisiin ja toiminnan olennaisen sisällön kuvaamiseen. Talouden tehostamisohjelma on yhä käynnissä ja sairauspoissaolot on edelleen koko organisaation avainmittaristossa. Syksyllä 2016 on laadittu toimitila- ja kiinteistöohjelma, joka esittää välineet rakennetun kiinteistöomaisuuden ja toimitilojen hallintaan. Koulukiinteistöjen osalta on tehty pitkän aikavälin suunnitelmat ja päiväkotien osalta työ on käynnissä. Keväällä 2016 valtuusto hyväksyi sekä konserniohjeen että konsernin omistajapoliittiset linjaukset.

Organisaatio

Kaupungin poliittinen johto valmistelee parhaillaan uutta hallintomallia, joka otettaisiin käyttöön kunnallisvaalien jälkeen 1.6.2017.

Henkilöstöorganisaatio

Nokian kaupungilla on ollut uusi henkilöstöorganisaatio 1.1.2016 alkaen. Uudistuksella tavoitellaan vahvistuvaa yhteistyötä ja kehittämistä sekä keskitettiin organisaation eri osille yhteisiä toimintoja.

Kaupungin henkilöstön määrä on alentunut tehostamisohjelman myötä. Tehostamisohjelman mukainen 75 henkilötyövuoden alennus tarkoitti noin 3,9 % vähentymistä 2017 vuoden loppuun mennessä. Lähtökohtana on vuoden 2014 henkilötyövuodet 1 941. Toiminta on myös tehostamisohjelman aikana laajentunut merkittävämpänä kohteena Harjuniityn koulun toiminnan aloittaminen elokuussa 2015. Yhteensä tavoitteena on vuonna 2017 enintään 1884 henkilötyövuotta. Henkilötyövuodet sisältävät myös sijaisten tekemän työn.

Kaupungin henkilöstöohjelma sisältää kolme painopistealuetta: osaamme, voimme hyvin ja onnistumme. Henkilöstön työn lähtökohtana on asiakaslähtöinen työote ja jokaisen velvollisuutena ja oikeutena on huolehtia ammattitaidostaan nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Toimiva työyhteisö on jokaisen työntekijän vastuulla ja teemme aktiivisesti yhteistyötä. Hyvä johtaminen ja esimiestyö luovat perustan hyvälle työsuoritukselle, innovoimme rohkeasti ja vapautamme aikaa hallinnollisista prosesseista asiakastyöhön.

Toimintaympäristön muutos vaikuttaa merkittävästi henkilöstön määrään. Digitalisaation ja asiakkaiden itsepalvelujen lisääntymisen sekä automatisoitumisen arvioidaan vähentävän henkilöresurssien tarvetta. Toisaalta ikääntyvä väestö edellyttää palvelujen määrän kasvua. Rekisteröivän työn automatisoituminen mahdollistaa resurssien siirtoa hallinnosta asiakasrajapintaan. Mahdollisen Sote-uudistuksen vaikutuksia ei ole vielä arvioitu. Osaamisen kehittäminen painottuu tulevaisuudessa tietoteknisen ja asiakaspalveluosaaamisen kehittämiseen. Ammatillista perusosaamista laajennetaan ja syvennetään samalla, kun monialaista osaamista tarvitaan lisää.

Palveluorganisaatio 1.1.2017

Talousarvion sitovuus ja seuranta

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot kaupunkikonsernille, kaupungille, palvelualueille ja tulosalueille.

Strategiaosa: johtamisen kohteet ja toiminnan kuvaus vuonna 2017

Käyttötalousosa: asianomaisella lautakunnalla tai kaupunginhallituksella on oikeus siirtää määrärahaa palvelualueen sisällä tulosalueelta toiselle, mikäli toimielimen kokonaismääräraha ei ylitä. Lautakunnilla on velvoite järjestää toiminta talousarvioon sisältyvän ohjauksen mukaisesti.

Toimintakate nettositova (sisältää ulkoiset ja sisäiset erät), strategiasta johdetut tavoitteet sekä avainmittareista henkilötyövuosien enimmäismäärät tulosalueitasolle asti. Maankäytön osalta sitovana eränä on toimintamenojen yhteissumma maanmyyntitulojen arvioinnin vaikeuden vuoksi.

Investointiosa: jokainen mainittu kohde tulee toteuttaa, määrärahat ovat kuitenkin sitovia hankeryhmittäin (maa- ja vesialueet, koneet ja kalusto, sijoitukset, infrapalvelut, tilapalvelut). Vuoden aikana esiin tuleva investointitarve, enintään 50.000 euroa, voidaan toteuttaa lautakunnan hyväksynnällä, jos se sopii hankeryhmän kokonaissummaan, eikä aiheuta jo päätetystä investoinnista luopumista. Lautakunnalla (ja osaltaan kaupunginhallituksella) on oikeus siirtää määrärahaa hankeryhmän sisällä investointikohteelta toiselle, mikäli kaikki sen investointikohteet tulee toteutettua.

Rahoitusosa: verotuloarvio, valtionosuustuloarvio, korko- ja muut rahoituskulut. Lainakannan muutokset nettona.

Käyttösuunnitelma: palvelualueet valmistelevat talousarvion hyväksymisen jälkeen lautakuntien/jaostojen käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi.

Talousarvion toteutumista seurataan vuoden aikana osavuosisikatsauksissa, mitkä sisältävät sekä tavoitteiden toteuman seurannan että talouden seurannan. Tilinpäätös sisältää koko vuoden talousarvion toteutumisvertailun.

Tytäryhteisöjen osalta kaupungin määräysvallassa olevat palveluyhtiöt raportoivat osavuosisikatsausten yhteydessä kvartaaleittain. Raportointi sisältää toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seurannan.

Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaisesti kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto hyväksyy myös kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kaupunginhallitus vastaa toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää ja sen avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Kuntalain mukaisia tilivelvollisia ovat muun muassa kaupunginhallituksen jäsenet, lautakuntien jäsenet, palvelualuejohtajat ja tulosaluejohtajat. Tilivelvollinen vastaa johtamansa toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, ylläpidosta ja kehittämisestä. Tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä oman että alaisensa toiminnan johdosta. Johdolla on aktiivinen selonottovelvoite vastuualueensa toiminnasta. Esimiehellä on aina alaistensa toiminnan valvontavastuu tilivelvollisuusaseman puuttumisesta huolimatta.

Tuloslaskelmaosa 2014 - 2018

Perustelut

Tuloslaskelmaosa on kokonaistaloudellinen laskelma, joka osoittaa tulorahoituksen riittävyyden palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Kaupungin kaikkien tuottojen kasvu on ollut useamman vuoden ajan alhaisempaa kuin menojen kasvu. Tuloksen heikkeneminen pyritään pysäyttämään vuoden 2015 kesällä aloitetun tehostamisohjelman sekä jatkuvan toiminnan ja toimintamallien kehittämisen kautta.

Taloussuunnitelmavuosille 2018 ja 2019 lähtökohtana on pidetty tehostamistoimien jatkumista. Tavoitteena on toimintamenojen 0-kasvu vuosina 2018 - 2019. Toimintatuottojen osalta tavoite on pitää myös ne vuoden 2017 tasolla.

Toimintatuotot

Toimintatuottojen arvioidaan pienenevän noin - 3,9 %, 1,1 miljoonaa euroa (m€) vuonna 2017 (vertailu vuoden 2016 ennusteeseen). Vuoden 2016 talousarvioon verrattaessa on kasvu 1,5 %. Vuoden 2016 toimintatuotot sisältävät poikkeuksellista laskutusta Häpesuon puhdistamiseen liittyen ja vuoden 2017 tuotoissa ei ole enää toimeentulotukea mukana.

Toimintakulut

Kilpailukykysojimus, toimeentulotuen siirtyminen Kelalle ja tehostamisohjelman vaikutus näkyvät toimintakulujen kehityksessä, joiden suunnitellaan alenevan - 1,6 % (2016 ennusteeseen). Tavoitteen mukaisesti henkilöstökulut pienenevät - 1,6 % 86,1 m€:oon, kilpailukykysojimuksen lomarahaleikkaus on tästä suurin osa. Henkilötyövuodet pysyvät ennallaan ja kaiken kaikkiaan henkilötyövuodet vuonna 2017 ovat 1 884.

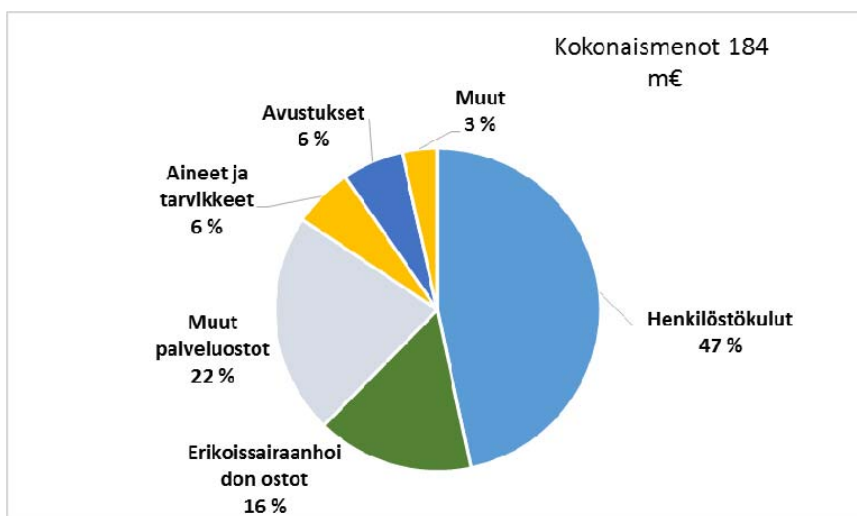
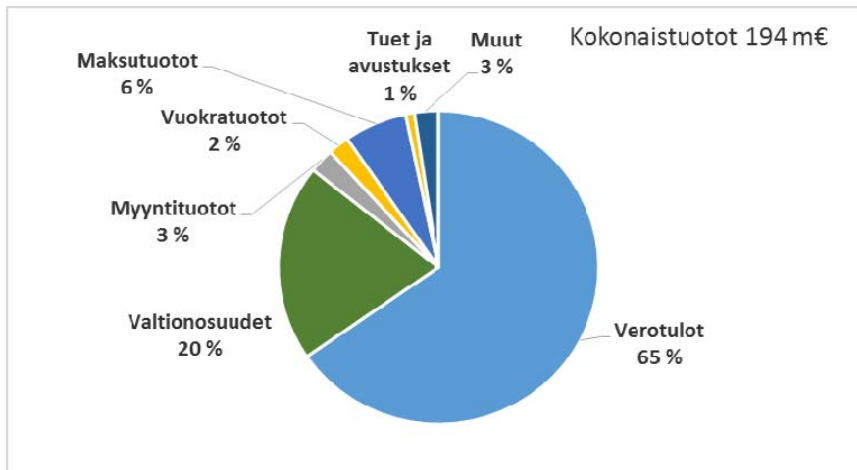
Eläkekulut vähenevät suhteessa enemmän, - 7,7 %, mikä aiheutuu erityisesti VaEL-maksujen ja KuEL:in eläkemenoperusteisen eläkemaksun alenemisesta. Muut henkilöstökulut laskevat - 15,4 %, suurimpana pudotuksena sairausvakuutusmaksun puoliintuminen. Henkilöstökulujen osuus kaikista toimintakuluista on 47 %.

Henkilösivukulut TA2017:

- Eläkemaksu KuEL, palkkaperusteinen	17,05 %
- Eläkemaksu VeL	17,05 %
- Sairausvakuutusmaksu	1,06 %
- Työttömyysvakuutusmaksu	3,30 %
- Muut	0,70 %
Yhteensä (KuEL)	22,97 %

Eläkemenoperusteisen eläkemaksun suuruus vuonna 2017 on noin 2,5 m€. KuEL varhaiseläkemaksun suuruuteen vaikuttaa henkilöstön eläköityminen ja työhyvinvointi, ja sen arvioidaan olevan noin 0,5 m€ vuonna 2017.

Palvelujen ostojen kasvu on 0,8 % vuoden 2016 talousarvioon verrattuna. Suurin nousu on kotikuntakorvauksissa ja asiakaspalveluostoissa ja suurin lasku ICT-palveluissa. Annettavien avustusten määrä laskee - 12,0 %, 1,5 m€. Toimeentulotuen siirtyminen Kelalle laskee menoja 2,9 m€, työmarkkinatuen kuntaosuus kasvaa 0,4 m€, terveydenhuollon palvelusetelimenot 0,3 m€ ja päivähoiton palveluseteliot 0,5 m€. Muut toimintakulut kasvavat 6,3 %, 0,3 m€.

Verotulot

Verotulona budjetoidaan kunnan tulovero, osuus yhteisöveron tuotosta sekä kiinteistövero. Kaupungin osuus verotuksen kustannuksista vuonna 2017 on 0,81 m€. Kaupungin tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit päätettiin 7.11.2016 kaupunginvaltuustossa.

Nokian kaupunki	2016	2017
Tulovero	19,75 %	20,00 %
Kiinteistövero		
Yleinen	0,90 %	1,00 %
Vakituinen asuinrakennus	0,41 %	0,55 %
Muu asuinrakennus	1,20 %	1,40 %
Rakentamaton	4,00 %	6,00 %
Voimalaitos	3,1 %	3,10 %

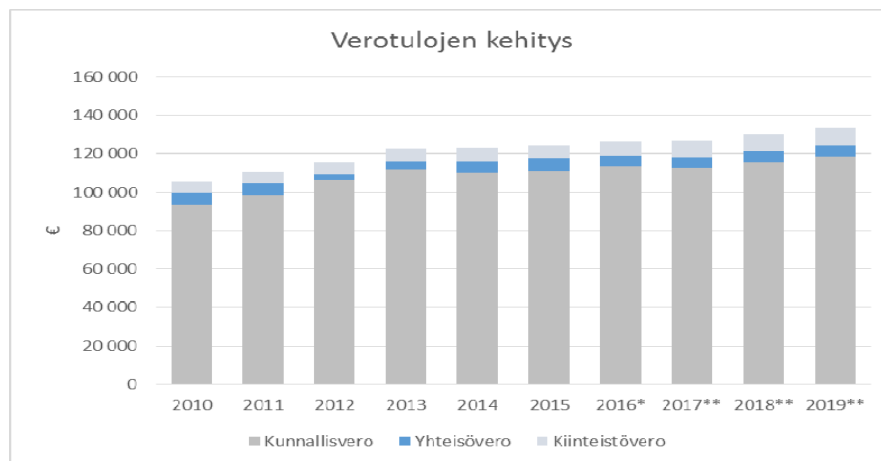
Verotulojen arvioinnissa on käytetty hyväksi Kuntaliiton kuntakohtaista verokehikkoa. Toukokuussa tehdyssä verokehikossa Nokian kaupungille ennakoitiin 1,2 %:n verotulojen kasvu vuodelle 2017. Lokakuun alussa annetussa verokehikossa verotulojen lasku on - 1,8 %. Verokehikon mukaisesti kaupungin verotulot kasvavat vuonna 2018 2,7 % ja vuonna 2019 2,5 %. Talousarviossa verokehikon arvioon on lisätty päätösten mukaiset korotukset kiinteistöveroon ja kunnallisveroon, jonka jälkeen muutos vuonna 2017 on + 0,5 %.

Kaupungin tuloverojen kasvu vuonna 2015 kasvu oli 1,1 % ja arvio vuodelle 2016 on + 2,4 %. Vuodelle 2017 Kuntaliiton arvio laskusta on - 2,2 %, mutta kunnallisveroprosentin nosto pienentää laskun - 1,0 %:iin. Yhteisöverojen toteutumat ovat tiedossa noin kahden vuoden viiveellä, koska kuntien väliset jakosuudet lasketaan vahvistettujen verotusten keskiarvosta. Vuonna 2017 yhteisövero-osuuden arvioidaan kasvavan 1,9 % mikä tarkoittaa 0,1 m€.

Kiinteistöveron tuoton arvioidaan kasvavan 7,2 miljoonasta eurosta 8,7 miljoonaan euroon vuonna 2017. Kiinteistöveroprosenttien korotus tarkoittaa noin 22 %:in ja 1,4 m€:n kasvua verotuloihin. Tulevina vuosina kiinteistöverotuloihin odotetaan hienoista kasvua, kun rakennusvalvonnassa aloitettu rakennus- ja kiinteistörekisterin kehittämisprojekti etenee. Sen yhteydessä kartoitetaan kaikki kiinteistöt Nokian kaupungin alueella tavoitteena tasapuolinen kohtelu kaikille kiinteistönomistajille.

Vuosien 2017 - 2019 verotulojen arvioina on käytetty Kuntaliiton verokehikon mukaisia lukuja seuraavien muutoksin: vuodet 2017 - 2019 lisätty tehtyjen päätösten mukaiset korotukset.

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2014	2015	2016*	2017**	2018**	2019**
Verolaji						
Kunnallisvero	109 732	110 954	113 650	111 117	114 151	117 051
- veron korotus				1 407	1 445	1 482
Yhteensä	109 732	110 954	113 650	112 524	115 596	118 533
Muutos %	-1,9 %	1,1 %	2,4 %	-1,0 %	2,7 %	2,5 %
Yhteisövero	6 167	6 657	5 436	5 538	5 788	6 073
Muutos %	48,6 %	7,9 %	-18,3 %	1,9 %	4,5 %	4,9 %
Kiinteistövero	7 062	7 011	7 133	7 252	7 252	7 252
- veronkorotus				1 478	1 498	1 518
Yhteensä	7 062	7 011	7 133	8 730	8 750	8 770
Muutos %	5,6 %	-0,7 %	1,7 %	22,4 %	0,2 %	0,2 %
VEROTULOKSI KIRJAT-TAVA	122 961	124 622	126 219	126 792	130 134	133 376
Muutos %	0,2 %	1,4 %	1,3 %	0,5 %	2,6 %	2,5 %

Valtionosuudet

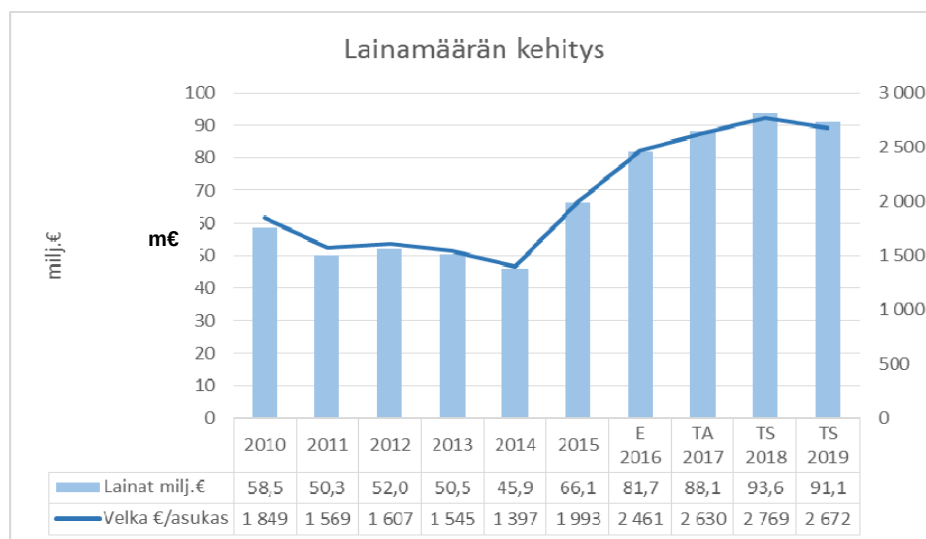
Valtionosuuksiin budjetoidaan ne erät, jotka perustuvat yleiseen valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon ja joilla ei ole käyttökorvauksen tai maksun luonnetta. Näitä eriä ovat kunnan peruspalvelujen valtionosus sekä opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet. Hallitusohjelman mukaan valtionavut laskevat ja lisäksi vaikuttavat edellisen hallituksen päättämät valtionosuuden leikkaukset 2016 -2017. Kilpailukykysojimuksessa sovitut työnantajien menojen kevennykset leikataan julkisen puolen työnantajilta valtionosuuksissa.

Kuntaliiton syyskuussa tekemän kuntakohtaisen laskelman mukaan Nokian kaupungin vuoden 2017 valtionosuudet olisivat yhteensä 39,5 m€, 1 179 €/asukas. Muutos vuoteen 2016 on - 1,3 m€ eli - 3,2 %.

Rahoitustuotot ja -kulut

Tuloslaskelman rahoitustuotot ja -kulut sisältävät korkotuotot, muut rahoitustuotot, korkokulut ja muut rahoituskulut. Korkotuottoja kertyy antolainauksesta pääosin tytäryhtiöille noin 0,26 m€. Muista rahoitustuotoista 0,13 m€ kertyy takausprovisioista tytäryhtiöiltä ja 0,36 m€ rahoitusarvopapereista (arvo noin 7,0 m€), jotka ovat kahden varainhoitajan hallinnoitavana täyden valtakirjan sopimuksella.

Korkokulut käsittävät pääosin pitkä- ja lyhytaikaisista lainoista talousarviovuodelta maksettavat korot. Lainojen kesikorko laskee tasaisesti markkinakorkojen alhaisuuden vuoksi ja korkoja maksetaan vuonna 2017 0,95 m€. Kesikorko vuonna 2014 oli 2,93 %, vuonna 2015 2,2 % ja vuonna 2016 arvion mukaan 1,4 %. Nokian kaupungin lainamäärä kääntyi kasvuun vuonna 2015 ja jatkaa kasvua talousarviovuonna. Vuoden 2014 lopussa lainaa oli 45,9 m€, vuoden 2015 lopussa 66,1 m€ ja vuoden 2016 lopussa arviolta 81,7 m€. Lainamäärän nettokasvusta vuosina 2015 - 2016, noin 36 m€ yhteensä, 24 m€ aiheutuu Häpesuon puhdistamisesta. Korkokustannus euroina ei kuitenkaan kasva edellisiin vuosiin verrattuna mikäli markkinakorkotaso pysyy alhaisena. Lainamäärän kasvu pysähtyy vuonna 2019, mikäli investoinnit ja vuosikate pysyvät annetussa kehikossa.

Poistot ja arvonalennukset

Nokian kaupungin poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistojen lasketaan olevan 10,6 m€ (10,1 m€ TA2016).

Satunnaiset erät

Vuoden 2016 aikana siirrettiin jäähallin omistus Nokian Jäähalli Oy:lle. Apportin yhteydessä realisoitui 2,1 m€:n satunnainen tuotto, koska omaisuus täytyy arvostaa käypään arvoon liikkeenluovutuksen yhteydessä. Vuoden aikana Häpesuon puhdistamiseen varattu erä ei riitä, joten satunnaisiin kuluihin kirjattiin 2,4 m€ lisää kuluja. Vuodelle 2017 ei ole tiedossa satunnaisia eriä.

Tilinpäätössirrot

Tuloslaskelman tilinpäätössirrot vuoden 2017 talousarviossa käsittävät poistoeron muutoksen.

Tuloslaskelma

Talousarvion toimintakatteen alkuperäinen tavoite - 152,5 m€ ei vuonna 2017 toteudu, mutta suunta kääntyy kuitenkin parempaan. Talouden tehostamisohjelmaa tulee jatkaa myös vuonna 2018. Kyky toteuttaa investointeja kestävällä pohjalla vaatii vuosikatteen parantumisen, jotta velkaantuminen saadaan tasaantumaan.

Nokian kaupunki

TULOS	milj.€						
	TP 2015	TA 2016	E 2016	TA 2017	Muutos E2016/ 2017	TS 2018	TS 2019
TOIMINTATUOTOT	25,2	26,4	27,9	26,8	-3,9 %	26,8	26,8
Valmistus omaan käyttöön	2,4	1,9	1,9	1,9	0,0 %	1,9	1,9
TOIMINTAKULUT	184,7	185,9	186,3	183,0	-1,8 %	182,8	182,8
Henkilöstökulut	89,5	88,4	87,5	86,1	-1,6 %	85,8	85,8
Palvelujen ostot	68,4	68,8	70,3	69,3	-1,4 %	69,3	69,3
Muut	26,8	28,7	28,5	27,6	-3,2 %	27,7	27,7
TOIMINTAKATE	-157,1	-157,6	-156,5	-154,3	1,4 %	-154,1	-154,1
Verotulot	124,6	126,3	126,2	126,8	0,5 %	130,1	133,3
Valtionosuudet	40,1	40,8	40,8	39,5	-3,2 %	39,5	39,5
Rahoitus	0,4	0,1	0,0	0,0		-0,1	-0,2
VUOSIKATE	8,0	9,6	10,5	12,0	14,3 %	15,4	18,5
Poistot	10,5	10,2	10,2	10,6		12,2	13,0
Muut	-5,2	2,2	-0,2			0,1	0,1
TULOS	-7,7	1,6	0,1	1,4		3,3	5,6

Tarkempi tuloslaskelma liite 1.

Seuraavassa kuvassa esitetään kuinka tulos jakautuu organisaatiossa. Palveluorganisaation neljän palvelualueen lisäksi kaupunkikokonaisuus sisältää demokratia -alueen ja rahoituksen. Demokratia jakautuu luottamustoimeen ja yhteistoimintaosuuksiin. Rahoitus kerää kaikki kaupungin verotulot ja valtionosuudet sekä rahoituserät.

Nokian kaupunki

TULOS TA2017							milj.€
	Demokratia ja yhteistoiminta	Perusturva-palvelut	Sivistys-palvelut	Kaupunki-kehitys-palvelut	Konserni-palvelut	Rahoitus	Yhteensä
TOIMINTATUOTOT	0,0	10,0	8,0	8,6	28,6	0,0	55,2
Ulkoiset		8,4	7,7	8,1	2,6		26,8
Sisäiset		1,6	0,3	0,5	26,0		28,4
Valmistus omaan käyttöön				1,7	0,2		1,9
TOIMINTAKULUT	4,8	97,5	70,2	14,2	24,7	0,0	211,4
Henkilöstökulut	0,5	30,8	40,4	5,3	9,1		86,1
Palvelujen ostot	3,9	52,9	4,6	3,5	4,4		69,3
Muut	0,3	6,8	7,5	3,6	9,5		27,7
Sisäiset	0,1	7,0	17,7	1,8	1,7		28,3
TOIMINTAKATE	-4,8	-87,5	-62,2	-3,9	4,1	0,0	-154,3
Verotulot						126,8	126,8
Valtionosuudet						39,5	39,5
Rahoitus						0,0	0,0
VUOSIKATE	-4,8	-87,5	-62,2	-3,9	4,1	166,3	12,0
Poistot		0,1	0,4	5,0	5,1		10,6
Muut							0,0
TULOS	-4,8	-87,6	-62,6	-8,9	-1,0	166,3	1,4

Investointiosa

Vuoden 2016 joulukuussa tuli voimaan kaupungin uusi toimitila- ja kiinteistöohjelma. Se kuvaa nykytilan, linjaa tavoitteet ja peruseräpäätökset toimitilojen ja rakennettujen kiinteistöjen hallinnan ja ylläpidon osalta. Ohjelman mukaisesti investointien tulee perustua tarpeeseen ja niiden tilankäytön tulee olla tehokasta. Kiinteistöt jaotellaan neljään salkkuun niiden tehtävän ja tarpeen mukaan. Vuoden 2016 aikana on tehty kouluverkko selvitys sekä kuntokartoitukset ja 10 vuoden korjaussuunnitelmat kouluille. Päiväkotien osalta pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelmien teko on vielä kesken.

Investointien rajoittaminen tiukkaan raamiin on tarkoittanut korjausvelan kasvua. Vuoden 2016 aikana tuli ilmi terveyskeskuksen tilanne, Myllyhaan koulun tilanne sekä Koskenmäen päiväkodin toiminta siirrettiin muihin tiloihin.

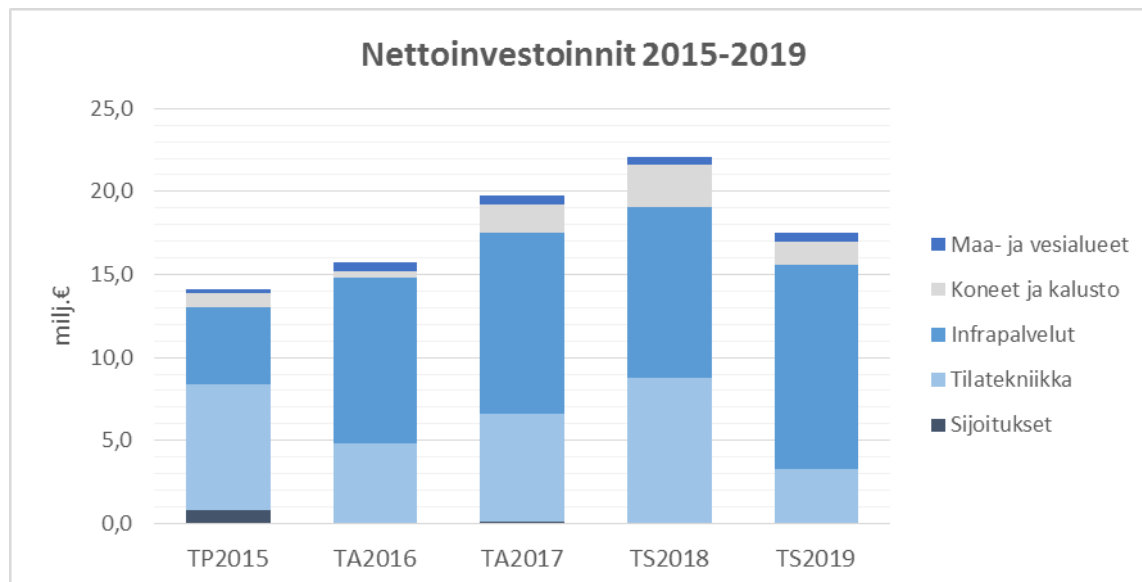
Talousarvioehdotuksen mukaiset nettoinvestoinnit suunnittelukauden aikana ovat yhteensä 60,0 m€.

- vuonna 2017 19,7 m€
- vuonna 2018 22,2 m€
- vuonna 2019 17,5 m€

Irtain käyttöomaisuus rahoitetaan pääasiassa leasingilla. Laitteet/kalusto vuokrataan enintään viideksi vuodeksi ja vuokra-ajan jälkeen vuokra-aikaa jatketaan, lunastetaan laite tai vuokrataan tilalle uusi laite. Muutoin rahoitettava osuus investoinneista vuonna 2017 on 18,1 m€.

Toimitila- ja kiinteistöohjelman mukaisesti tulee ottaa käyttöön myös muita kuin omaan taseomistukseen perustuvia hallintamuotoja. Erityisesti tulevan hyvinvointikeskuksen (terveyskeskus) ja Myllyhaan koulun tilalle rakennettavan kiinteistön osalta eri mahdollisuudet kuten kiinteistöleasing tai vuokraus tulevat harkittavaksi. Myllyhaan päiväkodista tehty kuntoarviot ovat vielä kesken, mutta ilmeisesti kiinteistö kannattaa saneerata nykyiseen käyttöön. Koskenmäen tyhjennetty päiväkotit puretaan. Kevään 2017 aikana selvitetään Koskenmäen päiväkodin rakentamisen tarve ja toteutusvaihtoehdot sekä palvelutuotannon järjestämistapa. Talousarviossa esitetään uuden kirjaston ratkaisu uudisrakennuksena.

Vuoden 2017 talousarvioehdotuksessa suurimmat investoinnit ovat Harjuniityn liikuntahalli 3,1 m€, kirjasto 3,1 m€, katujen saneeraus ja päällystäminen 3,1 m€, 3Kulman alueen kehittäminen (kunnallistekniikka) yhteensä 2,4 m€, Yrittäjäkadun alue 1,5 m€ ja kaava-alueet 1,5 m€. Alla olevassa kuvataan kassavirtaan vaikuttavat investoinnit.

Kuva: Investoinnit eivät sisällä vuoden 2016 jäähallin yhtiöittämistä.

INVESTOINNIT	TA 2017	TS 2018	TS 2019	Yhteensä
€				
Maa- ja vesialueet	535 000	535 000	535 000	1 605 000
Sijoitukset	100 000	0	0	100 000
Infrapalvelut	10 860 000	10 320 000	12 310 000	33 490 000
Tilapalvelut	7 525 000	11 010 000	3 299 000	21 834 000
Koneet ja kalusto	1 712 000	2 540 000	1 340 000	5 592 000
Yhteensä	20 732 000	24 405 000	17 484 000	62 621 000
- rahoitusosuudet	-1 000 000	-2 200 000		-3 200 000
Netto	19 732 000	22 205 000	17 484 000	59 421 000
- leasingvuokraus	-1 642 000	-1 540 000	-1 340 000	-4 522 000
Rahoitettavat investoinnit	18 090 000	20 665 000	16 144 000	54 899 000

Maa- ja vesialueet	TA 2017	TS 2018	TS 2019	Yhteensä
Maa-alueiden hankinta	500 000	500 000	500 000	1 500 000
Pienet kiinteistöjärjestelyt	35 000	35 000	35 000	105 000
Yhteensä	535 000	535 000	535 000	1 605 000

Sijoitukset	TA 2017	TS 2018	TS 2019	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet	100 000			100 000
Yhteensä	100 000	0	0	100 000

Infrapalvelut	TA 2017	TS 2018	TS 2019	Yhteensä
KAAVA-ALUEET	1 500 000	1 350 000	2 050 000	4 900 000
Harjuniityn kaava-alue	1 000 000	1 000 000		2 000 000
Hallitien alueen katu	500 000	50 000		550 000
Viikin kaava-alue			200 000	200 000
Viinikanniemen kaava-alue			450 000	450 000
Keho-Pappila kaava-alue		300 000	100 000	400 000
Sahanrannan kaava-alue			600 000	600 000
Tanhuankadun kaava-alue			700 000	700 000
3KULMAN ALUE				
Kunnallistekniikan rakentaminen	2 400 000	1 750 000	1 750 000	5 900 000
KATUJEN SANEERAUS JA PÄÄLLYSTÄMINEN	3 090 000	3 040 000	4 790 000	10 920 000

Katujen saneeraukset. Nimeämättömät koh- teet. Työohjelma määritellään myöhemmin.	1 000 000	2 000 000	2 700 000	5 700 000
Katujen päällystäminen. Nimeämättömät koh- teet. Työohjelma määritellään myöhemmin.	700 000	700 000	700 000	2 100 000
Viimeistelytyöt	90 000	90 000	90 000	270 000
Erilliskohteet:				
Nokianvaltatien saneeraus	700 000		0	700 000
Välikatu, kirjaston kohta		250 000	500 000	750 000
Alumiinitie	600 000			600 000
Pirkkalaistie, Välimäenkatu			800 000	800 000
KEVYENLIIKENTEEEN KUNNOSTUSKOH- TEET	100 000	120 000	200 000	420 000
Kevyenliikenteen väylien kunnostaminen	100 000	120 000		220 000
Vihnusojan silta			200 000	200 000
KATUVALAISTUS				
Katuvalojen saneeraukset	300 000	150 000	150 000	600 000
RAKENTAMISKOHTEET (erillishankkeet)	2 480 000	3 560 000	2 870 000	8 910 000
Tehdassaaren pato	50 000	50 000	1 500 000	1 600 000
Emäkosken silta	500 000	2 300 000		2 800 000
Liikenneturvallisuusjärjestelyt	80 000	80 000	100 000	260 000
Siltainvestoinnit	100 000	300 000	300 000	700 000
Yrittäjäkadun alue	1 500 000			1 500 000
Joukkoliikenne-edellytysten parantaminen	50 000	50 000	50 000	150 000
Toivontori, (kirjasto)			50 000	50 000
Kahtalammin eritasoliittymä		80 000	150 000	230 000
Taivalkunnan kevyenliikenteenväylä			720 000	720 000
Viholan alikulun rakentaminen VT 12		300 000		300 000
Kevyenliikenteen laatuikäytävät		400 000		400 000
Sorvantien liittymän parantaminen	200 000			200 000
PUISTORAKENTAMINEN	210 000	130 000	230 000	570 000
Keskusleikkipaikkojen, lähileikkipaikkojen ja monitoimipuistojen rakentaminen	160 000	80 000	180 000	420 000
Puistojen ja viheralueiden rakentaminen	50 000	50 000	50 000	150 000
ULKOLIIKUNTAPAIKAT	780 000	220 000	270 000	1 270 000
Ulkoliikunta-alueiden parantaminen /rakentaminen	70 000	70 000	120 000	260 000
Lähiliikunta alueiden rakentaminen		150 000		150 000
Harjuniityn kentän toiminnallisuuden paran- taminen			110 000	110 000
Sarpatin ulkoalue: suunnittelu ja aloitus	20 000			20 000
Alhoniityn luontopolun kunnostaminen			40 000	40 000
Keskusurheiluken- tän saneeraustyöt (katsomo)	690 000			690 000
Yhteensä	10 860 000	10 320 000	12 310 000	33 490 000

Tilapalvelut (kiinteistöt, kiinteistöjen laitteet)	TA 2017	TS 2018	TS 2019	Yhteensä
TILAPALVELUT	285 000	190 000	279 000	754 000
Energiatehokkuustoimenpiteet	75 000	75 000	75 000	225 000
Sisäilmaongelmat	75 000	75 000	75 000	225 000
Kiinteistöjen turvajärjestelmät	40 000	40 000	40 000	120 000
Kaupungintalon ikkunat (1k)	45 000			45 000
Kaupungintalon pysäköinti	50 000			50 000
Varikon vesikatteen uusiminen			89 000	89 000
PERUSTURVA	50 000	0	80 000	130 000
Vihnukselan peruskorjaus	50 000			50 000
Kahvimylykodin ilmanvaihto			80 000	80 000
SIVISTYSPALVELU	6 190 000	8 620 000	2 940 000	17 750 000
Alhoniityn koulu vanhan osan tuloilmamuutos	30 000			30 000
Alhoniityn koulun piha		190 000		190 000
Alhoniityn koulun vesikatto		400 000		400 000
Emäkosken koulun piha			210 000	210 000
Harjuniityn liikuntahalli	3 100 000			3 100 000
Hinttalan pytingin nosto (kahvila)			90 000	90 000
Kartanon pk keittiön lattia	65 000			65 000
Kirjaston uudisrakennus	3 100 000	9 580 000		12 680 000
- rahoitusosuus	-1 000 000	-2 200 000		-3 200 000
Lauttalan päiväkodin aita	50 000			50 000
Linnavuoren koulu vesikaton uusiminen	90 000			90 000
Menkalan pk vanhan puolen ivkoneen uusiminen			40 000	40 000
Myllyhaan päiväkodin peruskorjaus		112 000	1 400 000	1 512 000
Nokia-salin lattialuukut	25 000			25 000
Uimahallin peruskorjauksen suunnittelu			300 000	300 000
Viholan koulun piha	190 000			190 000
Viholan pk vanhan osan vesikatto		38 000		38 000
Viholan päiväkodin piha	190 000			190 000
Tervasuon koulun ja päiväkodin laajennukset			400 000	400 000
Koulujen 10 vuoden suunnitelman kunnostukset	350 000	500 000	500 000	1 350 000
YHTEENSÄ	7 525 000	11 010 000	3 299 000	21 834 000
Yhteensä netto	6 525 000	8 810 000	3 299 000	18 634 000

Koneet ja kalusto	TA 2017	TS 2018	TS 2019	Yhteensä
Kalusto	205 000	1 240 000	40 000	1 485 000
Harjuniityn liikuntahalli, ensikert. kalustus	70 000			70 000
Kirjasto, ensikert. kalustus		1 000 000		1 000 000
Kerhola, juhlasalin tuolit ja pöydät	95 000			95 000
Vihnuskoti B, ensikert. kalustus		200 000		200 000
Toimistokalusto, uusiminen	40 000	40 000	40 000	120 000
ICT				0
ICT-laitteet	470 000	450 000	450 000	1 370 000
Koneet	1 037 000	850 000	850 000	2 737 000
Henkilöautot (leasing päättyvät) (9 kpl)	160 000	850 000	850 000	1 860 000
Henkilöauto(t) (vaihto) (6)	108 000			108 000
Pakettiauto päättyvä leasing (ruoka) (1)	45 000			45 000
Pakettiauto (2)	45 000			45 000
Kevytkuorma-auto (ruokakuljetus)/(vaihto) (1)	95 000			95 000
Ruohonleikkuri I/ (vaihto) (2)	30 000			30 000
Traktori neliveto/(vaihto) (1)	100 000			100 000
Jäämatti/(vaihto) (1)	17 000			17 000
Taajamatraktori/(vaihto) (1)	160 000			160 000
Polanneterä traktoriin (1)	10 000			10 000
(1)vesisäiliö / vaihtolava-auto	15 000			15 000
Lumiauroja /(vaihto) (1)	15 000			15 000
Nokkaharja/(vaihto) (1)	15 000			15 000
pesu-ja kasteluvaunu/(vaihto) (1)	20 000			20 000
Perälautahiekotin (1)	10 000			10 000
Keräävä harjalaite/(vaihto) (1)	17 000			17 000
Kuoma-auton lisälaitteet	20 000			20 000
Teollisuuspesukone	5 000			5 000
Harjuniityn keskuskeittiön patojen uusiminen	150 000			150 000
Koneet ja kalusto rahoitetaan pääosin leasingillä				
YHTEENSÄ	1 712 000	2 540 000	1 340 000	5 592 000

Muut hallintaratkaisut (kiinteistöleasing, vuokraus, tms)	TA 2017	TS 2018	TS 2019	Yhteensä
Hyvinvointikeskus (perusturvan koko toiminta)		12 000 000	13 000 000	25 000 000
Kouluinvestointi		5 000 000	5 000 000	10 000 000
YHTEENSÄ		17 000 000	18 000 000	35 000 000

Rahoitusosa

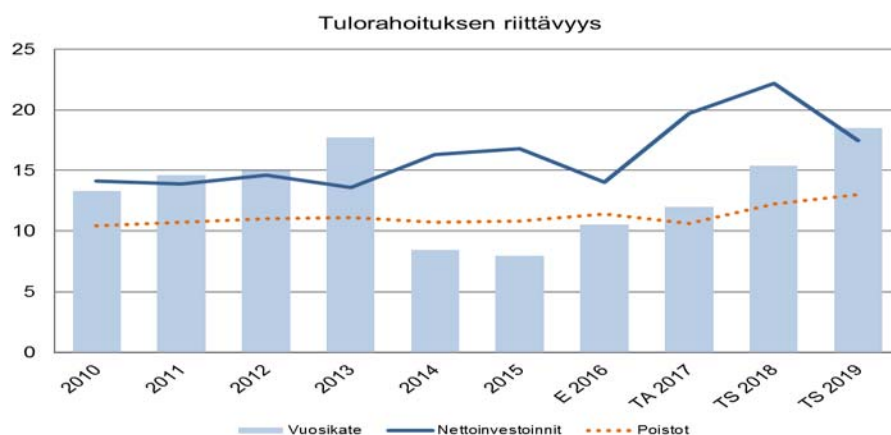
Rahoituslaskelma kertoo toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Välisumma 'toiminnan ja investointien rahavirta' on negatiivinen 6,5 m€ vuonna 2017. Summa osoittaa määrän, joka on rahoitettava lainaa lisäämällä. Lisäksi tulevat vanhojen lainojen lyhennykset. Taloussuunnitelma perustuu toiminnan tehostamiseen siten, että vuoden 2018 jälkeen lainamäärä ei enää kasvaisi.

Nokian kaupunki

Rahoituslaskelma	sisältää lisä- määrärahat						milj.€
	TP2015	TA2016	E2016	TA2017	SV2018	SV2019	
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	8,0	9,5	10,5	12,0	15,4	18,6	
Satunnaiset erät	-5,2	2,1	-0,3	0,0	0,0	0,0	
Tulorahoituksen korjauserät	-10,9	-8,4	-9,9	-3,8	-3,4	-3,4	
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-14,9	-19,2	-14,0	-19,1	-22,9	-16,1	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,7	1,2	0,0	1,0	2,2	0,0	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1,5	0,3	1,4	3,4	3,4	3,4	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20,8	-14,5	-12,3	-6,5	-5,3	2,5	
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Antolainasaamisten vähennykset	0,8	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	32,0	27,2	27,0	17,0	17,0	9,0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11,8	-11,3	-11,4	-10,6	-11,5	-11,5	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Muut maksuvalmiuden muutokset	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Rahoituksen rahavirta	24,5	16,5	16,3	7,2	6,3	-1,7	
Rahavarojen muutos	3,7	2,0	4,0	0,7	1,0	0,8	

Tulorahoituksen riittävyys

Kokonaistilanne yhteenvetona on se, että vuosikate ei riitä investointeihin. Toimintakatetta ja sitä kautta vuosikatetta pitää pyrkiä parantamaan, jotta investointeja kyetään hoitamaan nykyistä enemmän tulorahoituksella.

Tase

Kaupungin taseen oman pääoman mukaan ylijäämiä oli kertynyt vuoden 2015 loppuun mennessä 12,7 m€. Vuoden 2016 lopussa ylijäämää arvioidaan olevan jäljellä 12,9 m€. Häpesuon puhdistaminen on kaikkiaan pienentänyt ylijäämää noin 24 m€. Alijäämäiset vuodet ja kasvava lainamäärä heikentävät kaupungin omavaraisuusastetta.

Nokian kaupunki

TASE				milj€			
	31.12.2015	E 2016	TA 2017		31.12.2015	E 2016	TA 2017
VASTAAVAA				VASTATTAVAA			
Pysyvät vastaavat	178,5	184,8	193,7	Oma pääoma	96,6	96,7	98,1
Aineettomat hyödykkeet	0,3	0,1	0,1	Peruspääoma	83,8	83,8	83,8
Aineelliset hyödykkeet	128,2	132,6	141,5	Edellisten vuosien tulos	20,5	12,8	12,9
Maa- ja vesialueet	21,6	21,6	21,7	Tilikauden tulos	-7,7	0,1	1,4
Rakennukset	79,2	77,0	82,0				
Muut	25,7	29,0	33,8	Poistoerot ja varaukset	7,5	1,0	1,0
Ennakkomaksut ja kesk.er.	1,7	5,0	4,0				
Sijoitukset	50,0	52,1	52,1	Toimeksiantojen pääomat	0,4	0,4	0,4
Osakkeet ja osuudet	34,7	37,2	37,2				
Lainasaamiset ja muut	15,3	14,9	14,9	Vieras pääoma	99,6	113,9	121,7
Toimeksiantojen varat	0,3	0,2	0,2	Pitkäaikainen	55,7	71,1	76,6
Vaihtuvat vastaavat	25,3	27,0	27,3	Lainat rahoituslaitoksilta	53,4	68,8	75,4
Vaihto-omaisuus	1,6	0,8	0,2	Lainat julkisyhteisöiltä	2,3	2,3	1,2
Saamiset	6,4	6,0	6,0	Lyhytaikainen	43,9	42,8	45,1
Rahoitusarvopaperit	7,0	6,2	6,2	Lainat rahoituslaitoksilta	9,3	9,5	10,5
Rahat ja pankkisaamiset	10,3	14,0	14,9	Lainat julkisyhteisöiltä	1,1	1,1	1,0
VASTAAVAA	204,1	212,0	221,2	Ostovelat	6,5	6,4	6,6
				Muut velat	27,0	25,8	27,0
				VASTATTAVAA	204,1	212,0	221,2
				Ylijäämä m€	12,8	12,9	14,3
				Omavaraisuusaste	47 %	46 %	44 %

IV KÄYTTÖTALOUSOSA

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

DEMOKRATIA

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	52 840	764	0	0	0
Kulut	-1 864 987	-958 149	-878 057	-878 057	-878 057
Henkilöstökulut	-564 034	-481 640	-463 765	-463 765	-463 765
Muut	-1 300 953	-476 509	-414 292	-414 292	-414 292
Toimintakate	-1 812 147	-957 385	-878 057	-878 057	-878 057
Poistot	0	0	0	0	0
Tulos	-1 812 147	-957 385	-878 057	-878 057	-878 057

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Vastuualue sisältää luottamustoimihallinnon (kaupunginhallitus, valtuusto, lautakunnat, jaostot).

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Rohkea uudistuminen	yli valtuustokausien ulottuva strateginen suunnittelu	strategia "2027" valmis	Q1 - Q3
	päätösten vaikutusten laaja-alainen arviointi	yritysvaikutusten arviointi osaksi EVA-arviointia	Q2
	uuden johtamisjärjestelmän kehittäminen	johtamisen roolien ja päätöksenteon kuvaaminen (hallintosääntö) sekä koulutus uuteen järjestelmään	Q1 - Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Julkisessa organisaatiossa asiat päätetään ja linjataan edustuksellisesti. Luottamustoimielinten tehtävänä on käyttää kuntalain ja erityislakien sekä valtuuston päättämän hallintosäännön mukaista poliittista päätösvaltaa. Kuntalain mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Demokraattinen kunnallishallintojärjestelmä edellyttää toimiakseen, että luottamustehtäviin on halukkaita ihmisiä hoitamaan yhteisiä asioita.

Toiminta

Kunnallisvaalilain (8.5.2015/563) muutoksesta johtuen seuraavat kunnallisvaalit käydään huhtikuussa 2017. Nykyisen valtuuston toimikausi jatkuu toukokuun loppuun 2017, minkä jälkeen alkaa uusi säännönmukainen nelivuotiskausi. Kesäkuussa 2017 uusi valtuusto valitsee luottamushenkilöt muihin luottamustehtäviin.

Valtuustoon ja muihin luottamustehtäviin valituille järjestetään koulutusta ja tukea luottamustehtävien hoitamiseksi. Pääosa tällaisesta koulutuksesta on yhteiskoulutusta ja järjestetään Nokialla. Keskeisimmissä luottamustehtävissä olevilla on kuitenkin järjestettävä mahdollisuus myös muuhun suunnitelmalliseen koulutukseen.

seen ja verkostoitumiseen vaalikauden aikana. Myös konserniohjeen mukaisesti kaupungin tytäryhtiöiden on koulutettava hallitusjäseniään.

Luottamustoimielimet kokoontuvat etukäteen laadittavien kokousaikataulujen mukaisesti. Kaupunginvaltuuston kokousaikataulu laaditaan siten, että ennakolta sovittuja kokouksia on sekä ensimmäisellä että toisella puolivuotiskaudella neljästä viiteen kokoukseen. Tarpeen edellyttämiä muutoksia tehdään kokousaikatauluun asioiden niin vaatiessa.

Kaupunginhallitus varautuu kokoontumaan joka maanantai. Poikkeuksina ovat kuitenkin valtuuston kokouspäivät, keskikesän aika, maanantaille sattuvat juhlapäivät tai muutoin poikkeukselliset ajankohdat. Kokouksia arvioidaan olevan noin 40. Vastuualueeltaan isoimmat lautakunnat kokoontuvat kerran kuukaudessa tai tätä useamminkin. Vastuualueeltaan pienemmät lautakunnat kokoontuvat harvemmin.

Kaupunginvaltuusto päättää 12.12.2016 poliittisen johtamisjärjestelmän rakenteesta. Tämän jälkeen hallintosääntö hyväksytään kaupunginvaltuustossa alkuvuodesta 2017. Hallintosäännön tavoitteena on selkiyttää ja yksinkertaistaa hallintoa ja päätöksentekoa sekä mahdollistaa selkeämpi poliittinen ohjaus erilaisilla poikihallinnollisilla tai muilla ohjelmilla.

Kaupungin strategia uusitaan vuoden 2017 aikana. Tämän työn valmistelun aloittavat jo nykyiset valtuutetut. Tavoitteena on muodostaa yhteinen käsitys yli vaalikausien kestävästä keskeisimmistä tavoitteista Nokian kaupungin kehittämiseksi.

Luottamustoimielimet päättävät asiat esittelystä. Esittelijöiden ja asioiden valmistelijoiden tehtävänä on laatia, mikäli mahdollista, vaihtoehtoisia päätösmalleja ja arvioida niiden vaikuttavuutta (EVA -arviointi). Päätösten vaikutusten arvioinnin yhdeksi sisällöksi otetaan yritysvaikutusten arviointi.

Mikäli eduskunta hyväksyy lainsäädännön SOTE- ja aluehallintouudistukseksi, muuttuu kuntien rooli merkittävästi vuoden 2019 alusta lukien. Nokian kaupunki osallistuu mahdollisuuksien mukaisesti uudistusta koskevaan maakunnalliseen valmisteluun ja käynnistää omassa organisaatiossaan muutosprosessin.

Organisaatorakenteen muutos

Poliittisesta johtamisjärjestelmästä tehdään linjapäätökset 12.12.2016 ja mahdolliset muutokset tulevat voimaan 1.6.2017 lukien kun uusi valtuusto on valinnut uudet luottamushenkilöt.

Muutokset palveluissa 2017

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	(30.9.) 2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Toimielinten työn itsearviointimittari		kehitetty	arviointiin 100 % kattavuus	indeksi paranee	indeksi paranee	Kokousten kesto alle 2 ½ tuntia %, valtuusto	86	100	90	90	90
Palvelulupaus						Kokousten kesto alle 2 ½, hallitus	69	58	90	90	90
Aloitteiden käsittelyaika alle 6 kk, %		80	90	90	90	Kokousten kesto alle 2 ½, lautakunnat	80	79	90	90	90
Henkilöstö						Luottamushenkilöstö					
Henkilöstömäärä	2	2	1	1	1	Kokousten lukumäärä, valtuusto	7	5	9	9	9
Henkilötyövuodet, HTV	2	2	1	1	1	Kokousten lukumäärä, hallitus	32	24	38	38	38
						Kokousten lukumäärä, lautakunnat yht.	64	43	65	65	65
						Varsinaisten jäsenten osallistumis-%, valtuusto	94	90	95	95	95
						Varsinaisten jäsenten osallistumis-%, hallitus	91	90	90	90	90
						Varsinaisten jäsenten osallistumis-%, lautakunnat	70-94	83-92	85-95	85-95	85-95

Yhteistoimintaosuudet

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-2 945 096	-3 960 653	-3 931 616	-3 931 616	-3 931 616
Henkilöstökulut	-12 951	-12 010	-8 890	-8 890	-8 890
Muut	-2 932 145	-3 948 643	-3 922 726	-3 922 726	-3 922 726
Toimintakate	-2 945 096	-3 960 653	-3 931 616	-3 931 616	-3 931 616
Poistot	0	0	0	0	0
Tulos	-2 945 096	-3 960 653	-3 931 616	-3 931 616	-3 931 616

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Kyseessä on yhteistoimintaosuudet palveluista, joita Nokian kaupunki järjestää joko lainsäädännön perusteella tai vapaaehtoisesti muiden kuntien tai yhteisöjen kanssa. Tästä poiketen seuraavat yhteistoimintaosuudet on kuitenkin budjetoitu suoraan ao. palvelualueelle:

- sosiaali- ja terveystalouteen liittyvät yhteistoimintaosuudet on budjetoitu perustalouteen
- kaupunkiseudun joukkoliikenteeseen liittyvät yhteistoimintaosuudet on budjetoitu kaupunkikehityspalveluihin
- elinkeinotoimintaan ja maatalouteen liittyvät yhteistoimintaosuudet on budjetoitu kaupunkikehityspalveluihin

Toiminta

Arvioidut kokonaiskustannukset ovat noin 4 milj. euroa. Talousarvio sisältää suurimpina Nokian kaupungin maksuosuuksina seuraavat määrärahat:

- aluepelastuslaitoksen kustannuksiin 2 355 000
- verotuskustannuksiin valtiolle (veronkanto) 812 000
- ympäristöterveydenhoidon kustannuksiin (Pirteva) 260 000
- Pirkanmaan liiton kustannuksiin 231 000
- Kuntaliiton kustannuksiin 105 000
- Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän kustannuksiin 91 000
- talous- ja velkaneuvonnan kustannuksiin 32 000

KONSERNIPALVELUT

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	27 438 189	28 855 059	28 576 568	28 576 568	28 576 568
Kulut	-25 549 129	-25 405 703	-24 498 571	-24 398 571	-24 398 571
Henkilöstökulut	-9 879 494	-9 537 684	-9 101 673	-9 001 673	-9 001 673
Muut	-15 669 636	-15 868 019	-15 396 898	-15 396 898	-15 396 898
Toimintakate	1 889 060	3 449 356	4 077 997	4 177 997	4 177 997
Poistot	-5 718 832	-4 991 748	-5 114 662	-5 413 124	-5 668 645
Tulos	-3 829 772	-1 542 392	-1 036 665	-1 235 127	-1 490 648

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: talousjohtaja

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Palvelut käden ulottuville	Mukautuva, joustava verkkopalvelu, mobiiliapplikaatio	Q2-Q4
	Asiakaspalvelun kehittäminen	Asiakaslähtöinen palvelulupaus ja -kuvaus käytössä, kyselyiden tulokset hyödynnetään	Q2
		Asiakaspalvelun jatkuvuus turvataan myös häiriötilanteissa	Q1-Q4
	Palvelutuotannon monipuolisuus	Ostopalveluita monipuolistetaan	Q1-Q4
Talous	Tarkka talous	Tehostamisohjelman toteutus jatkuu	Q1-Q4
		Energiankulutuksen vähentäminen	Q1-Q4
	Hankintaprosessien kehittäminen	Uusittu hankintojen ohjeistus ja varastointiperiaatteet	Q3
	Merkittävät säästöt ICT-peruspalveluissa	Toimittajaseuranta, prosessien valvonta	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Digitaalisten palvelujen parantaminen	Kiinteistön hallintajärjestelmien parempi hyödynnettävyys, olosuhdevalvonnan lisääminen	Q1-Q3
		Sähköisten tilausprosessien käyttöönotto, omavalvontajärjestelmän laajentaminen	Q1-Q3
		suomi.fi -käyttöönotto: Nokian kaupungin palvelut	Q3
	Käyttäjät mukaan digitalisaation suunnitteluun	Digi-ryhmän perustaminen, digitaalisten palvelujen tiekartta	Q1
	Työn ja toiminnan laadun kehittäminen	Henkilöstöohjelman jalkautus ja työyhteisötaidot	Q4
	Yhtenäinen Nokian kaupungin johtamiskulttuuri	Esimiesvalmennus toteutettu, esimiespäivät, jatkuva tiedotus	Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Konsernipalvelut tarjoavat kaupunkiorganisaatiolle palveluja, jotka tukevat ja luovat toimintaedellytyksiä palvelujen tuottamiseksi nokialaisille. Palvelujen lisäksi palvelualue vastaa kaupungin kiinteistöomaisuudesta ja sen tehokkaasta käytöstä ja kehittämisestä. Keskitetyt konsernipalvelut kokoavat asiantuntemuksen ja kehittämisvoiman ja mahdollistavat muiden palvelualueiden keskittymisen niiden ydintehtävään.

Tavoitteena on edistää toiminnan vaikuttavuutta, taloudellisuutta ja laatua. Tavoite toteutuu, kun asioiden käsittelyssä toteutuvat hyvän hallinnon periaatteet, palveluja ja organisaatiota kehitetään tavoitteellisesti, toiminta tapahtuu tarkoituksenmukaisissa tiloissa, toiminta on ennakoivaa ja kokonaistaloudellista. Kaupungin luottamushenkilöillä ja henkilöstöllä on käytössään ajantasainen ja yhtenäinen tieto.

Toiminta

Digitalisaatio: Konsernipalvelut edistävät sähköisten palvelujen yhä laajempaa hyödyntämistä koko kaupungin toiminnassa. Jo käytössä olevien järjestelmien hyödyntämistä parannetaan ja varmistetaan, että käytössä on toiminnan edellyttämät, päivitetty ohjelmistot. Tampereen seudun ICT-yhteistyössä toteutetaan palvelujen tuonti sähköiselle alustalle, suomi.fi -palveluun. Tämä tuo kaupunkilaisille palvelut tarjolle myös sähköisessä muodossa. Heti vuoden alusta lähtee liikkeelle verkkopalvelu-uudistus siten, että tavoitteena on mukautuvat ja joustavat 'kotisivut'. Kaupunkilaisia ja kaupungin työntekijöitä osallistetaan digitalisaation etene- miseen kutsumalla teemasta kiinnostuneita keskustelemaan ja kehittämään toimintaa.

Toimitila- ja kiinteistöohjelma: 1.12.2016 tuli voimaan uusi toimitila- ja kiinteistöohjelma, joka linjaa kaupungin tahtotilan rakennettujen kiinteistöjen ja toimitilojen osalta: toimintaan soveltuvat, joustavat, terveelliset ja turvalliset tilat. Lähtökohtana on taloudellinen kantokyky, mahdollisimman korkea käyttöaste ja omaisuuden arvon säilyminen. Tämä vaatii tilojen kokonaisvaltaista hallintaa ja myös vaihtoehtoisten hallintamuotojen käyttöä. Tehdyn salkutuksen perusteella tarpeettomia rakennuksia myydään. Investointipaineen vaikutusta velkaantumisen lisääntymiseen loivennetaan esimerkiksi kiinteistöleasingin ja vuokraamisen avulla uudis- hankkeissa.

Hankintaprosessien kehittäminen: Hankintalain uudistamista on valmisteltu Suomessa pitkään, tällä hetkellä uuden lain uskotaan valmistuvan keväällä 2017. Tällöin on ajankohtaista uusia myös kaupungin hankintoja koskevat ohjeet tavoitteena tiukasti keskitetyt ostot ja sujuvat prosessit. Pää tavoite on kokonaistaloudelliset hankinnat. Vuonna 2016 otettiin käyttöön hankintojen sähköinen kilpailutusjärjestelmä, jota tulee käyttää kaikissa hankintalain edellyttämässä kilpailutusprosesseissa. Järjestelmän käyttöä tehostetaan.

Ekologiset valinnat: Kaupungin toiminnassa suurimmat ekologiset vaikutukset liittyvät energiankäyttöön ja hankintoihin. Toimitilaohjelman mukaisesti kiinteistöhallinnassa lisätään ekologisia valintoja niin energian käytössä kuin rakentamiseen liittyvissä materiaalivalinnoissa. Toiminnan ja hankintojen vaatimassa logistii- kassa optimoidaan kuljetusreitit ja kuljetusten ajoitukset. Teema pidetään esillä kaupungin sisäisessä vies- tinnässä.

Asiakaspalvelun kehittäminen: Konsernipalveluiden palveluista tehtiin ensimmäinen asiakastyytyväisyysky- sely alkuvuodesta 2016. Kohderyhmänä olivat kaupungin esimiehet. Palaute jäi tavoiteltua heikommalle ta- solle (asteikko 1-5) ja antoi konkreettisia aineksia palvelun parantamiseksi. Asiakaslähtöisyyttä parannetaan edelleen määrittelemällä palvelut selkeästi: mitä, miten, milloin. Konsernipalvelut on aktiivisessa roolissa ko- ko kaupungin asiakaspalvelun kehittämisessä ja asiakaspalvelun kehittämisen työryhmässä. Kaupungin kaikkien palvelujen osalta tulee varmistaa palvelun jatkuvuus häiriötilanteissa.

Hyvä työ Nokian kaupungissa: Vuoden aikana jatketaan syksyllä 2016 hyväksytyn henkilöstöohjelman lin- jauksien toteuttamista. Tavoitteena on hyvä työ, hyvä työkuultuuri ja hyvä työilmapiiri kaupunkiorganisaatios- sa. Tätä edistetään kehittämällä koko henkilöstön työyhteisötaitoja ja asiakaslähtöistä toimintatapaa. Kaikki esimiehet käyvät läpi valmennuksen, jossa kehitetään Nokian kaupunkiorganisaation johtamista. Sisäistä viestintää ja yhteistyön pelisääntöjä kehitetään edelleen.

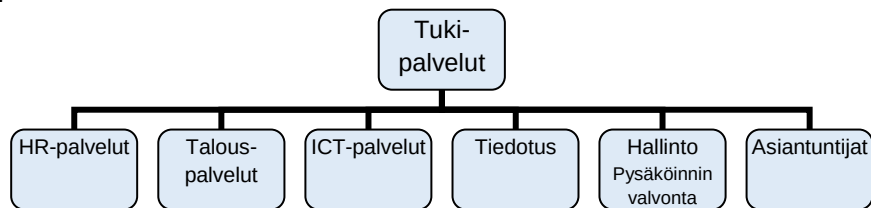
Muutokset palveluissa 2017

Palvelualue jatkaa vuoden 2016 alussa alkanutta toimintaa. Tarkemmin palvelualueen toimintaa esitellään kahden tulosalueen toimintasuunnitelmassa. Perustoiminnassa ei ole merkittäviä muutoksia vuoden 2017 aikana.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastyytyväisyys (1-5)		2,7	3,5	4,0	4,0	Tukipalvelut/kaikki toimintamenot	2,33%	2,12 %	2,05 %	2,00 %	2,00%
Investoinnit milj.€	7,6	4,8	7,3	10,5	2,3	Kiinteistönhoito m2/tunti		5,05	5,07	5,1	5,1
Hyötym2	162000	165900	165000	164000	162000	Ateriat €/kpl	2,79	2,80	2,80	2,80	2,80
Ateriat, milj. kpl	1,82	1,82	1,84	1,85	1,85	Siivous m2/tunti	183	191	189	200	200
Palvelussuhteet kpl	11100	10400	10000	10000	10000	Henkilöstö					
Ostolaskut kpl	37000	37000	37000	37000	37000	Henkilöstömäärä		231	227	226	226
						Henkilötyövuosi HTV	235	234	230	220	219
						Sairauspoissaolot pv		14,7	14	12	12

Konsernipalvelut / Tukipalvelut

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	1 617 589	3 681 810	3 446 621	3 446 621	3 446 621
Kulut	-4 554 527	-4 560 138	-4 284 070	-4 184 070	-4 184 070
Henkilöstökulut	-2 433 848	-2 144 559	-2 111 325	-2 011 325	-2 011 325
Muut	-2 120 678	-2 415 579	-2 172 745	-2 172 745	-2 172 745
Toimintakate	-2 936 938	-878 328	-837 449	-737 449	-737 449
Poistot	0	0	0	0	0
Tulos	-2 936 938	-878 328	-837 449	-737 449	-737 449

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: talousjohtaja

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Mil-lain Q
Palvelut	Palvelut käden ulottuville	Skaalautuva verkkopalvelu, palvelukortit, mobiiliapplikaatio	Q2-Q4
	Asiakaspalveluprosessien kehitys	Asiakaspalvelun jatkuvuuden hallinta häiriötilanteissa	Q1-Q4
		Palvelulupaus ja -kuvaus käytössä, asiakastytyytyväisyysmittausten tuloksiin reagoitu	Q2
Talous	Merkittävät säästöt uusien ICT-sopimusten myötä	Toimittajaseuranta, prosessien valvonta	Q1-Q4
	Hankintaprosessin tehostaminen	Uudistettu hankintojen ohjeistus	Q2
	Tarkka talous	Tehostamisohjelman toteutus jatkuu	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Digitalisointi - sähköisten palvelujen parantaminen	suomi.fi käyttöönotto: Nokian kaupungin palvelut	Q3
		Sähköisten maksutapojen laajentaminen kunnan palveluissa	Q2
		Hyvä Asukas -tiedotelehti myös sähköisenä	Q4
	Digi-ryhmän käynnistys	Digitaalisten palvelujen tiekartta, käyttäjät mukaan suunnitteluun	Q1
	Raportoinnin ja suunnittelun kehittäminen	Datan sähköisen käsittelyn parempi hyödyntäminen	Q2
	Työn ja toiminnan laadun kehittäminen	Henkilöstöohjelman jalkautus ja työyhteisötaidot, esimiesvalmennus toteutettu	Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Tukipalvelut tarjoavat kaupunkiorganisaatiolle ja tarvittaessa kaupunkikonsernin tytäryhtiöille palveluja, joiden tarve on yhteinen. Näiden osalta asiantuntemus on mielekästä koota yhteen, jotta palvelualueet voivat keskittyä niiden ydintehtävään.

Tukipalvelut tarjoaa seuraavia palveluita: henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, ICT-palvelut, kaupungin demokraattisen päätöksenteon valmistelu ja hallinto, kaupunkitason viestintä ja pysäköinninvalvonta. Henkilöstöpalvelut käsittää palkkahallinnon ja palvelussuhteen elinkaaren eri vaiheiden hallinnoinnin. Henkilöstön kehittäminen keskittyy työhyvinvoinnin ja johtamisen kehittämiseen. Talouspalvelut sisältää osto- ja myyntilaskujen käsittelyn ja rekisteröinnin, maksuliikenteen, pääkirjanpidon, veroasiat, talousarvion, raportoinnin ja tilinpäätöksen. ICT-palvelut on ulkoistettu yhdessä Tampereen seudun kanssa perustietotekniikan osalta.

Tavoitteena on joustavat, kustannustehokkaat ja laadukkaat palvelut sekä hyvä asiakaskokemus. Tukipalvelut tuovat käyttäjille nykyaikaiset tietotekniset työvälineet, järjestelmät ja yhteydet, reaaliaikaista tietoa käyttäjävällysten palvelujen kautta ja asiantuntevan hallinnon. Osa tukipalveluiden tehtävistä on lakisääteisiä ja tukipalvelut vastaavat säädösten mukaisesta raportoinnista ja toiminnasta.

Toiminta

Tukipalvelut aloitti toimintansa vuoden 2016 alussa ja jatkaa lähtötilanteessa määritettyä toimintaa. Sisäinen asiakastytyväisyyskysely tehtiin ensimmäistä kertaa vuoden 2016 alussa ja kysely uusitaan vuosittain. Tulokset kannustavat toiminnan asiakaslähtöiseen kehittämiseen. Kukin yksikkö määrittää konkreettisen palvelulupauksen erityisesti tavoitettavuuden parantamiseksi. Tukipalvelut osallistuu myös koko organisaation asiakaspalvelun kehittämiseen ja Assi-työryhmän (asiakaspalvelun kehittäminen) toimintaan. Osana asiakaspalvelun kehittämistä on palvelun turvaaminen häiriötilanteissa. Vuonna 2015 aloitettua tehostamisohjelmaa jatketaan.

Tukipalvelujen työn tehostaminen perustuu paljolti sähköisten menetelmien käyttöönottoon. Kuluvaan vuoden aikana on päivitetty tai uusittu suuri osa käytössä olevista järjestelmistä. Järjestelmien hyödyntämistä parannetaan edelleen.

Kaupungin verkkopalvelu uusitaan vuoden aikana. Tavoitteena on käyttäjäystävällinen, tarpeen mukaan joustava ja kasvava verkkopalvelu, jota voi käyttää myös mobiiliapplikaation kautta. Samassa yhteydessä käynnistetään myös osallistaminen digitalisaation eteenpäin viemiseksi: mukaan kehittämiseen kutsutaan niin organisaation sisältä kuin Nokian kaupunkilaisia ja yrityksiä. Vuoden aikana kaupunki liittyy käyttämään aktiivisesti suomi.fi -palvelua tuoden kaupungin palvelut sähköiselle alustalle. Projekti etenee Tampereen seudun ICT-yhteishankkeena. Intran sisältöä ja toiminnallisuutta kehitetään edelleen.

Vuonna 2015 kilpailutettujen perustietotekniikka-, tietoliikenne- ja kommunikaatiopalvelujen osalta siirtoprojektit jatkuvat vielä vuonna 2017. Muutokset ovat viivästyneet ja aiheuttaneet hankaluuksia, mutta tavoite on yhä sama: merkittävä kehitysloikka tietotekniikkapalveluissa erittäin nykyaikaiseen tietotekniikkaympäristöön, joka mahdollistaa digitalisaation tuomat mahdollisuudet. Tavoitteena on myös merkittävät säästöt ICT-palveluissa.

Hankintojen koordinaatiota vahvistetaan uusimalla ja yksinkertaistamalla ohjeistusta ja toimintatapoja. Kehittämisen pohjaksi arvioidaan nykyiset toimintaprosessit ja kilpailutustavat. Raportointia kehitetään yhä automaattisemmaksi siten, että manuaalisten työvaiheiden määrää minimoidaan. Eri järjestelmien hyötysuhdetta kehitetään parantamalla sovellusten käyttöosaamista.

Henkilöstön kehittäminen keskittyy henkilöstöohjelman jalkauttamiseen, asiakaspalveluprosessin hiomiseen sekä työyhteisötaitoihin. Loppuvuonna 2016 käynnistytävä esimiesvalmennus jatkuu vuoden 2017 ajan. Tavoitteena on esimiestyön tasalaatuisuuden ja johtamiskulttuurin vahvistaminen, esimiesten työssä jaksamisen tukeminen sekä myönteisten asiakaspalvelukokemusten varmistaminen. Esimiesvalmennuksen ensimmäinen sykli arvioidaan ja raportoidaan.

Työhyvinvointiryhmän koordinoima sisäisen viestinnän kehitysprojekti valmistuu. Tehostetaan viestintää laajentamalla inforuututeknologian käyttöä erityisesti kohteissa, joissa on liikkuvien työntekijöiden tukikohta tai ongelmia verkkoyhteyksissä. Kokeillaan tehostamiskeinona inforuututekniikan laajentamista Henkilöstön kokema tyytyväisyys tiedon kulkuun ja oikea-aikaisuuteen lisääntyy.

Muutokset palveluissa 2017

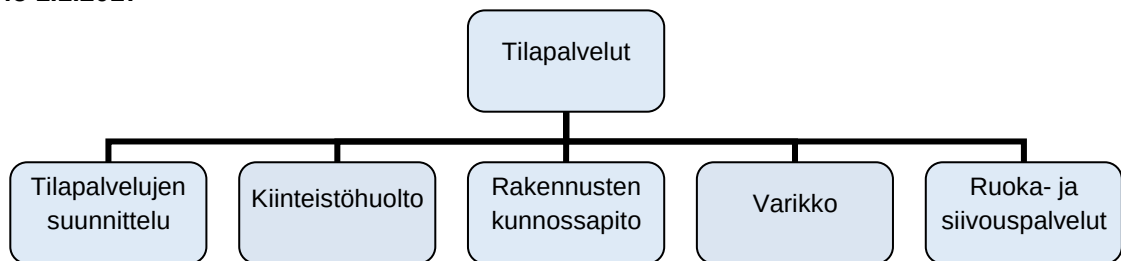
Työterveyspalvelut tuottaa 1.1.2017 alkaen Terveystalo Oy.

Postituspalvelut on siirretty tilapalveluihin varikolle vuoden 2016 aikana.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastyytyväisyys (1-5)		2,7	3,5	4,0	4,0	ostolasku/€	4,51	4,50	4,47	4,45	4,42
Pääsuoritteet						sähköiset ostolaskut	64 %	70 %	73 %	75 %	78 %
Päätteitä	2000	2000	2000	2000	2000	sähköiset myyntilaskut	107000/11%	107000/13 %	107500/14 %	108000/15 %	108000/15 %
Palkkalaskelmia kpl/verkkolaskelmia	33600/40%	32000/50 %	31700/60 %	31600/70 %	31500/80 %	tulosraportointi	17. pv	10. pv	10. pv	10. pv	10. pv
Palvelussuhteita kpl	11000	10400	10000	9700	9500	Henkilöstö					
Ostolaskut kpl	37500	37000	37000	36000	35000	Henkilöstömäärä	36	34	33	31	31
						Henkilötyövuosi HTV	34	32	31	30	29
						Sairauspoissaolot pv/hlö	6,5	6,5	5	4	4

Konsernipalvelut / Tilapalvelut

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	25 820 600	25 173 249	25 129 947	25 129 947	25 129 947
Kulut	-20 994 603	-20 845 565	-20 214 501	-20 214 501	-20 214 501
Henkilöstökulut	-7 445 645	-7 393 125	-6 990 348	-6 990 348	-6 990 348
Muut	-13 548 957	-13 452 440	-13 224 153	-13 224 153	-13 224 153
Toimintakate	4 825 998	4 327 684	4 915 446	4 915 446	4 915 446
Poistot	-5 718 832	-4 991 748	-5 114 662	-5 413 124	-5 668 645
Tulos	-892 835	-664 064	-199 216	-497 678	-753 199

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: tilapalvelupäällikkö

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Asiakastyytyväisyyden parantaminen	Asiakastyytyväisyyttä mitataan asiakaskyselyillä	Q1
	Tasalaatuiset palvelut ja niiden turvaaminen	Henkilöstön säännöllinen suunnittelu, kierto ja kouluttaminen	Q1-Q4
	Yhteistyön lisääminen ja tiedonkulun parantaminen	Yhteiset pelisäännöt, palveluprosessien kehittäminen	Q1-Q4
	Palvelutuotannon monipuolisuus	Ostopalveluita monipuolistetaan lisäämällä kumppanuussopimuksia	Q1-Q4
Talous	Tarkka talous	Energiankulutuksen vähentäminen, talouden seurannan tehostaminen, toimintaohjeiden noudattaminen	Q1-Q4
	Tehostamisohjelman toimenpiteet käytössä	Henkilöstömitoitustarkistukset tehty, kiinteistöhoitojen mitoitus käynnistetty	Q1-Q4
	Palvelutoimintaa tukevat tilat	Kuntoarviot ja PTS:ät keskeisimpiin kiinteistöihin (päiväkodit), vaihtoehtoiset ratkaisut tilojen hankinnan ja omistamisen osalta.	Q1-Q4
	Toimitilaohjelma ja kiinteistösalkutus	Toiminnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myynti	Q1-Q4
	Varikon palvelun kehittäminen	Prosessien arviointi ja uudistaminen	Q1-Q4
	Koneiden ja laitteiden kunnossapitosuunnitelmat	Säännölliset vuosihuollot ja elinkaaren arviointi	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Työyhteisön ja organisaation kehittäminen	Avoin ja oikea-aikainen tiedottaminen toiminnasta	Q1-Q4

	Digitaalisten palvelujen käyttöön- otto	Kiinteistötietojärjestelmän täyden- täminen, RES-huoltojärjestelmän laajentaminen koskemaan kaikkia kiinteistöjä, Rakennusten olosuh- devalvontayhteistyö, pysyvät olo- suhdemittauslaitteistot	Q1-Q4
	Sähköisten tilausten kehittäminen	Käyttöönotto ja kouluttaminen	Q1
	Sähköinen omavalvontajärjestel- mä koko keittiöverkostoon	Laajennetaan nykyistä OVATERM- järjestelmää	Q1-Q4
	Keskusvaraston toiminnan kehit- täminen	Varastointiperiaatteen muutokset "läpikulkuvarastointi"	Q1-Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Tilapalvelut on konsernipalveluiden tulosalue, jonka tehtävänä on vastata toimitilahallinnasta ja niihin liittyvis-
tä palveluista sekä kaupungin omistamasta kiinteistöomaisuudesta, sen arvosta, tehokkaasta käytöstä ja
kehittämisestä. Tavoitteena on tukea kaupunkiorganisaation toimintaa järjestämällä toimintaan sopivat tilat ja
niihin liittyvät palvelut. Tilapalvelun tulosalue muodostuu viidestä erillisestä yksiköstä ja se sisältää myös
valmennusyksikön.

Toiminta

Tilapalveluiden suunnittelun, kiinteistönhuollon ja kunnossapidon yksiköt toimivat kaupungin rakennusomai-
suuden hoitajana vastaten keskitetysti tila- ja rakentamisasioiden hoidosta, tilojen ja rakennuskannan arvon
säilymisestä, huolehtii tilojen käyttökelpoisuuden säilymisestä ja toimintakunnosta, suunnittelee ja toteuttaa
yhteistyössä käyttäjien kanssa niiden tarpeisiin sopivat tilaratkaisut.

Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö tuottaa päivittäisiä ruokapalveluja Nokian kaupungin päiväkoteihin, kouluihin
ja perusturvan kohteisiin. Siivouspalveluja tuotetaan em. kohteisiin lukuun ottamatta terveyskeskusta ja van-
hainkotia.

Ruoka- ja siivouspalveluyksikössä tehdään tiivistä yhteistyötä, mikä mahdollistaa resurssien tehokkaan käy-
tön. Lisääntyvillä monipalvelutöillä ja töiden vaihdolla tasataan päivittäisiä kiirehuippuja. Näin turvataan so-
pimuksen mukaiset palvelut.

Siivouspalvelut on jaettu 10 tiimialueeseen. Tiimialueet koostuvat saman kaupunginosan erilaisista kiinteis-
töistä. Tiimeissä on yhdyshenkilöt, jotka hoitavat alueensa lomien sovittamiset, tiedottamisen ja tapaamiset
kerran kuussa. Tiimit hoitavat alueensa lyhyitä poissaolojen ja vuosilomien sijaistuksia. Ruoka- ja siivouspal-
velut on henkilömäärältään tilapalveluiden suurin yksikkö. Siivousyksikössä on käytössä tulospalkkauskei-
lu, josta osa on sidottu tiimien tekemiin töihin ja toimivuuteen.

Varikolle on keskitetty konekeskus ja varasto. Konekeskus vastaa kaupungin eri yksiköiden käytössä olevien
ajoneuvojen, koneiden ja laitteiden liisauksesta/hankinnoista, huolloista ja hallinnoinnista sekä tarvittavista
kuljetuspalveluista. Kuljetuspalvelut hoitavat esim. muuttoja ja lähes miljoonan aterian kuljetuksen vuodessa
hoitaen samalla reitillä postin ja kappaletavaran kuljetuksen. Varikon varastolle on keskitetty yksiköiden ma-
teriaalihankinnat ja kriisivalmiusvarasto.

Varikon valmennusyksikkö vastaa kaupungin työllisyyspalveluvelvoitteiden hoitamisesta ja toiminta sisältää
kuntouttavaa työtoimintaa ja työelämävalmennusta. Yksikkö toimii koulutuspaikkana työelämään siirtymises-
sä ja tavoitteena on työllistymisen esteiden madaltaminen. Toiminta tapahtuu yhteisössä, mikä lisää toimin-
nan vaikuttavuutta. Toiminnan piirissä on vuosittain yli 100 henkilöä. Valmennusyksikön toimintaa kehitetään
yhteistyössä elinkeino- ja työllisyysyksikön sekä perusturvan kanssa.

Muutokset palveluissa 2017

Sisäilmaongelmaisten rakennusten ratkaisut (Terveyskeskus, Myllyhaan koulu ja Koskenmäen päiväkoti) vaikuttavat palvelujen tarpeeseen. Harjuniityn liikuntahallin valmistuminen elokuussa 2017 lisää ylläpidon ja siivouksen palvelutarvetta. Päätökset pääkirjaston osalta vaikuttavat investointeihin ja suunnittelutarpeeseen.

Perusturvan keittiöverkoston rakenteeseen tulevat muutokset, siivottavan pinta-alan lisääntyminen Harjuniityn liikuntahallin valmistuttua ja kouluverkkoselvityksen aiheuttamat muutokset kouluverkossa tuovat myös muutoksia palvelujen laajuuteen.

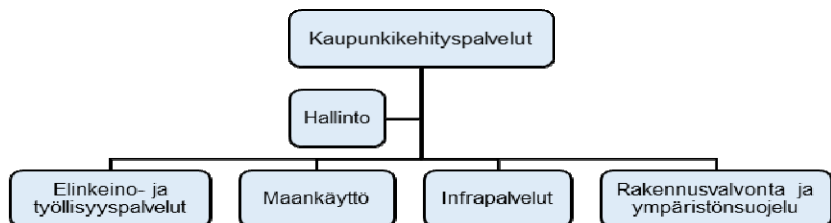
Varastotoimintojen laajuuden muutokset kohti välivarastoa ja konekeskuksen toimintamuutokset.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastyytyväisyys (1-5)		2,5	3,5	4,0	4,0	Kiinteistönhoito €/m ² /kk		0,63	0,77	0,77	0,77
Kiinteistöjä/rakennuksia		73/111	69/143	69/143	69/143	Kunnossapito €/m ² /kk		1,26	1,22	1,22	1,22
Kiinteistöjen laajuus, omat, hym ²		165900	165000	164000	162000	Varhaiskasvatuksen tilat, vuokra €/m ² /kk		10,7	10,0	10,0	10,0
Siivottava pinta-ala m ²	98179	101307	104525	109000	109000	Opetustilat, vuokra €/m ² /kk		6,18	6,03	6,03	6,03
Ateriamäärä milj.kpl/vuosi	1,80	1,82	1,84	1,85	1,85	Perusturvan tilat €/m ² /kk		7,32	6,87	6,87	6,87
Valmistuskeittiöiden määrä	8	8	8	7	7	Kulttuurin ja liikun- nan tilat	-	-	8,60	8,60	8,60
Ruokakuljetusten määrä milj.kpl/vuosi		0,9	0,9	0,9	0,9	Siivous, m ² / tunti	183	191	189	200	200
Työllisyys/valmennusyksikön asiakkaat, hlöä/vuosi		100	100	100	100	Ateriat, €/suorite	2,79	2,80	2,80	2,80	2,80
						Kaluston huoltota- pahtumat, kpl/viikko	20	20	20	20	20
						Varaston kiertono- peus / vuosi		7	7	7	7
						Kiinteistönhoito, m ² /h		5,05	5,07	5,1	5,1
						Henkilöstö					
						Henkilöstömäärä	199	200	197	189	187,5
						Henkilötyövuosi HTV	201	202	198,7	190,4	188,9
						Sairauspoissaolot pv	20,1	16,6	16	16,4	16,3

KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	5 725 047	7 218 448	8 595 026	8 595 026	8 595 026
Kulut	-11 155 072	-11 712 822	-12 458 542	-12 458 542	-12 458 542
Henkilöstökulut	-5 488 039	-5 388 700	-5 320 611	-5 320 611	-5 320 611
Muut	-5 667 033	-6 324 122	-7 137 931	-7 137 931	-7 137 931
Toimintakate	-5 430 026	-4 494 374	-3 863 516	-3 863 516	-3 863 516
Poistot	-4 118 457	-4 392 788	-4 978 182	-5 967 194	-6 791 512
Tulos	-9 548 482	-8 887 162	-8 841 698	-9 830 710	-10 655 028

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: kaupunkikehitysjohtaja

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Palvelutuotannon asiakaslähtöisyys ja tehokkuus	Palvelualueen toimintatapojen ja palveluprosessin jatkuva kehittäminen	Q 1-4
Talous	Toiminnan taloudellisuus ja suunnitelmallisuus	Sähköisten palvelumenetelmien kehittäminen	Q 1-4
		Työmenetelmien kehittäminen	Q 1-4
		Seutuyhteistyössä saatujen hyvien käytäntöjen jalkauttaminen	Q 1-4
Rohkea uudistuminen	Kaupungin markkinoinnin ja viestinnän vahvistaminen	Markkinoinnin ja viestinnän toimintojen organisointi ja resurssointi	Q 1
		Markkinointi- ja viestintäsuunnitelman laatiminen	Q 1
	Yritystoiminnan edellytysten aktiivinen kehittäminen	Elinkeinopalveluiden toimintatapojen uudistaminen ja palveluiden kehittäminen	Q 1-4
		Vanhan kaupunginvarikon alueen kehittäminen	Q 1-4
		Potentiaalisten yritystonttien (tai alueiden) kartoittaminen ja mahdollisten kaavamuutosten valmistelu ja käynnistäminen	Q 1-4

	Keskustan kehittäminen	Aikataulutetun suunnitelman laatiminen keskustan kehittämistyön jatkototeutukseen	Q 1
		Eri toimijoiden ja sidosryhmien osallistaminen keskustan kehittämiseen (tilausuudet ja tiedottaminen)	Q 1-4

Palvelusuunnitelma 2017

Kaupunkikehityspalvelut on vuoden 2016 alusta organisaatiouudistuksen myötä aloittanut uusi palvelualue. Se koostuu neljästä tulosalueesta: elinkeino- ja työllisyyspalvelut, infrapalvelut, maankäyttö sekä rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu. Palvelualueen keskeisenä tavoitteena on vahvistaa Nokian kaupungin kilpailukyvyä ja elinvoiman kehittymistä. Tavoitteena on saada Nokialle lisää yrityksiä sekä mahdollistaa kaupungissa jo toimivien yritysten toimintaedellytykset ja kehittyminen sekä tätä kautta lisätä myös työpaikkojen tarjontaa ja parantaa työllisyyttä pysyvästi.

Vuoden 2017 aikana kehitetään ja vakiinnutetaan edelleen uuden toimintamallin mukaista palvelukokonaisuutta ja -konseptia. Tavoitteena on saada palvelualueen toiminnoista yhtenäinen, asiakasta mahdollisimman joustavasti ja tehokkaasti palveleva kokonaisuus.

Vuoden 2017 aikana painopistealueena on edelleen 3Kulman alueen kaavoituksen ja kunnallistekniikan rakentaminen. Vuoden 2017 investointibudjettiin on esitetty 3Kulman alueelle yhteensä 2,4 milj. euron kunnallistekniikan investointeja ja suunnitelmavuosille 2018 ja 2019 yhteensä 3,5 milj. euroa.

3Kulman alueelle valmisteltua bio- ja kiertotalouden sekä cleantech -liiketoiminnan (Eco3) konseptointia on saatu vietyä hyvin eteenpäin. Sitä työtä jatketaan edelleen vuoden 2017 aikana. Tavoitteena on, että Nokialle muodostuu tämän alan kansallisesti merkittävä klusterialue.

Vuoden 2017 aikana vahvistetaan kaupungin markkinointia ja viestintää. Tähän liittyen kaupunkikehityspalveluihin perustetaan markkinointi- ja viestintäkoordinaattorin toimi. Markkinointi ja viestintä hoidetaan koordinoitusti kaupunkikehityspalveluiden hallinnon kautta yhteistyössä kaupunkikehityspalveluiden tulosalueiden sekä kaupungin kokonaismarkkinoinnin osalta konsernipalveluiden kanssa. Näin saadaan tavoitteellinen, yhtenäinen ja johdettu kokonaisuus.

Vuoden 2017 aikana kehitetään lisäksi elinkeinopalveluiden toimintaa tukemaan nykyistä paremmin kilpailukyvyä ja elinvoiman vahvistamista.

Kaupunki osallistuu myös aktiivisesti maankäytön seudulliseen kehittämistyöhön. Tavoitteena on saada Nokian kaupungin näkemykset esiin seudullisessa päätöksenteossa. Seudullisesti tärkeitä asioita ovat mm. rauteliikenteen säilyttäminen ja kehittäminen sekä joukkoliikenteen palvelut.

Muutokset palveluissa 2017

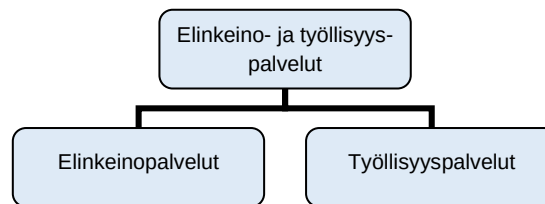
Markkinointi- ja viestintäpalveluiden vahvistaminen ja niiden koordinoitu toteutus.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikutavuus						Tehokkuus					
Asiakastyytyväisyys	-	3,5	3,5	3,8	3,8	Katujen hoitokustannus / km	6550	6400	6350	6300	6300
Ylläpidettävät kadut / km	245	248	250	252	253	Rakennuspaikan merkintä / pv	3	3	3	3	3
Työttömyysaste %	14,6	15	14	12	12	MRL:n mukaisten lupien käsittelyaika / vk	4	3,5	3	3	3
Yritysten lukumäärä (toimipaikat)	1800	1820	1840	1860	1880	Henkilöstö					
Tonttien luovutuksia	45	50	50	50	50	Henkilöstömäärä	98	95	95	95	95
Myönnetty MRL:n mukaiset luvat	400	400	400	430	430	Henkilötyövuosi HTV	107	97	101	100,5	100,5
						Sairauspoissaolot pv		12	11	10	10

Kaupunkikehityspalvelut / Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	493 417	441 800	408 600	408 600	408 600
Kulut	-3 443 847	-3 711 788	-4 240 681	-4 240 680	-4 240 680
Henkilöstökulut	-891 152	-926 733	-1 019 717	-1 019 716	-1 019 716
Muut	-2 552 695	-2 785 055	-3 220 964	-3 220 964	-3 220 964
Toimintakate	-2 950 430	-3 269 988	-3 832 081	-3 832 080	-3 832 080
Poistot	0	0	0	0	0
Tulos	-2 950 430	-3 269 988	-3 832 081	-3 832 080	-3 832 080

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: elinkeinopäällikkö

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Elinkeinopalveluiden tunnettavuuden lisääminen	Tiedottaminen elinkeinopalveluista yrityksiin	Q 1-4
	Elinkeinopalveluiden aktiivinen vuorovaikutus yrittäjien ja yritysten kanssa	Yhteisten tapaamisten ja tilaisuuksien järjestäminen	Q 1-4
	Yritysten sijoittumispalvelun kehittäminen	Yritystonttien ja toimitilojen markkinointi	Q 1-4
		Potentiaalisten sijoittuvien yritysten kartoittaminen ja kontaktointi	Q 1-4
	Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvien asiakkaiden osaamisen kehittämisen mahdollistaminen	Ammatilliset polut osana asiakasprosesseja	Q1-4
	Toiminta- ja työkykyarviointipalveluiden vakiinnuttaminen osaksi kuntoutusvaiheen työllisyyspalveluita	Arviointimenetelmät osana asiakasprosesseja	Q 1-4
Talous	Työmarkkinatuen kuntarahoitusosuuden (kasvun) hallinta	Aktivointitoimien ja työllistymistä edistävien palveluiden vakiinnuttaminen	Q 1-4
	Kunnallistekniikalla varustettuja yritystontteja on myyty tai vuokrattu	Yritystonttien markkinointi ja myynti	Q 1-4

Rohkea uudistuminen	Kokeilukulttuurin mahdollistaminen työllisyyden ja kunnan elinvoiman edistämiseksi	Tampereen kaupunkiseudun yritys- ja työvoimapalveluiden alueellinen kokeilu	Q 1-4
	Parannetaan tonttimyynnin palveluita ja hallintaa	Tonttien markkinoinnin ja myynnin työnjaon selkeyttäminen ja päällekkäisyyksien karsiminen	Q 1-4
	Osaavan työvoiman saannin varmistaminen	Yhteistyö oppilaitosten ja koulutuksen järjestäjien kanssa	Q 1-4
	3Kulman Eco3-alueen kehittämisen maan johtavaksi bio- ja kierto-talouden sekä cleantech -yritysalueeksi	Alueen markkinointi	Q 1-4
		Tonttitarjonnan lisääminen ja kunnallistekniikan rakentaminen Juhansuon alueelle	Q 1-4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalveluiden tehtävänä on osana kaupunkikehityspalveluiden kokonaisuutta tuottaa elinkeinoelämän kehityspalveluita, joilla luodaan toimintaedellytyksiä yritystoiminnan kehittymiselle Nokialla. Elinkeinopalvelut tuottaa neuvontaa ja kehittämisspalveluita sekä alkaville että toimiville yrityksille. Tämän lisäksi elinkeinopalvelut markkinoi tontteja ja toimitiloja sekä tukee yritysten sijoittumista alueelle. Elinkeinopalvelut osallistuu aktiivisesti 3Kulman ja Eco3 -alueen sekä Nokian keskustan kehittämiseen.

Alkavien yritysten neuvontapalvelut tuotetaan yhteistyössä Ensimetrin kanssa. Toimivien yritysten kehityspalveluita ja sijoittumispalveluita kaupunki tuottaa omana palveluna sekä tekee yhteistyötä Verte Oy:n sekä Tredea Oy:n kanssa. Maaseutuhallinnon palvelut tuotetaan yhteistyösopimuksella Lempäälän kunnan kanssa. Nokia osallistuu myös lentoliikenteen kehittämis- ja markkinointityöhön seudun kuntien kanssa.

Yhteistyötä ammatillisen koulutuksen kanssa jatketaan tavoitteena saada tiiviimpi yhteistyö elinkeinoelämän kanssa ja osaavan työvoiman tuottaminen. Yhteistyöllä ammattiopisto Tredun kanssa vahvistetaan myös työttömien työnhakijoiden osaamisen kehittämistä ja täten parannetaan työllistymisen edellytyksiä.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut tuottaa kunnan järjestämisvastuulla olevia työllistymistä edistäviä palveluja, jotka on tarkoitettu työttömille työnhakijoille, joiden työttömyys on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä.

Työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan valtakunnallisesti työttömien työnhakijoiden määrä on kääntynyt - ensimmäistä kertaa 50 kuukauden yhdenjaksoisen nousun jälkeen - laskuun kesäkuussa 2016. Koko maassa pitkäaikaistyöttömien, erityisesti yli 2 vuotta työttömänä olleiden määrä kasvaa. Rakennetyöttömyys näyttäisi kasvavan edelleen mutta nousuvauhti on hidastumassa.

Vuoden 2016 aikana Nokialla työttömyys on keskimäärin pysynyt viime vuoden tasolla. Sekä pitkäaikaistyöttömien että rakennetyöttömien osuus työttömistä on kuitenkin lisääntynyt ja kasvaa edelleen. Kesäkuussa 2016 nuorten alle 25 vuotiaiden työttömien määrä Nokialla kääntyi hienoiseen laskuun. Vuonna 2017 kunnan järjestämisvastuulla olevilla työllistymistä edistäväillä palveluilla pyritään vastaamaan sekä työttömyyden pitkittymisen ja erityisesti rakennetyöttömyyden haasteisiin.

Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistujille mahdollistetaan työllistymisedellytysten kasvattaminen osaamista kehittämällä. Tavoitteena on, että ammatillisten osatutkintojen käynnistäminen mm. kuntouttavassa työtoiminnassa mahdollistaisi ammatillisten polkujen toteutumisen sekä edistäisi asiakkaiden siirtymistä ensisijaisiin työllistymistä edistäviin palveluihin, työhön ja koulutukseen.

Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvien asiakkaiden mahdollisuuksia osallistua työ- ja toimintakyvyn arviointiin (MELBA/IMBA) palvelun aikana lisätään kuntoutusvaiheessa. Ohjautumista eläkeselvittelyprosessiin tuetaan tarvittaessa yksilöohjauksella.

Vuonna 2017 Nuorisotakuun toteutumisesta työllisyyspalveluissa tuetaan kohdentamalla monialaista asiakas- ja palveluohjausta työmarkkinatukea saaneille alle 29 -vuotiaille sekä varmistamalla kunnan järjestämisvastuulla olevien palveluiden riittävä kohdentuminen myös nuorille. Tavoitteena on, että yhteistyö nuorisotakuuseen liittyvissä prosesseissa Nokian kaupungin perusturva- ja sivistyspalveluiden (aikuissosiaalityö, AAPO - ohjaus ja etsivä nuorisotyö) sekä koulutuksenjärjestäjien (erityisesti TREDU) kanssa jatkuu tiiviinä ja joustavana.

Nokialla vuosina 2014–2016 toteutetuilla työllisyyspalveluiden kehittämistyöllä on pyritty vastaamaan työmarkkinatuen kuntarahoitusosuuden kustannuksiin. Vuoden 2017 palvelusuunnitelman tavoitteena on vakiinnuttaa työllisyyspalveluiden palvelu- ja toimintamalli, mikä edellyttää tarvittavien resurssien osoittamista palvelutoimintaan.

Muutokset palveluissa 2017

Elinkeinopalveluiden toimintaa kehitetään lisäämällä tiedottamista elinkeinopalveluista yrityksiin sekä kehittämällä yritysten sijoittumispalvelua. Myös tonttimarkkinoinnin ja myynnin työnjakoa eri osapuolten välillä selkeytetään ja päällekkäisyyksiä karsitaan. Osana kaupungin markkinoinnin ja viestinnän vahvistamista elinkeinopalvelut osallistuu sen toteutukseen erityisesti yritys- ja tonttimarkkinoinnin osalta.

Tampereen kaupunkiseutu (Tampere, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Vesilahti ja Ylöjärvi) sekä Sastamala ja Punkalaidun on yksi työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisista kokeilualueista, jossa työvoima- ja yrityspalvelujen tuottamismallia kehitetään asiakaslähtöisemmäksi.

Kokeilun tavoitteena on edesauttaa alueen talouskasvua, uutta liiketoimintaa ja uusia työpaikkoja, parantaa työmarkkinoiden kohtaantoa, lisätä työllisyyden hoidon palveluiden asiakaslähtöisyyttä, vaikuttavuutta ja kokonaistaloudellisuutta sekä yksinkertaistaa työllisyyspalvelun asiakkaiden palvelujärjestelmää ja parantaa asiakasprosessin kokonaishallintaa

Tampereen kaupunkiseudun kokeilukokonaisuus jäsentyy neljään toisiaan tukevaan osaan, joita ovat elinvoimaisuuden vahvistaminen -tehokas työnvälitys ja uudet ratkaisut, työvoiman uusintaminen ja osaamisen vahvistaminen, monialaiset työllisyyspalvelut ja matalan kynnyksen työpaikkojen luominen sekä sosiaalinen vahvistaminen ja osallisuus.

Työvoima- ja yrityspalveluiden alueellisen kokeilun on tarkoitus käynnistyä vuoden 2017 alussa. Nokian kaupungin työllisyyspalvelut ovat mukana kokeilun valmisteluissa ja toteuttamassa sekä kehittämässä uudenlaisia, asiakaslähtöisempiä yritys- ja työvoimapalveluja Tampereen kaupunkiseudun alueella.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastytyväisyys 1)	-	3,5	3,5	3,8	3,8	Aktivointi-aste 4)	44,3%	43,4%	50%	50%	50%
Yritystonttien luovutus lkm	6	13	15	18	18						
Yritystonttien luovutus m²	35357	147681	100000	80000	80000						
Myönnetty rak.luvat yritystiloihin m²	4019	36765	15000	15000	15000						
Rakennetut yritystilat m²	3265	3896	15000	15000	15000						
Yritysten lukumäärä (toimipaikat)	1800	1820	1840	1860	1880						
Aloittaneet yritykset	117	120	140	140	140						
Työllisyyspalvelut						Henkilöstö					
Työttömyysaste %	14,0	2) 14,7	14,0	12,0	12,0	Henkilöstön määrä	15	15	14	14	14
Asiakkaita palvelussa	535	3) 476	550	550	550	Henkilötyövuosi HTV	17,56	15,4	15,67	16	16
						Sairauspoissaolot pv	13,2	12,7	12	12	11

1) TYPan asiakastytyväisyys

2) Tilanne 8/2016

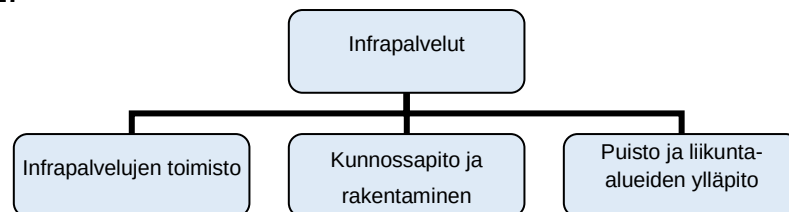
3) Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuneet (tilanne 8/2016)

4) Työmarkkinatuen aktivointiaste (tilanne 5/2016) Kelasto.fi

Kaupunkikehityspalvelut / Infrapalvelut

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	1 500 939	1 348 072	1 307 850	1 307 850	1 307 850
Kulut	-4 741 271	-5 160 399	-5 165 218	-5 165 219	-5 165 219
Henkilöstökulut	-2 696 902	-2 748 475	-2 468 237	-2 468 238	-2 468 238
Muut	-2 044 369	-2 411 924	-2 696 981	-2 696 981	-2 696 981
Toimintakate	-3 240 331	-3 812 327	-3 857 368	-3 857 369	-3 857 369
Poistot	-4 095 592	-4 383 035	-4 968 880	-5 958 252	-6 783 332
Tulos	-7 335 923	-8 195 362	-8 826 248	-9 815 621	-10 640 701

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: yhdyskuntatekniikan päällikkö

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Sähköisten palveluiden parantaminen. Sähköisten palveluiden lisääminen.	Palautekanavan tehokas käyttöön ottaminen. Vastaamisen seuranta järjestelmästä. Palveluiden luonti sähköisissä järjestelmissä, esim. lupahakemukset	Q1-Q2
	Palvelutason säilyttäminen ylläpitokohteissa	Selvitetään eri palvelujen taso vastaamaan nykyistä tarvetta. Palvelukokonaisuuksien luominen. Laaditaan/päivitetään kunnossapitoluokitukset eri palveluille.	Q3
Talous	Taloudellisten suunnitelmien laadinta rakentamisen ja kunnossapidon näkökulmasta	Parannetaan tuotemallispohjaisen suunnittelun hyödyntämistä. Kehitetään suunnitteluohjelmien valmiuksia tuotemallipohjaiseen suunnitteluun.	Q2
	Kustannusseurannan parantaminen, projektihallinnan tehostaminen, vertailtavuuden parantaminen	Tuotteistamisen mukainen kustannuseurannan kehittäminen ja käyttöönotto, hankkeiden osalta projektihallintaohjelman käyttöön ottaminen	Q3
	Toiminnallisten säästöjen hakeminen	Tehtävien kehittäminen, kalustokehittäminen. Valaistussäästöt ohjausjärjestelmien parantamisella sekä tehonlaskuilla. Säästöt ylläpidossa sekä sähkön kustannuksissa.	Q3

Rohkea uudistuminen	Kevytliikenne huomioidaan palveluissa	Suunnitelussa, rakentamisessa sekä ylläpidossa huomioidaan kevytliikenne. Kevyenliikenteen reittien yleissuunnitelman laadinta keskusta-alueelle. Pirkkalaistoria kunnostetaan välttämättömiltä osin käyttötalousrahoista	Q1-Q4
	Palvelutarpeiden muutokset	Selvitetään tarpeelliset palvelut sekä määritellään miten palvelut tuotetaan, ulkoistaminen, alueurakointi, kaupunki	Q1-Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Infrapalvelujen tulosalueen vastuulle kuuluu yleisten alueiden kunnossapito, rakentaminen, suunnittelu ja rakennuttaminen sekä yleisten alueiden ylläpidosta vastaaminen. Yleisten alueiden kunnossapidolla käsitellään pääkohdittain katujen, puistojen, ulkoliikunta-alueiden, puistometsien, leikkipaikkojen sekä metsien hoidon. Hoidettavat yleiset alueet laajentuvat vuosittain. Tämä aiheuttaa haasteita ylläpidon ja kuntotason säilyttämiseen. Yleisten alueiden korjausvelka on pitkän ajan kuluessa kasvanut liian suureksi. Tästä syystä kunnossapidon resursointiin ja tehokkaaseen toimintaan on tulevana vuonna kiinnitettävä huomioita. Uusien peruskunnostuskohteiden määrä on vuositasolla noussut aiempiin vuosiin verrattuna. Kuitenkin korjausvelan määrä tulee vuositasolla kasvamaan.

Infraomaisuuden hallinnointi on keskeisessä osassa tulosalueen tehtäviä. Omaisuuden arvon määrittämisessä tehdään toimenpiteitä, joilla pyritään samaan tarkempi tietä tulevista ylläpitoinvestoinneista. Infraomaisuuden osalta tullaan laatimaan pitkän ajan suunnitelma investoinneista. Taloudellinen tilanne tulee huomioida tulevina vuosina kehittämällä toimintamalleja ylläpidossa. Tuotteistamisprojektin eteenpäin vieminen puistojen ja liikunta-alueiden osalta on tärkeä hanke seutukunnallisesti. Hanke etenee seutukunnalla ja tulee antamaan mahdollisuuksia kehittää toimintaa eri kuntien yhteistoiminnalla. Tuotteistaminen on seutukunnalla saatu valmiiksi katujen kunnossapidon osalta. Tuotteistaminen antaa mahdollisuuden tehtävien kehittämiseen ja vertailuun seutukunnalla. Tuotteistamisen käyttöönotto tuo mahdollisuuden myös palvelutason vertailuun ja yhdenmukaistamiseen eri kuntien välillä.

Rakentamisen painopiste on ylläpitoinvestoinneissa sekä liikkumista ja liikkumisturvallisuutta parantavissa hankkeissa. Kevyenliikenteen turvallisuuden sekä toimivien verkostojen ylläpito on suunnitelmallista. Turvallinen ympäristö antaa mahdollisuuden kevyenliikenteen lisääntyvään käyttöön päivittäisessä liikkumisessa. Kevyenliikenteen verkoston kehittäminen yhdessä toimivien joukkoliikenneyhteyksien kanssa on tärkeä osa kaupungin yleisiä alueita.

Palvelun osalta tulevana vuonna tulee kiinnittää huomioita tason säilyttämiseen sekä parantamiseen. Infrapalvelut- tulosalue palvelee niin yksittäisiä kaupunkilaisia kuin myös alueella toimivia yrityksiä. Yleisten alueiden palveluja käytetään päivittäin monin eri tavoin. Näillä alueilla pyritään tarjoamaan monipuolisia ja hyviä olosuhteita ylläpidon osalta.

Toiminta

Tulosalueella hoidetaan yleisten alueiden eri kohteiden rakennuttaminen ja suunnittelu. Investointien osalta tulevan vuonna on hankintaan tulossa monia hankkeita jotka vaikuttavat monien kaupunkilaisten arkeen. Näiden hankkeiden eteenpäin vieminen vaatii rakennuttamisen osalta resursseja. Hankkeet tulevat työllistämään kaupungin omaa henkilöstöä kuin myös kaupungin alueella toimivia muita rakentajia kuten kaapelija putkioperaattoreita sekä muita toimijoita. Hankkeiden läpivienti vaatii suunnittelun ja suunnitteluttamisen resursseja sekä viranomaisyhteistyötä toimistopalvelujen osalta.

Yleisten alueiden kunnossapitotehtäviä tehdään kaupungin omalla henkilöstöllä sekä lisääntyvässä määrin myös yksityisillä yrityksillä. Ylläpidettävien alueet laajentuvat vuosittain ja tämä tulee lisäämään tarvetta käyttää yksityisiä yrityksiä, koska kaupungin henkilöstöresurssi ei riitä kattamaan kaikkia tarpeellisia tehtäviä. Eri kunnossapitoyksiköiden osalta aloitettu tehtävien kehittäminen jatkuu tulevan vuonna. Kehittämisessä otetaan huomioon myös kunnossapitokaluston tehokas käyttö sekä oikeanlaisen kaluston hankinta. Ylläpitotehtävien osalta tullaan määrittelemään tehtävät jotka omalla kalustolla on mahdollista suorittaa sekä näin määritellä kaluston tehokas käyttö.

Tulosalueen rakentamisryhmä jatkaa tulevana vuonna Harjuniityn uudisalueen rakentamista sekä keskittyy saneeraushankkeiden läpivientiin. Rakentamisessa käytetään oman henkilöstön lisäksi merkittävä määrä yksityistä konekalustoa. Eri tehtävissä rakentamisen osalta parhaimmillaan yksityistä kalustoa on käytössä 10-20 yksikköä. Työnjohdollisesti tämä tuo merkittävän lisän oman henkilöstön lisäksi.

Tulosalueella tulee arvioitavaksi tarpeelliset tehtävät jotka toimialueelle kuuluvat. Myös eri kunnossapitoluokitusten määritykset käydään läpi mahdollisten säästöjen löytämiseksi.

Muutokset palveluissa 2017

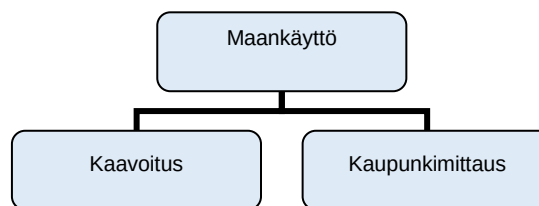
Infrapalveluiden palvelut pysyvät pääosin ennallaan. Kuitenkin vuoden 2017 aikana hulevesien hallintaan liittyvät palvelut tulee määriteltäväksi Infrapalveluiden tulosalueella. Hulevesien hallinta kuuluu kaupungin vastuulle ja tämä tulee huomioida tulosalueen palveluissa. Lietekuljetusten muutokset vuoden 2017 alussa tuo mukanaan palvelutarvetta infrapalveluille. Palvelutarjonnan muutoksien aiheuttamat tarpeet selvitetään ennen toiminnan aloitusta.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastyytyväisyys			mittari laadittu Q3, mittaus käynnissä Q4			katujen hoitokustannus/km	6455	6400	6350	6300	6300
Ylläpidettävät kadut/ km	246	248	250	252	253	työlupien läpivienti aika pv	9	9	8	8	7
Hoidettavat viheralueet/ha	120	120	120	121	121	Ulkoilureittien hoitokustannus/km	1200	1190	1180	1180	1170
Hoidettavat ulkoilureitit	92	92	93	93	93	Sähkön kulutus €/valaisin	46,30	46,00	45,90	45,80	45,20
Katuvalaisimien määrä	8900	8950	9000	9100	9150						
Kevyenliikenteen väylien määrä (km)	123	123	125	126	127						
						Henkilöstö					
						Henkilöstömäärä	48	45	45	45	45
						Henkilötyövuosi HTV	54,4	52,3	52,4	52,4	52,4
						Sairauspoissaolot pv	13,4	11,1	11,1	11,1	10

Kaupunkikehityspalvelut / Maankäyttö

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	3 238 567	4 940 300	6 340 300	6 340 300	6 340 300
Kulut	-1 246 804	-1 186 992	-1 316 783	-1 316 783	-1 316 783
Henkilöstökulut	-963 964	-884 272	-932 815	-932 815	-932 815
Muut	-282 840	-302 720	-383 968	-383 968	-383 968
Toimintakate	1 991 764	3 753 308	5 023 517	5 023 517	5 023 517
Poistot	-20 049	-7 500	-7 500	-7 500	-7 027
Tulos	1 971 715	3 745 808	5 016 017	5 016 017	5 016 490

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: kaavoitusarkkitehti

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Huolehditaan tulosalueen palvelutasosta ja kehitetään sitä vahvistamalla kaavoituksen ja varmistamalla kaupunkimittauksen resursseja.	Palkataan uusi kaavoittaja alkuvuodesta.	Q1
		Hyödynnetään kaavoituksessa ostopalveluna hankittavaa asiantuntijakonsultointia.	Q1-4
		Palkataan kiinteistöhallintaan uusi henkilö eläköitymisen takia.	Q4
	Yksinkertaistetaan maankäytön tulosalueen toimintatapoja.	Yksinkertaistetaan tontin varauksen ja luovutuksen palvelutapa ja maksuliikenne.	Q3
Talous	Toimitaan palvelualueen tulostavoitteen mukaisesti.	Painotetaan kaavoitusohjelma kaupungin talouden ja strategian kannalta suotuisimpiin hankkeisiin.	Q1
	Riittävä kaava- ja tonttivaranto halutun laajuista tarjontaa varten.	Tehostetaan raakamaan hankintaa tärkeissä kohteissa.	Q1-Q4
		Tehostetaan toimitilatonttien kaavoitusta.	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Nokian maankäytön strategian laatiminen.	Aloitetaan selvitykset keskustajaman ja kaavojen ulkopuolisen alueen maankäytön kehittämistavoitteiden ja -kohteiden kartoittamiseksi.	Q1

		Laaditaan maaseutumaisen alueen rakentamisen mitoitusperiaatteet.	Q1
		Selvitetään keskustaajaman alueelta mahdolliset uudet kohteet toimitilarakentamiselle ja aloitetaan niiden valmistelu.	Q2-Q4
	Terävoitetaan maaomaisuuden jalostamista ja hallintaa sekä ulospäin että konsernin sisäisesti tasapuolisin periaattein.	Määritellään kaupungin omille kiinteistöille sisäinen maanvuok- rahinnoittelu ja valmistellaan sen käyttöönotto.	Q2
		Selkeytetään maaomaisuuden kehittämisen, markkinoinnin ja myymisen työnjako ja karsitaan päällekkäisyydet.	Q1-Q3
		Hyödynnetään tonttien markkinoinnissa paikkatietoa.	Q4
	Edistetään kaupungin kärkihankkeita (3kulma, keskusta, Harjuniitty).	Aloitetaan matkakeskusalueen kaavoitus tehdyn selvityksen pohjalta.	Q1
		Käydään Poutuntie 2-8 tontinluovutuskilpailu ja aloitetaan kaavavalmistelu.	Q1-Q3
		Valmistellaan 3kulman keskialueen ja jäteveden puhdistamon alueen kaavaehdotukset.	Q3
		Selvitetään Harjuniityssä rivitalotarjonnan laajentamista ja aloitetaan mahdollinen valmistelu.	Q1

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kunnan on huolehdittava alueiden käytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan sekä maapolitiikan harjoittamisesta. Kunnalla tulee olla käytettävissä tehtäviin riittävät voimavarat ja asiantuntemus. Kunnassa, jonka asukasluku on yli 6 000, tulee olla kaavoittaja, jolla on kunnan kaavoitustehtävien hoidon edellyttämä pätevyys.

Kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Maankäytön ohjaustarvetta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti asuntotuotannon tarve ja elinkeinoelämän toimivan kilpailun edistäminen. Kunnan tulee seurata asemakaavojen ajanmukaisuutta ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi.

Kunta voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää poikkeamisen maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyistä tai sen nojalla annetusta rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevasta säännöksestä, määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta.

Tavoitteena on hoitaa kokonaisvaltaisesti maapolitiikkaa turvaten kaupungin tarkoituksenmukaisen yhdyskuntarakenteen kasvuedellytykset sekä turvallisen, toimivan ja viihtyisän ympäristön syntymismahdollisuudet. Tulosalueen tehtäviin kuuluvat yleiskaavoitus, asemakaavoitus, maanhankinta ja -luovutus, maanvuok-

raus, rakentamista koskevien suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeamislupien valmistelu, kiinteistönmuodostus, kiinteistökirjanpito, karttapalvelut ja maastomittaustoiminta.

Toiminta

Väestönkasvun painopistealueet ovat Harjuniitty ja keskusta. Harjuniityssä ei ole asemakaavan laajentamisen tarvetta vuonna 2017. Selvitetään Harjuniityssä rivitalotonttitarjonnan laajentamista. Keskustan kehittämissyöryhmä valmistelee esityksiä konkreettisiksi toimenpiteiksi ja kaavamuuosperiaatteiksi, joita sovelletaan keskustan tulevissa asemakaavamuutoksissa. Keskustassa Poutuntien kerrostaloalueen alueen kilpailu käydään 2017 aikana.

Loput Sammalistosta valmiin kunnallistekniikan piirissä vapaina olevat kaupungin omistamat tontit pyritään luovuttamaan vuoden 2017 aikana. Harjuniityn laajennusalueen ensimmäisen vaiheen loppuosan tontit pyritään luovuttamaan vuoden 2017 aikana.

3Kulman alueen asemakaavoituksella varaudutaan tulevien vuosien työpaikkarakentamistarpeisiin niin, että asemakaavoitettua tonttivarantoa on riittävä haluttua tonttitarjontaa varten. 3kulman kaavat hyväksytään 2017.

Osallistutaan uuden maakuntakaavan valmistelutyöhön ja maankäytön kehittämisen seudulliseen yhteistyöhön. Huolehditaan maankäytön ja kunnallistekniikan suunnittelussa tarvittavan karttatietokannan ylläpidosta ja ajantasaisuudesta. Ylläpidetään vektorimuotoista ajantasa-asemakaavaa.

Selvitetään Harjuniityn yleiskaava-alueen asemakaavoituksen kannalta olennaisimpien yksityisomistuksessa vielä olevien maa-alueiden ostomahdollisuudet, ja ryhdytään tarvittaviin maanhankintatoimenpiteisiin. Oteetaan Koukkujärventien länsipuoli maanhankintaohjelmaan.

Laaditaan painotettu kaavoitusohjelma. Laaditaan maaseutumaisen alueen rakentamisen mitoitusperiaatteet. Selvitys uusista toimitilatoiteista. Osallistutaan rakennusjärjestyksen uusimiseen.

Muutokset palveluissa 2017

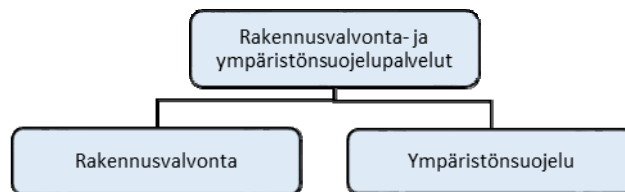
Tonttimarkkinointi siirretään paikkatietopohjaiseksi.

Laaditaan kaupungin omien kiinteistöjen sisäinen tonttivuokrahinnoitteluperiaate.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastytyväisyys			mittari laadittu Q3/2017, mittaus käynnistetty Q4			toimintamenot €/asukas	33,6	32	33	33	35
Tonttien rekisteröintejä	90	80	80	80	80	rakennuspaikan merkintä, pv	3	3	3	3	3
Tonttien luovutuksia	17	50	50	50	50	tontin lohkomien, kk	3	3	3	3	3
Valmisteltuja suunnittelutarveratkaisuja ja poikkeamislupia	13+33	20+30	20+30	20+30	20+30	Henkilöstö					
Rakennuspaikkojen merkintöjä	112	160	160	160	160	Henkilöstömäärä	18	18	18	18	19
Sijaintikatselmuksia	179	250	250	250	250	Henkilötyövuosi HTV	18	17,25	17,6	17,5	18
Asemakaava-alue, ha	2918	3 500	3 550	3 600	3700	Sairauspoissaolot pv	7	6,9	6,8	6,7	6,6

Kaupunkikehityspalvelut / Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	332 188	423 809	473 809	473 809	473 809
Kulut	-595 624	-657 526	-704 577	-704 577	-704 577
Henkilöstökulut	-462 166	-502 027	-576 626	-576 626	-576 626
Muut	-133 458	-155 499	-127 951	-127 951	-127 951
Toimintakate	-263 436	-233 717	-230 768	-230 768	-230 768
Poistot	0	0	0	0	0
Tulos	-263 436	-233 717	-230 768	-230 768	-230 768

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: rakennustarkastaja

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Rahu rekisterin ylläpito	Rekisterin ylläpito ja korjaus	Q1-Q4
	Lupapisteen käytön edistäminen	Sähköisten lupien määrän kasvattaminen	Q1-Q4
	Ympäristökasvatuksen lisääminen	Yhteistyön lisääminen opettajien kanssa	Q1-Q4
Talous	tehostettu RAKI-projekti	Vuosittaisen tarkastettujen rakennuksien määrän kasvattaminen	Q1-Q4
	Jatkuvan valvonnan tehostaminen	Luvattomien rakennusten luvittaminen	Q1-Q4
	Koulutuksen lisääminen kuluja lisäämättä	Koulutuksiin osallistuminen etäyhteydellä	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Valmistautua kokonaan sähköiseen lupakäsittelyyn.	Sähköisen lupakäsittelyn prosessikuvaus.	Q1

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Rakennusvalvonnan tehtävänä on edistää hyvää rakennustapaa ja valvoa rakennustoimintaa kunnassa siten, kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa on säädetty ja määrätty.

Ympäristönsuojeluyksikön tehtävät tulevat myös suoraan lainsäädännöstä – pääosin ympäristönsuojelu-, jäte- ja vesilaita sekä kuntien ympäristöhallintolaista. Tavoitteena on omalta osaltaan vaikuttaa, että Nokian ympäristön tila säilyy hyvänä.

Toiminta 2017

Vuoden 2017 rakennusvalvonnan pääprojekti on edelleen RAKI-projekti (raki = rakennus- ja kiinteistö). Projektin tavoite on korjata verottajan kiinteistöverotietoja niin, että verotus tapahtuu Nokian alueella tasapuolisesti ja lainmukaisesti. Lisäksi työhön liittyy kaupungin ylläpitämän rakennus- ja kiinteistörekisterin muutos- ja korjaustyö.

Kiinteistöverotuksen tarkastaminen ja rekisterin korjaaminen on suuritöinen työ ja sitoo paljon työaika. Kiinteistövero on kunnalle merkittävä tulo ja näin myös sen oikeellisuus on kuntatalouden kannalta hyvin merkityksellinen. Rakennusten tiedot siirtyvät verottajan kiinteistörekisteriin sähköisesti rakennuslupien myötä sekä verovelvollisen oman ilmoituksen kautta. Verottajan kiinteistöveroluettelossa, kaupungin rakennus- ja huoneistorekisterissä sekä maastokarttojen tiedoissa on ristiriitaisuuksia, jotka viittaavat siihen, että verotuksen pohjalla olevat tiedot eivät ole täysin oikeat. Kiinteistövero koostuu useista eri rakennuksen ominaisuuksista ja vuosien varrella tehdyt muutokset eivät välttämättä ole siirtyneet verottajan tietoon. Kiinteistöveroprojektin tasapuolinen ja määrätietoinen läpivienti on iso hanke Nokian kokoisella kaupungilla. Hankkeen taloudelliset hyödyt ovat kuitenkin olleet merkittävät kunnissa, joissa vastaavanlaisia hankkeita on viety läpi. Lisäksi hankkeessa on tärkeää tasapuolisuusnäkökulma, minkä mukaan kaikkien tulee maksaa lainmukaiset kiinteistöveronsa.

Rakennusvalvonta on ottanut käyttöön vuonna 2015 sähköisen lupapalveluohjelman lupapiste.fi. Käyttöönotto on tarkoittanut voimakasta panostusta rakennusvalvonnan työajassa. Vuoden 2017 aikana on tarkoitus jatkaa tätä kehitystyötä ja siirtää täysin sähköiseen lupakäsittelyyn.

Vanhon lupien sähköistäminen on vuosien työ ja vaatii lisää työvoimaa. Rakennusvalvonnan omat resurssit eivät riitä tähän työhön. Tulevaisuudessa uutena palvelumuotona on tavoitteena tarjota kuntalaisille arkistokuvat sähköisinä ja netistä tilattavina tuotteina.

RAKI-projektia sekä arkiston ja palvelun sähköistämistä varten tarvitaan vuonna 2017 rakennusvalvontaan täytettäväksi aikaisemmin päätetty toinen tarkastusinsinöörin paikka sekä kaksi määräaikaista työntekijää. Tämän lisäksi RAKI-projektia edistämään tarvitaan kaksi opiskelijaa projektiin liittyvään maasto ja arkistotyöhön.

Palveluiden sähköistäminen tuo lisäarvoa palveluun. Lisääntyvän kiinteistöveron määrän on arvioitu maksavan panostuksen takaisin 2-5 vuodessa, jonka jälkeen se tuottaa vielä lisäarvoa korko-osuudellaan per vuosi.

Korjattujen rakennustietojen määrää seurataan kuukausitasolla ja kirjataan palvelulupaukseen vuosittain.

Suunnitelmakaudella ympäristönsuojeluyksikköä tulee työllistämään erityisesti kiviainesten louhintaan ja murskaukseen liittyvät lupa- ja valvonta-asiat, muut lupa- ja valvonta-asiat sekä ympäristön tilan seuranta- ja kunnostushankkeet. Kaupunkiorganisaation sisäisen kestävän kehityksen koordinointityöhön varatut resurssit allokoidaan jatkossa ympäristökasvatustyyöhön.

Kunnostushankkeista tärkein on yhdessä Hämeenkyrön kunnan, Ylöjärven kaupungin ja Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa toteutettava Kolmen Helmen Joet -hanke, joka tähtää jokihelmisimpukan säilymiseen kuntien alueilla sijaitsevilla kolmessa joessa. Lisäksi jatketaan Kynniojan kunnostuksen tarpeellisuuden selvittämistä.

Talousarviossa esitetään kolmen kuukauden palkkarafoja opiskelijatyönä tehtävään bioindikaattoriselvitykseen, jolla tutkitaan eri jäkälälajien esiintymistä eri etäisyyksillä kaupungin keskustan teollisuuslaitoksista. Edellinen bioindikaattoriselvitys on tehty 20 vuotta sitten vuonna 1997. Selvitys antaisi tietoa siitä, miten luonto on toipunut teollisuuden päästöjen vähentyessä ja toisaalta, mitä kasvanut liikenne on aiheuttanut indikaattorilajeille.

Talousarviossa esitetään myös kolmen kuukauden palkkarafoja valvontaprojektiin, jolla pyritään selvittämään asumisessa syntyvien lietteiden keräilyn lainmukaisuus Nokian haja-asutusalueille. Hakiessaan erivapautta säilyttää kiinteistönomistajan järjestämä lietteiden keräily Nokian alueella, kaupunginhallitus takasi riittävät resurssit toiminnan valvomiseen.

Muutokset palveluissa 2017

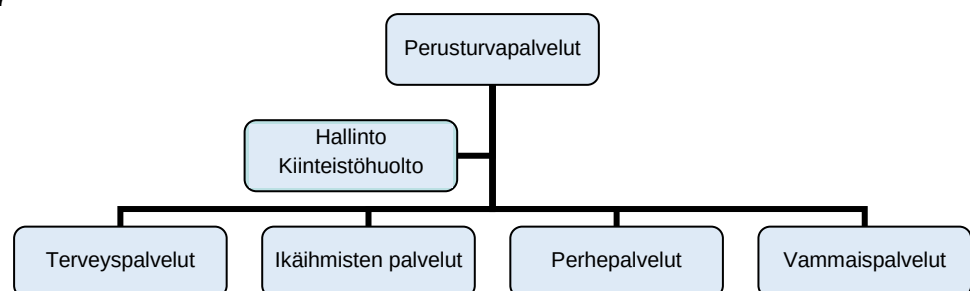
Rakennusvalvonnan uusi tarkastusinsinööri viran täyttäminen takaa sen että voimme suorittaa lainmukaista tehtävää jatkuvan valvonnan puolella. Parantunut valvonta ja siihen liittyvä kuntalaisten palveleminen on tärkeä yhdenvertaisuustekijä lupakäsittelyssä. Viran täyttäminen lisää myös rakennusvalvonnan kykyä antaa ohjausta ja neuvontaa lisääntyvään korjausrakentamisen tarpeeseen.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastytyvyisyys			Mittari laadittu Q3/2017, mittaus käynnistetty Q4								
myönnetyt MRL:n mukaiset luvat	340	400	430	430	430	MRL:n mukaisten lupien käsittelyaika / vk		3,5	3	3	3
MRL:N mukaiset katselmukset	823	800	900	1000	1000						
RAKI- korjaukset /rak.		3000	4000	4000	4000	Henkilöstö					
Ympäristönsuojelutoimialan luvat ja rekisteröinnit	11	4	8	8	8	Henkilöstömäärä	8	9	10	10	10
Ympäristönsuojelutoimialan maksulliset tarkastukset		12	17	17	17	Henkilötyövuosi HTV	8	9	10	10	10
Ympäristönsuojelutoimialan muut tarkastukset	108	100	100	100	100	Sairauspoissaolot pv	20	10	12	12	12

PERUSTURVAPALVELUT

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	10 251 271	11 535 226	10 022 781	10 022 781	10 022 781
Kulut	-98 118 493	-100 706 283	-97 546 835	-97 526 834	-97 526 834
Henkilöstökulut	-32 086 870	-31 697 924	-30 821 988	-30 801 987	-30 801 987
Muut	-66 031 623	-69 008 360	-66 724 847	-66 724 847	-66 724 847
Toimintakate	-87 867 222	-89 171 057	-87 524 054	-87 504 053	-87 504 053
Poistot	-183 687	-170 381	-106 559	-52 340	-29 512
Tulos	-88 050 909	-89 341 438	-87 630 613	-87 556 393	-87 533 565

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: Perusturvajohtaja

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Kuntalaisten palvelutarpeen mukaiset riittävät arjen pärjäämistä tukevat palvelut	Monituottajamalli: palvelusetelien käytön laajentaminen, oman ja ostopalvelutuotannon tarkoituksenmukainen tasapaino	Q1 -Q4
	Asiakastyytyväisyys	Palautteiden ja palvelukokemusmittariston tulosten arviointi ja hyödyntäminen palvelujen kehittämistyössä	Q1- Q4
		Palveluaikojen laajentaminen virkajan ulkopuolelle	Q1- Q2
Talous	Palvelujen kokonaistaloudellisuus	Jatkuva seuranta ja raportointi, nopea reagointi poikkeamiin	Q1- Q4
		Palvelutuotannon oikea porrastus, painopisteenä peruspalvelut	Q1- Q4
	Palvelutoimintaa tukevat toimitilat	Uuden terveyskeskuksen tiloja korvaavan hyvinvointikeskuksen suunnittelu ottaen mukaan kaupungin asukkaita	Q1- Q4
Rohkea uudistuminen	Digitaaliset palvelut	Sosiaalipuolen oma-palveluiden käyttöönotto vaiheittain	Q1 -Q4

	Uudet palvelut / toimintatavat	Kansalaisen ajanvarauksen laajentaminen mahdollisuuksien mukaan	Q1 -Q3
		Perhehoidon laajentaminen ikäihmisten palveluihin, palvelusetelin hyödyntäminen omaishoidossa	Q1 -Q2
		Osallistutaan seudullisiin palvelutuotantoa kehittäviin hankkeisiin	Q1 -Q4
	Organisaatioin kehittäminen	Hyödynnetään henkilöstölähtöisiä innovaatioita	Q1 -Q4
		Osallistuminen kaupungin omaan esimiesvalmennukseen	Q1- Q4
		Henkilöstörakenteen muutosten toteuttaminen, vastuiden selkiyttäminen	Q1- Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Peruspalveluiden tehtävänä on tuottaa omana tai ostopalveluina kaupungin asukkaiden tarpeiden mukaiset sosiaali- ja terveyspalvelut. Palveluja toteutetaan lakisääteisellä tasolla valtakunnallisten tavoitteiden ja kaupungin onnistumissuunnitelman mukaan asiakaslähtöisesti niin, että asiakkaan kuuleminen ja hyvä hoito toteutuu kaikissa tilanteissa. Palveluiden painopisteenä ovat asiakkaita osallistavat ennaltaehkäisevät, terveyttä ja hyvinvointia edistävät sekä arjessa pärjäämistä tukevat palveluprosessit. Palvelutuotannossa tavoitteena ovat kokonaistaloudelliset toimintamallit, joiden kehittäminen edellyttää yhteistyötä seudun muiden kuntien, sairaanhoitopiirin sekä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Toiminta

Palvelutoiminnan lähtökohtana on kaupunkilaisten palvelutarve. Palvelutuotannon tehokkuutta ja taloudellisuutta on lisättävissä asiakkaiden profiloinnilla mm. paljon palveluja käyttävät asiakkaat ja kehittämällä palveluprosesseja riittävällä avopalvelujen resursoinnilla. Peruspalveluiden oikea-aikaisuus ja sujuva toiminta vähentää kalliisiin erikoispalveluihin ohjautumista. Talousarviossa palvelujen ostojen kasvu johtuu pääosin erikoissairaanhoidon kustannusten kasvusta sekä olemassa olevien palvelusopimusten hintojen tarkistuksista.

Oman toiminnan osalta henkilöstö on tärkein voimavara. Henkilöstön hyvinvointia tuetaan esimiestyötä uudistamalla, osaamista vahvistamalla ja viemällä eteenpäin henkilöstölähtöisiä innovaatioita. Yhteistyössä uuden työterveyspalveluja tuottavan organisaation kanssa pyritään edelleen löytämään ratkaisuja sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Tehostamisohjelman mukainen henkilötöyvuosien määrän toteutuminen vuoden 2017 aikana on haaste palveluiden toteuttamisessa. Palvelujen saatavuus ja asiakas- / potilasturvallisuus tulee taata henkilöstön poissaolojenkin aikana ympäri vuoden.

Palvelutuotannon merkittävä riskitekijä on toimintaan tarkoitetut kiinteistöt. Uuden Vihnuskodin valmistumisen viivästyminen luo painetta ympärivuorokautisen hoivan paikkojen ostolle, jotta oikea hoidon porrastus voidaan toteuttaa. Terveyskeskuksen sisäilmaongelmat ovat lisänneet sairauspoissaoloja ja vaikeuttanut henkilöstön rekrytointia. Epävarmuus toimintatiloista / tulevasta työpaikasta heikentää työtyytyväisyyttä ja hyvinvointia.

Muutokset palveluissa 2017

Palvelualueella kehitetään asiakas- ja potilastietojärjestelmät valtakunnallisten vaatimusten mukaisesti ja hyödynnetään sähköistä asiointia ohjelmistojen mahdollistamassa laajuudessa.

Peruspalvelut osallistuvat maakuntauudistuksen sote-palvelujen uudistuksen valmisteluun ja palveluprosessien yhtenäiseen kehittämiseen. Henkilöstölle mahdollistetaan muutosvalmennus seudullisen hankkeen kautta.

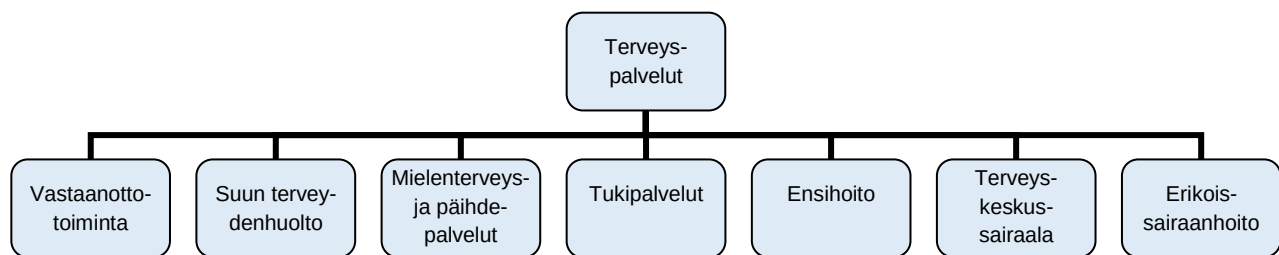
AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikutavuus						Tehokkuus					
Asiakastyytyväisyys 1)	-	> 3,5	> 4	> 4	> 4	peruspalvelut € / asukas 2)	2713	2674	2627	2574	
Vastaanottotoiminnan peittävyys %		62	62	62	62						
Kotona asuvat > 75 v. %	91,5	92	92	92	92						
Lastensuojelun sijais- huollon perhehoidon osuus %		73 %	73 %	73 %	73 %	Henkilöstö					
Palvelulupaus						Henkilöstömäärä 3)	619	604	598,1	602,1	605,1
Peruspalveluiden lakisääteiset määrä- ajat toteutuvat		100 %	100 %	100 %		Henkilötyövuosi HTV	675	653	651	654	657,2
						Sairauspoissaolot pv	16,8	15,8	14,3	13,3	12,0

- 1) Asiakaskokemusmittaristo on otettu käyttöön v.2016, asteikko 1-5
- 2) Vuoden 2015 kustannuksissa ei ole vyörytettyä sisäisiä eriä ICT-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannuksista
- 3) Henkilöstömäärässä ja HTV:ssä on vuodelle 2017 uutena fysioterapeutti, hammashoitaja sekä varikolta siirtyvä työntekijä. Vuoden 2016, kuten myös 2015 aikana on terveyspalvelujen erikoislääkärivakansseja ollut täyttämättä. Palvelut on hankittu ostopalveluna ja nyt tavoitteena saada vakanssit täytettyä.

Perusturvapalvelut / Terveyspalvelut

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	2 537 965	2 380 677	2 721 590	2 721 590	2 721 590
Kulut	-54 253 160	-55 969 725	-56 065 237	-56 065 237	-56 065 237
Henkilöstökulut	-12 333 084	-12 354 916	-12 088 015	-12 088 015	-12 088 015
Muut	-41 920 076	-43 614 809	-43 977 222	-43 977 222	-43 977 222
Toimintakate	-51 715 194	-53 589 047	-53 343 647	-53 343 647	-53 343 647
Poistot	-128 242	-119 834	-80 218	-52 340	-29 512
Tulos	-51 843 437	-53 708 881	-53 423 865	-53 395 987	-53 373 159

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: johtava ylilääkäri

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Palvelulupaus: Hoitojonot pysyvät lakisääteisinä	Hoidon porrastus on oikea ja työntekijäresurssi riittävä	Q1-Q4
	Asiakastytyvyyden mittaaminen ja parantaminen	Potilaskokemusmittari on säännöllisessä käytössä ja tuloksia seurataan	Q1-Q4
	Palvelutuotannon monipuolisuus	Erikoissairaanhoidon ja suun terveydenhuollon palvelusetelit sähköisiä ja käyttö on vakiintunut. Jalkojenhoitoon otetaan palveluseteli käyttöön.	Q1-Q4
	Ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin edistäminen	Kansansairauksien prevention ja riskitekijöiden hyvän hoidon korostaminen. Keinoina liikunta- ja ravitsemusohjaus sekä hoidon laadunarvioinnin kehittäminen. Rokotuskampanjointi.	Q1-Q4
Talous	Tulojen lisääminen	Asiakasmaksut korotettu, ilman korotustakin asetuksen mukaisia	Q1
	Ennakointi	Erikoissairaanhoidon toteuma vaikuttaa merkittävästi kokonaisuuteen. Tiivis yhteistyö sairaanhoitopiirin ja yksityissektorin kanssa sekä kustannustehokkaiden toimintatapojen hyödyntäminen	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Johtamisjärjestelmän kehittäminen	Muutokset vastaanotto toiminnassa ja terveyskeskussairaalassa	Q1
	Digitaaliset palvelut: Lisätään hallitusti	Kansalaisen ajanvaraus ja E-esitietolomakkeen käyttö on vakiintunut. Uusia mahdollisuuksia kartoitetaan	Q1-Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Terveyspalvelujen tehtävänä on järjestää tulosalueeseen kuuluvat perusterveydenhuollon palvelut, joihin sisältyvät ennaltaehkäisy, hoito ja kuntoutus. Palvelut järjestetään pääosin lähipalveluina. Tulosalueeseen sisältyy myös aikuisten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden järjestäminen. Erikoissairaanhoidon palvelut, joista pääosa hankitaan Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin kautta ja osa ostopalveluina yksityissektorilta, muodostavat kustannuksiltaan yli 63 % tulosalueesta. Osa erikoissairaanhoidosta tuotetaan lähipalveluina.

Tavoitteena on tuottaa asiakaslähtöisiä, vaikuttavia ja kustannustehokkaita palveluja, joilla edistetään väestön hyvinvointia, tuetaan arjessa pärjäämistä sekä tuotetaan terveyshyötyä. Terveystalouden 4 § mukaan kunnan on osoitettava riittävästi voimavaroja terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä terveydenhuollon palveluihin. Tehtäviä varten käytettävissä on oltava riittävästi terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

Toiminta

Vastaanottotoiminnassa lääkäri- hoitaja työparimallia ei resurssipulan vuoksi pystytty laajentamaan kattavamaksi talousarviovuoden aikana. Tavoitteena on kuitenkin suunnitella palvelumallia kohti yhtenäistä seudullista tapaa, jossa korostuvat potilaiden vapaan valinnan lisääntyminen ja pitkäaikaissairaiden listautuminen sekä vastuulääkäreiden nimeäminen eri sektoreille. Uuden puhelinpalvelujärjestelmän avulla pyritään parantamaan yhteyden saamista ajanvarausasioissa sekä joustavoittamaan toimintaa. Kehittämisaamasta lisätään, kun uusia kehittäjätyöpareja osallistuu sairaanhoitopiiriin perusterveydenhuollon yksikön järjestämään kehittäjäkoulutukseen. Selkeytetään johtamisjärjestelmää.

Suun terveydenhuollossa tavoitteena on pitää hoitojonot lakisääteisinä ja kehittää toimintaa siten, että tämä onnistuu pääosin omana toimintana. Palveluseteli on otettu käyttöön ja saatujen kokemusten perusteella sen käyttöä muokataan. Toimintaa johtamaan on saatu ylihammaslääkärin työpanosta ostamalla sitä Lempäälän kunnalta. Työnjaon tehostamiseksi esitetään yhden uuden hammashoitajan toimen perustamista.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa tiivis yhteistyö jatkuu sairaanhoitopiiriin kanssa potilaiden oikean hoitopaikan valinnassa. Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin aikuispsykiatrian palvelujen ostosumma sisältyy psykiatrian kustannuspaikan ostoihin, jolloin koko hoitoketjun vaatimat resurssit ovat paremmin hallittavissa kustannustehokkaan hoidon kannalta. Uutena toimintana on käynnistetty määräaikaisena projektina kotiin annettavan tuen kehittäminen ikääntyville ja toimintakyvyltään rajoittuneille päihde- ja mielenterveysongelmallisille.

Terveyskeskussairaalan osastojen kaksi eri kustannuspaikkaa yhdistetään yhdeksi kustannuspaikaksi vuoden 2017 alusta ja osastotoimintaa johdetaan yhtenä kokonaisuutena. Terveyskeskussairaalan kuntouttavan toiminnan resurssia parannetaan toimintaterapian ja fysioterapian osalta. Terveyskeskussairaala on saanut myös oikeuden toimia palliatiivisen erityispätevyyden koulutuspaikkana. Aivoverenkiertohäiriöpotilaiden hoitoa on kehitetty osastonlääkärin ja osastonhoitajan johdolla osana kehittäjäkoulutusta. Hoitoisuusluokitusmitarin käyttöä kehitetään ja määritellään optimaalisen hoitoisuuden taso, saatua tietoa hyödynnetään potilashoidon laadunhallinnassa ja tarkoituksenmukaisen henkilöstömitoituksen määrittelyssä.

Fysioterapian kustannuspaikalle esitetään uutta fysioterapeutin resurssia, joka liittyy edellä kuvattuun terveyskeskussairaalan kuntouttavaan toimintaan. Muussa toiminnassa suoravastaanottotoimintaa lisätään resurssien mahdollistamissa rajoissa. Määräaikainen ammattimiehen resurssi tarvitaan apuvälinehuoltoon. Vuonna 2016 aloitettua lasten toimintaterapeutin osa-aikaista kokeilua jatketaan yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa, josta saadaan tuloina 50 % palkkamenoista.

Röntgenin osalta tuloissa näkyy Viisarin ostojen loppuminen ja Coxan ostamien kuvien määrän lasku. Hoitotarvikkeiden kustannuspaikalle siirtyy tilapalveluiden varikolta 50 % varastotyöntekijän vakanssi.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin erikoissairaanhoidon tilaussumma vuodelle 2017, joka sisältää lisäksi välitettävät palvelut ja erityisvalvoitemaksun, on 32 753 577 €. Summa on noin 2,1 miljoonaa euroa suurempi kuin 2016 talousarvioon varattu summa. Vuonna 2015 vastaavista eristä toteutunut lopullinen laskutus oli kalliin hoidon tasauksen palautuksen (-875 000 €) jälkeen 31 780 000 €. Nämä luvut eivät sisällä ensihoitoa ja kehitysvammahuoltoa. Perusturvapalveluiden tiukan talousraamin vuoksi em. tilaussummasta varataan omaan budjettiin -1 000 000 € pienempi rahavaraus. Tästä aiheutuu merkittävä riski talousarviossa pysymiseen.

Muutokset palveluissa 2017

Terveyskeskuksen rakennusteknisten kosteusvaurioiden vuoksi toimitaan edelleen osittain väistötiloissa, lisäksi osa työntekijöistä on jouduttu terveydellisistä syistä siirtämään muihin tiloihin. Epätietoisuus tulevasta vaikuttaa henkilökunnan työtyytyväisyyteen ja myös työntekijöiden sairauspoissaolot ovat lisääntymässä. Jos sairauspoissaolot edelleen lisääntyvät, niin ne yhdessä jo ennestään pitkien toiminnan sulkuaikojen kanssa vaikuttavat asiakaspalveluiden saatavuuteen.

Röntgenin toiminta siirtyy osaksi Alueellista kuvantamislaitosta vuoden 2017 aikana, todennäköisesti ennen syksyä. Palvelun toimipiste on edelleen Nokian terveyskeskuksessa.

Lähikardiologian palveluita tarjotaan kuntalaisille terveyskeskuksen tiloissa yhteistyössä Sydänkeskuksen kanssa, samalla tavoitteellaan hoitoketjun kokonaiskustannusten parempaa hallintaa.

Jos vanhuspalvelut eivät pysty tarjoamaan riittävästi pitkäaikaishoitopaikkoja ja terveyskeskussairaala täyttyy pitkäaikaipotilaista, niin kuntalaisia joudutaan hoitamaan muiden kuntien terveyskeskuksissa sekä kalteimmilla paikoilla sairaanhoitopiiriin laitoksissa.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastytytyväisyys 1)	x	>3,5	4	4	4	Perusterveydenh. vastaanottotoiminta €/asukas 3)	178,0	189,3	169,6	170	170
Lääkäreiden vastaanottokäynnit	61657	60600	60700	60700	60700	Suun terveydenhuolto €/asukas 3)	58,4	71,4	63,1	63	63
Sairaanhoitajien vastaanottokäynnit	31627	30500	33000	33000	34000	Erikoissairaanhoito €/asukas 4)	1095	1065	1096	1096	1096
Suun terveydenhuollon käynnit	30516	31000	31200	31500	31500	Terveyskesk.sair. keskimääräinen hoitopäivä	10,4	10,3	10	10	10
Terveyskeskussairaalan hoitopäivät 2)	24577	21900	21400	21400	21400						
						Henkilöstö					
Vastaanottotoiminnan peittävyys %	62,5	62	62	62	62	Henkilöstömäärä	214,6	209,1	208,1	208,1	208,1
Suun terveydenhuollon peittävyys %	36,4	37,3	37	37	37	Henkilötyövuosi HTV 5)	214,0	216	218,3	218,3	218,3
						Sairauspoissaolot pv	13,9	13,7	13,3	13,0	13,0

1) palvelukokemusmittari käyttöön 2016 alkaen. Terveyskeskuskysely on tehty vuonna 2015, siinä eri asteikko.

2) 2015 osastopaikkoja käytössä suurempi määrä

3) 2015 tehokkuusluvut €/asukas eivät sisällä tilavuokria sekä muita sisäisiä vyörytettyjä eriä. 2016 luvut korjattu lopullisen talousarvion ja mukaisiksi.

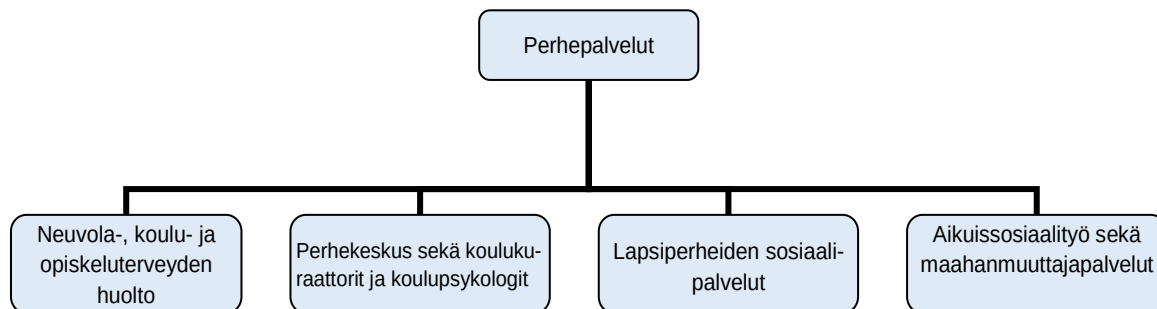
4) Erikoissairaanhoito taulukossa sisältää kustannuspaikat 3314, 3013, 3012, 3030.

5) 2015 HTV luvun mataluus johtuu psykiatrien ja hammaslääkäreiden rekrytointivaikeuksista, jolloin on jouduttu turvautumaan ostopalveluihin, sekä siviilipalvelusta suorittaneesta lääkäristä, joiden työpanos ei näy Populuksen HTV luvussa. Lisäksi 2 hoitajan vakanssia oli täyttämättä.

Perusturvapalvelut / Perhepalvelut

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	2 397 192	2 539 089	739 978	739 978	739 978
Kulut	-11 525 317	-12 595 427	-9 437 360	-9 417 358	-9 417 358
Henkilöstökulut	-4 300 932	-4 432 157	-4 293 415	-4 273 413	-4 273 413
Muut	-7 224 386	-8 163 270	-5 143 945	-5 143 945	-5 143 945
Toimintakate	-9 128 125	-10 056 338	-8 697 382	-8 677 380	-8 677 380
Poistot	-21 332	-21 332	-18 296	0	0
Tulos	-9 149 457	-10 077 670	-8 715 678	-8 677 380	-8 677 380

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: sosiaalityönjohtaja

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Asiakaslähtöisyyden ja asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen	Asiakkaille järjestetään vastaanottoaikoja kokeiluluonteisesti myös virka-ajan ulkopuolella Asiakkaat mukaan palvelujen kehittämiseen/asiakaskyselyt, asiakasraatitoiminta ja esittelytilaisuudet Omahoito-ohjelmat tutuiksi työntekijöille ja niiden neuvonta asiakkaille	Q1-Q4
Talous	Varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevän työn vahvistaminen	Palvelusetelin käytön vahvistaminen lapsiperheiden kotipalvelussa , matalan kynnyksen "kysyä neuvoa"puhelinpalvelun aloittaminen	Q1- Q4
Rohkea uudistuminen	Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Sähköisen ajanvarauksen laajentaminen sekä sähköisen perhevalmennuksen kehittäminen	Q1-Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Perhepalveluiden tulosalueen tehtävä on edistää kuntalaisten terveyttä, omatoimisuutta, toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia ja osallisuutta. Perhepalveluiden tulosalue sisältää neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, perhekeskuspalvelut (puheterapia-, neuvola-, perheneuvola- ja nuorisotiimit), koulukuraattoreiden ja koulupsykologien palvelut, lapsiperheiden sosiaalipalvelut, aikuissosiaalityön ja maahanmuuttajien palvelut. Yksi keskeisimmistä tehtävistä on eriarvoisuuden vähentäminen tavoitteena hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen.

Toiminta

Lakisääteiset tehtävät tuotetaan yhteistyössä muiden lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivien tahojen kanssa tavoitteena saumattomat palveluketjut ja osallisuuden vahvistaminen. Asiakkaita tuetaan oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Otetaan käyttöön uusia sähköisiä palveluja ja asiakkaita ohjataan käyttämään myös erilaisia omahoito-ohjelmia.

Asiakkaille tarjotaan palveluita myös virka-ajan ulkopuolella. Äitiys- ja lastenneuvolan ja perhekeskuksen asiakkaille järjestetään kokeiluluontoisesti myös iltavastaanottoja.

Aikuissosiaalityössä kehitetään toimintatapoja tukea tarvitsevien tavoittamiseen ja kohtaamiseen sekä tavoitteellisten ja vaikuttavien työtapojen käyttöönottamiseksi perustoimeentulotuen siirtyessä Kansaneläkelaitoksen (Kela) hoidettavaksi. Aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön resurssien jakaantumista arvioidaan perusturvapalveluissa tavoitteena päällekkäisen työn vähentäminen. Toimintamallilla varmistetaan se, että heikoimmassa asemassa olevat asiakkaat pääsevät oikea-aikaisesti tarvitsemiinsa sosiaalihuollon palvelujen piiriin.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluiden palvelujärjestelmän toimivuutta ja painopisteitä arvioidaan. Tavoitteena on vähentää lastensuojelun asiakkuuksia tukemalla perheitä sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla. Suunnitellaan lapsiperheille palveluohjaus- ja palvelutarpeen arviointimalli, jonka avulla pystyttäisiin entistä paremmin tunnistamaan varhaisen tuen tarve.

Lastenpsykiatriin palveluja vahvistetaan palkkaamalla määräaikainen lastenpsykiatri (50 %) 1.8.2017 lähtien. Kustannukset katetaan ostopalvelumäärärahoista.

Koulukuraattoreiden ja koulupsykologien oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista toimintaa ei nykyisillä resursseilla pystytäkään turvaamaan kaikille tukea tarvitseville oppilaille. Koulukuraattoriresurssit vähenivät yhdellä koulukuraattorilla 1.8.2016 alkaen hankerahoituksen päättyttyä. Viidennen koulukuraattorin työt jaettiin neljälle kuraattorille siten, että esimerkiksi lukion ja ammattiopiston kuraattorilla on myös kaksi alakoulua. Koulukuraattoreiden oppilasmäärät vaihtelevat noin 1100 oppilaasta noin 1640 oppilaaseen ja koulupsykologien oppilasmäärät yli 1400 oppilaasta yli 1700 oppilaaseen. Näissä luvuissa on mukana myös esiopetusryhmät. Useiden työpisteiden välillä kulkeminen vie myös työaikaa. Lain mukaan opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Nykyisillä oppilasmäärillä tämä velvoite ei toteudu.

Valtuusto varasi 20.000 euron määrärahan koulukuraattorin virkaa varten 1.8.2017 alkaen.

Osallistutaan Sosiaali- ja terveysministeriön lapsi- ja perhepalveluiden uudistamiseen valtakunnallisen muutoshjelman (LAPE) 2017-2018 kärkihankkeeseen. Lapsi- ja perhepalveluiden muutoshjelma LAPE on yksi hallituksen kärkihankkeista. Siinä lasten, nuorten ja perheiden palvelut uudistetaan asiakaslähtöisesti integroiduksi palveluiden kokonaisuudeksi maakuntien ja tulevaisuuden kuntien toimintaympäristöön. Muutoshjelmassa tavoitellaan palveluiden painopisteen siirtämistä kaikille yhteisiin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin sekä varhaiseen tukeen ja hoitoon. Kärkihankkeen tärkeänä lähtökohtana on kumppanuus valtion ja kuntien, seurakuntien, Kelan, järjestöjen ja muiden yksityisten palvelutuottajien kesken.

Sosiaalialan asiakaskirjalain toimeenpanohanke Kansa-koulu jatkuu edelleen. Sen avulla tuetaan sosiaalialan organisaatioita liittymisessä tulevaan valtakunnalliseen asiakastiedon arkistoon (Kanta). Lisäksi osallis-

tutaan PRO SOS-hankkeeseen, jonka tavoitteena on vahva, asiakaslähtöinen ja vaikuttava sosiaalityö sosiaalihuoltolain mukaisesti.

Muutokset palveluissa 2017

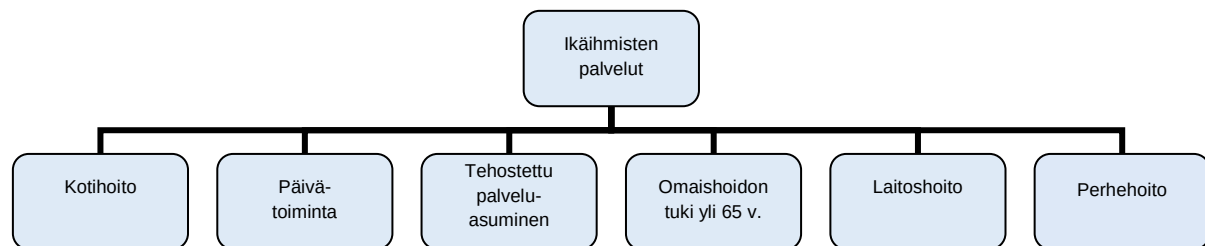
Perustoimeentulotuki siirtyy Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi vuoden 2017 alusta. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen harkinta ja maksatus jäävät edelleen kuntiin. Perustoimeentulotukimuutos on merkittävä asiakkaiden, etuuksien, sosiaalityön työkäytäntöjen sekä laajemmin sosiaali- ja terveystalouden näkökulmista.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastyytyväisyys		>3,5	4,0	4,0	4,0	€/lastensuojelun laitoshoitovrk (oma)	310	420	436	436	436
Ryhmäneuvolan toteutuminen 6 kk:n ikäisille lapsille ja heidän perheille		100 %	100%	100 %	100 %	€/lastensuojelun laitoshoitovrk km. (osto)	291	290	300	300	300
Lapsiperheiden kotipalvelun asiakkaat	125	110	150	150	150	€/lastensuojelun perhehoitovrk km.	93	79	95	95	95
Lastensuojelun sijaishuollon hoitopvt:t/oma lastenkoti/oma käyttö (osastop. max 4015 hp)	3178 yht.	2400/ 1500	2020/ 1100	2020/ 1100	2020/ 1100						
Lastensuojelun sijaishuollon hoitopvt:t/ostopalvelut	5963	4500	5100	5100	5100						
Lastensuojelun sijaishuollon hoitopvt:t/perhehoito	14612	16000	15000	15000	15000						
Toimeentulotuen kotitalouksien määrä *täydentävän ja ehkäisevän ttt kotitaloudet	1408	1470	*700	*700	*700						
Palvelulupaus						Henkilöstö					
Asetuksen mukaiset laajat terveystarkas- kastukset toteutuvat		100 %	100 %	100 %	100 %	Henkilöstömäärä	87,6	91,5	90	90	90
Lastensuojelu- ja toimeentulotukiasioiden lakisääteiset käsittelymääräjä toteutuvat	100 %	100 %	100 %	100 %	100%	Henkilötyövuosi HTV	102,5	97	92,5	92,5	92,5
Nokialaiset lapset ja nuoret saavat tarvitse- mansa lakisääteiset koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut		100 %	90 %	80 %	80 %	Sairauspoissaolot työpv/hlötyövuosi	9,0	8,0	8,0	8,0	8,0

Perusturvapalvelut / Ikäihmisten palvelut

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	4 521 408	4 404 117	4 310 850	4 310 850	4 310 850
Kulut	-20 675 475	-21 136 201	-20 760 877	-20 760 877	-20 760 877
Henkilöstökulut	-11 296 902	-10 373 679	-10 055 496	-10 055 496	-10 055 496
Muut	-9 378 573	-10 762 522	-10 705 381	-10 705 381	-10 705 381
Toimintakate	-16 154 067	-16 732 085	-16 450 027	-16 450 027	-16 450 027
Poistot	-10 000	-10 000	-4 125	0	0
Tulos	-16 164 066	-16 742 085	-16 454 152	-16 450 027	-16 450 027

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: vanhustyön johtaja

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Juurutetaan perhehoidon palvelukonsepti osaksi ikäihmisten palveluita.	Henkilöstön perehdyttäminen on toteutettu ja nokialaisten asiakkaiden käytössä olevien perhehoitajien kouluttaminen on aloitettu.	Q1-Q4
Talous	Tuotetaan kotihoitoa tukevia palveluita kustannustehokkaammin.	Omana toimintana tuotettu päivätoimintapalvelu siirretään ostopalveluksi.	Q2-Q3
Rohkea uudistuminen	Parannetaan kotihoidon onnistumisedellytyksiä ikääntyneiden sairaalakotiutuksissa.	Tehostetun kotiutuksen mallit ja vaihtoehdot on selvitetty.	Q2-Q4
	Kehitetään ympärivuorokautisen hoidon hoitotyötä.	Henkilöstörakenteen muutosten toteutus on aloitettu.	Q1-Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Ikäihmisten palveluita toteutetaan ja kehitetään edelleen ikääntyneen väestön hyvinvointiohjelman Kotoisa ehtoo mukaisesti sopeutettuna taloudellisiin vaatimuksiin. Kotoisa ehtoo-ohjelman visiona on, että "nokialaiset asuvat viihtyisästi ja turvallisesti kaupungissa, jossa jokaiselle ikääntyneelle tarjotaan juuri hänelle sopivia palveluita ja mahdollisuus kodinomaiseen elämään". Painopisteenä palveluissa on kotihoidon ensisijaisuus sekä hoidon tarkoituksenmukaisuus ja oikea-aikaisuus.

Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista (§7) säädetään, että "kunnan on järjestettävä ikääntyneen väestön sosiaalipalvelut sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnan ikääntyneen väestön hyvinvointi, sosiaalinen turvallisuus ja toimintakyky edel-

lyttävät. Palvelut on järjestettävä niin, että ne ovat kunnan ikääntyneen väestön saatavissa yhdenvertaisesti”.

Toiminta

Vanhuspalveluiden tulosalueen nimi muutetaan ikäihmisten palveluiksi. Uusi nimi vastaa paremmin ikääntyneille ja iäkkäille suunnattujen palveluiden valtakunnallisia ja lainsäädännöllisiä linjauksia.

Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista säädetään, että ”kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnitelma on laadittava osana kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se on tarkistettava valtuustokausittain”. Nokian kaupungin voimassa oleva ikääntyneen väestön hyvinvointiohjelma Kotoisa ehto tulee päivittää lain säätämällä tavalla vuoden 2017 aikana.

Kotihoidossa jatketaan toiminnan sisällöllistä kehittämistä. Vuoden 2017 aikana selvitetään erilaisia tehostetun kotiutuksen toimintamalleja ja vaihtoehtoja, joilla voitaisiin sairaalakotiutuksissa tukea asiakkaiden kotona selviytymistä nykyistä tehokkaammin. Kotihoidon henkilöstön tehtäväkuvia kehitetään edelleen niin, että ne tukevat erityisesti kotihoidon perustehtävien hoitamista. Henkilöstölle järjestetään myös tarvittavaa lisäkoulutusta tavoitteen toteutumiseksi. Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista samoin kuin uudessa sosiaalihuoltolaissa korostetaan ikääntyneiden ja iäkkäiden palveluohjauksen merkitystä. Osana tämän tavoitteen toteutumista vakiinnutetaan vuonna 2016 kokeiltu keskitetyn kotiutuksen ja asiakasohjauksen malli. Palveluohjauksen vahvistamiseksi esitetään yksi kotihoidon esimiehen virka muutettavaksi palveluohjaajan viraksi.

Omaishoidon tuessa valtakunnallisena tavoitteena on 6-7% kattavuus yli 75 vuotta täyttäneissä. Kattavuuden lisääminen vastamaan enemmän valtakunnallista tavoitetta sekä Kotoisa ehto-ohjelman linjauksia edellyttäisi vuosittain 10-15 uuden tuen myöntämistä. Talousarvioraami ei kuitenkaan mahdollista vuodelle 2017 uusien tukien esittämistä 65 vuotta täyttäneiden omaishoidon tukeen. Omaishoidon tuen määrän lasku suhteessa 75 vuotta täyttäneisiin on huomioitu myös suunnitelmavuosien kattavuustiedoissa. Lakisääteiset indeksikorotukset on huomioitu omaishoidon tuen avustuksiin esitettävässä määrärahasssa.

Pitkäaikaishoivan rakenteellinen muutos oli tavoitteena jo vuoden 2016 talousarviossa. Uusien tilojen valmistuksen siirtyminen on kuitenkin viivästyttänyt muutoksen toteuttamista. Osana muutosta hoitohenkilöstön rakennetta kehitetään vastaamaan nykyistä paremmin pitkäaikaishoivan tarpeita. Tämä merkitsee sairaanhoitajaresurssien korvaamista nykyistä enemmän lähihoitajan tehtävillä. Talousarviossa esitetään yhden (1) sairaanhoitajan ja yhden (1) sairaanhoitajan varahenkilön vakanssin muuttamista lähihoitajan/lähihoitajan varahenkilön vakanssiksi. Lisäksi kehitetään hoidollista esimiestäystä sekä yhdistetään hallinnollisesti kaksi yksikköä yhdelle esimiehelle. Yksiköiden yhdistämisessä vapautuva hoivatyön esimiehen virka esitetään lakkautettavaksi ja vapautuvan vakanssin tilalle perustettavaksi lähihoitajan toimi.

Ympäri vuorokautisen hoivan ja hoidon oikea-aikaisen porrastuksen varmistaminen edellyttää, että Nokian kaupungilla on käytössä riittävä määrä pitkäaikaisen hoivan paikkoja. Pitkäaikaisen hoivan toteuttamisessa tulee lisäksi varmistaa, että lain mukainen velvoite järjestää asiakkaan tarvitsema palvelu kolmen kuukauden sisällä myönteisen päätöksen tekemisestä täyttyy (L ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista §18). Pitkäaikaisen hoivan kattavuuden säilyttäminen 75 vuotta täyttäneillä edellyttäisi vähintään 10 lisäpaikan hankintaa. Talousarviossa on esitetty kuitenkin vain kuusi (6) lisäpaikkaa, joilla voidaan minimitasolla turvata hoidon oikean porrastuksen toteutuminen. Käytössä olevaa kokonaispaikkamäärää laskettaessa tulee huomioida myös lyhytaikaishoidon käyttöön siirtyvät paikat, jolloin tosiasiallisen lisäyksen pitkäaikaishoivaan arvioidaan olevan vain kolme (3) paikkaa. Pitkäaikaishoivan paikkojen kattavuuden laskeminen on huomioitu sekä talousarvion 2017 että suunnitelmavuosien kattavuuslaskuissa. Riskinä kattavuuden laskussa on, että hoidon oikea porrastus ei toimi enää ilman aiheutonta viivytystä, vaan asiakkaat joutuvat tarpeettomasti odottamaan pitkäaikaishoivan paikkaa esimerkiksi terveyskeskuksessa. Myös siirrot erikoissairaanhoidosta vaikeutuvat, jos terveyskeskusosastot eivät pysty vastaamaan riittävän nopeasti siirtotarpeisiin. Hoitoketjujen toimimattomuudesta voi näin aiheutua merkittäviä lisäkustannuksia.

Talouden tehostamisohjelman mukainen henkilöstötyövuosien määrän toteutuminen vuonna 2017 on haaste kaikissa ikäihmisten palveluissa. Tulosalueen palvelut ovat luonteeltaan sellaisia, että asiakkaiden palvelut tulee turvata myös henkilöstön poissaolotilanteissa.

Vuonna 2017 myyntituotot vähentyvät. Tähän vaikuttaa Valtiokonttorin sotainvalidien hoidosta maksamien korvausten vähentyminen merkittävästi talousarvioon 2016 verrattuna. Vastaavasti ostopalveluina joudutaan hankkimaan sotainvalideille vähemmän palveluita. Kehitys jatkuu tulevinakin vuosina, kun palveluiden piirissä olevien sotainvalidien määrä vähenee edelleen. Sotaveteraanien ateriapalvelua jatketaan vuonna 2017, määräraha 85 000 €.

Muutokset palveluissa 2017

Päivätoiminnan omana toimintana tuotettu ryhmä siirretään vuoden 2017 aikana ostopalveluksi. Nykyisen toiminnan käytössä oleva tila vaatisi merkittävän remontin, jonka toteuttaminen ei ole mahdollista. Toiminnan siirtymisen ajankohta varmistuu, kun ympärivuorokautisen hoivan uudisrakentamisen tarkka aikataulu on tiedossa. Päivätoiminnan nykyinen henkilöstö voidaan siirtää toisiin tehtäviin ikäihmisten palveluiden tulosalueella. Muutoksella ei ole vaikutusta asiakkaiden saamaan palveluun.

Ikäihmisten kotihoidon tukemiseksi otetaan uutena palvelumuotona käyttöön ikäihmisten perhehoito. Uusi palvelumuoto lisää asiakkaiden valinnanmahdollisuutta esimerkiksi osavuorokautisen ja/tai tilapäisen hoidon järjestämisessä.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastytyväisyys (asteikko 4-10)	8,4	8,45	8,45	8,45	8,45	€/kotihoiton käynti	1) 27,8	1) 28,9	26,8	26,8	26,8
Kotihoiton käynnit	170508	168900	175000	180100	185200	€/teh.palv. as. hoitovrk (oma)	117,1	118,1	2) 120,4	120,4	120,4
Hoitopaikkoja/ lyhytaik.hoiva	25	27	30	30	30	€/teh.palv. as. hoitovrk (osto)	85,8	83	83,5	83,5	83,5
Hoitopaikkoja/pitkäaik.hoiva (yht. oma+osto)	236	236	239	248	256	Odotusaika pitk.aik.hoiva /ka. vrk	10	14	20	20	20
Omaishoidon tuki asiakkaita 31.12.	88	95	95	108	120	Henkilöstö					
Toimintapvät päivätoiminta (yht. oma+osto)	6217	6310	6310	8385	8385	Henkilöstön määrä	231,5	3) 212	4) 209	5-6) 222	6) 225
Palvelulupaus: Palveluiden kattavuus 75 v. täyttäneistä (%)						Henkilötyövuosi HTV	262,3	3) 239,2	4) 234,5	5-6) 237,8	6) 241,2
-säänn.kotihoiton piirissä	11,5	13	13	13	13	Sairauspoissaolot työpä/hlötyövuosi	7) 18,8	7) 17,4	7) 16,4	7) 15,4	7) 14,4
-omaishoidon tuen piirissä	3,1	3,0	3,0	3,3	3,5						
- tehostetussa palveluasumisessa	7,3	6,9	7,0	7,9	7,9						
-laitoshoidossa	1,2	1,1	1	0,1	0,1						

1) TP 2015 ja TA 2016 ollut virheellinen käyntihinta

2) Sisäisen siivouslaskutuksen jakoperusteissa muutos vuodesta 2016

3) Laitoshuoltajat (19) on siirretty perusturvakeskuksen kiinteistöhuoltoon.

4) Omana toimintana järjestettävän päivätoiminnan siirto ostopalveluksi (arvio 1.9.2017) alkaen. Päivätoiminnan henkilöstö on vähennetty henkilöstön määrästä ja henkilötyövuodet on vähennetty osalle vuotta (4 kk).

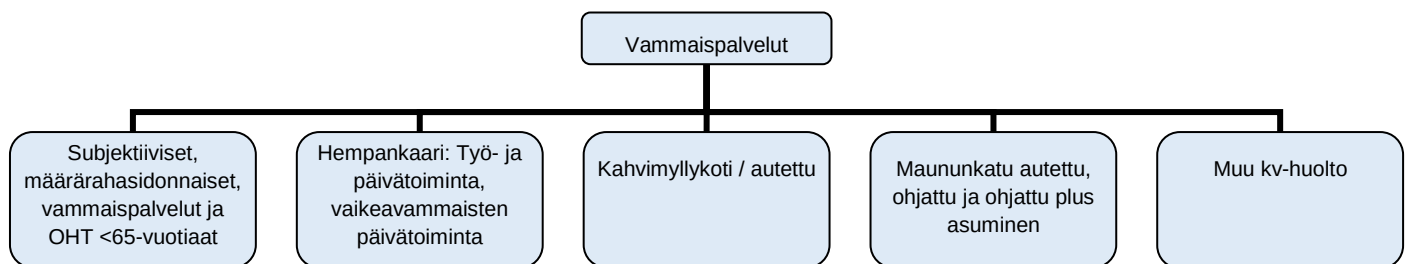
5) Uuden hoivakodin valmistuminen (arvio 1.10.2018). Henkilöstön määrä (10) on lisätty henkilöstön määrää ja henkilötyövuodet osalle vuotta (3 kk).

6) Kotihoitoon lisäresursointi kotoisa ehtoo mukaisesti vähintään 3 tt/vuosi 2018-2019.

7) Sairauspoissaoloissa ilmoitettu työpäivien osuus suhteessa henkilötyövuosiin.

Perusturvapalvelut / Vammaispalvelut

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	712 431	617 921	720 430	720 430	720 430
Kulut	-8 018 335	-8 340 302	-8 784 551	-8 784 550	-8 784 550
Henkilöstökulut	-2 427 693	-2 248 523	-2 239 850	-2 239 849	-2 239 849
Muut	-5 590 642	-6 091 779	-6 544 701	-6 544 701	-6 544 701
Toimintakate	-7 305 904	-7 722 381	-8 064 121	-8 064 120	-8 064 120
Poistot	-20 650	-19 215	-3 920	0	0
Tulos	-7 326 554	-7 741 596	-8 068 041	-8 064 120	-8 064 120

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: vammaistyön johtaja

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Palveluvalikon monipuolistaminen	Palvelusetelien käyttöönotto omaishoidontuessa ja henkilökohtaisessa avussa	Q1-Q2
	Vammaispalvelu- ja kehitysvammahuoltolain sekä omaishoidontuen palveluiden oikea kohdentaminen ja kehittäminen tarvetta vastaavaksi	Palvelutarpeen arvioiminen ja palvelusuunnitelmien laatiminen asiakkaille	Q1-Q4
	Kohdennetut asiakastytyväisyyskyselyt vuosittain	Asiakastytyväisyys kysely henkilökoh- taisen avun asiakkaille	Q1-Q3
Talous	Talouden säännöllinen seuranta	Tarkka talouden seuranta kuukausittain kustannuspaikoittain	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Sähköiset palvelut (Oma palvelut)	Sähköisten palveluiden käyttöönotto	Q1-Q2

Palvelusuunnitelma 2017**Tehtävä**

Nokian kaupunginvaltuuston 12.3.2012 § 3 hyväksymän vammaispalveluohjelman tavoitteena vuosille 2012 - 2016 on edistää ja ylläpitää itsenäistä suoriutumista, itsemääräämisoikeutta ja yhteiskunnallista osallisuutta, turvata riittävät palvelut sekä kehittää toimintarakennetta ja toimintakäytäntöjä.

Vammaispalveluohjelman tehtäväksi on asetettu itsenäisen elämän mahdollistaminen, esteettömyyden ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistäminen, asenteisiin vaikuttaminen sekä palveluiden oikea kohdentaminen. Vammaispalveluohjelma päivitetään uudelle valtuustokaudelle kevään 2017 aikana.

Vammaispalvelulain (380/1987, 3 §) mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että vammaisille tarkoitetut palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Toiminta

Vuoden 2017 tavoite kehitysvammahuollossa on toimintakeskuksen ja asumisyksiköiden toiminnan toteuttaminen strategian mukaisesti asiakaslähtöisesti asiakkaiden mielekäs tekeminen ja turvallisuus huomioiden. Palvelutarpeen arvioiminen perustuu yksilölliseen harkintaan asiakkaan tarpeet ja olosuhteet huomioiden. Kehitysvammahuollon ostopalveluiden tarve kasvaa; tarvitaan uusia yksilöllisiä palveluita; erityisesti haastavasti käyttäytyville ja autistisille kehitysvammaisille tarvitaan yksilöllisiä asumis- sekä työ- ja päivätoiminta ratkaisuja.

Kehitysvammahuollon oman toiminnan suurimmat tarpeet ovat henkilöstömenot; sijaismäärärahaa tulisi olla tarvetta vastaava määrä. Lisäksi kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta yksikkö Hemptankaaren nykyisellä henkilöstömäärällä ei kyetä tuottamaan laadukkaita työ- ja päivätoimintapalveluita asiakkaille eikä takamaan riittävää asiakasturvallisuutta. Tällä hetkellä Hemptankaaren henkilöstömäärä on asiakasmäärään nähden pienempi kuin muissa seutukunnissa. Kehitysvammahuollon asumispalveluissa on yksi avoin vakanssi, joka voidaan siirtää työ- ja päivätoimintaan. Lisäkustannukset vakanssin täyttämisestä olisi noin 29 000 euroa vuositasolla. Tätä vakanssia ei ole tällä hetkellä laskettu henkilötyövuosiin (HTV).

Alle 65-vuotiaiden omaishoidontuen määrärahan tarve on kasvanut kahdeksalla asiakkaalla vuonna 2016. Omaishoidontuen uusien asiakkaiden määrän on arvioitu kasvavan saman verran myös vuonna 2017.

Omaishoidontuessa ja vammaispalvelulain mukaisessa henkilökohtaisessa avussa otetaan ensi vuoden aikana käyttöön palveluseteli. Palvelusetelin avulla voidaan tarjota omaishoidontuen asiakkaille nykyistä enemmän valinnanvapautta lomituksen järjestämiseen ja henkilökohtaisessa avussa palvelusetelin avulla voidaan turvata tilapäisen avustajan saaminen esimerkiksi tilanteissa, joissa vakituinen avustaja sairastuu.

Määrärahasidonnaisiin vammaispalveluihin sosiaalihuoltolain mukaisiin asumispalveluiden asiakasmäärän kasvuun on varauduttu lisäämällä määrärahaa. Sosiaalihuoltolain mukaisella asumispalveluilla voidaan turvata tarkoituksenmukainen palveluasuminen henkilöille, jotka eivät selviydy kotihoidon turvin, eivätkä ole oikeutettuja vammaispalvelulain mukaiseen palveluasumiseen.

Vammaispalveluissa otetaan käyttöön sähköinen verkkoasiointi (Oma Palvelu-hanke).

Palveluiden kehittämisessä hyödynnetään seudullista yhteistyötä ja huomioidaan valtakunnalliset lainsäädännölliset muutokset.

Muutokset palveluissa 2017

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta (381/2016) tuli voimaan 10.6.2016 saamaan aikaan YK:n vammaissopimuksen kanssa. Laissa on uudet säännökset itsemääräämisoikeuden vahvistamisesta, itsenäisen suoriutumisen tukemisesta, rajoitustoimenpiteiden käytön vähentämisestä sekä rajoitustoimenpiteiden käytön edellytyksistä sekä menettelyistä, jota noudatetaan rajoitustoimenpiteistä päätettäessä.

Lakimuutokset omaishoidontuesta tuli voimaan 1.6.2016. Oikeus vapaaseen laajeni siten, että kaikilla omaishoitajilla on oikeus vähintään kahteen vapaaseen kalenterikuukauteen kohti ja vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukauteen kohden, jos hoitaja on sidottu hoitoon ympärivuotokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Vapaat voidaan pitää useampana alle vuorokauden pituisena jaksena.

Lain mukaan kunnan on järjestettävä omaishoitajille valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten sekä hyvinvointi- ja terveystarkastuksia ja hyvinvointia ja hoitotehtäviä tukevia terveyspalveluita.

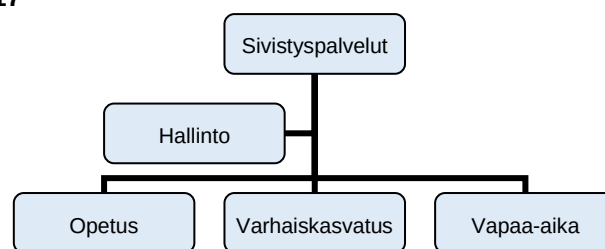
AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastyytyväisyys: asteikko 1-5		kehitteillä	3	4	5	€/suorite henkilökohtainen apu kustannukset asukasta kohden	12,5	16,4	16,9	18,65	20,6
Pääsuorite 1/määrä: Henkilökohtaisen avun asiakasmäärät	51	55	90	110	120	Vammaispalvelulain mukaisten päätösten tekeminen määräjän puitteissa (3kk)	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Pääsuorite 2/määrä: Lyhytaikaispaikkojen käyttöpäivät (autettu ja ohjattu lah-paikat yhteensä)	127	150	160	175	175	Henkilöstö					
Palvelulupaus tot: Palvelusuunnitelman laatiminen omaishoidontuen, asumispalveluiden ja henkilökohtaisen avun asiakkaille	76 %	80 %	95 %	100 %	100 %	Henkilöstömäärä 1)	49	48	48	49	49
						Henkilötyövuosi HTV	53,5	51	52,4	53,2	53,2
						Sairauspoissaolot pv/työpäivät	19,8	17,10	16,0	15,5	15,0

- 1) Henkilöstömäärä on ta 2016 ollut virheellinen ja se on korjattu. Viimeistään vuodelle 2018 on tarve uudelle työ- ja päivätoiminnan ohjaajalle - vakanssimuutos avoinna olevaan tehtävään.

SIVISTYSPALVELUT

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	8 217 792	7 931 774	7 963 642	7 963 642	7 963 642
Kulut	-69 130 980	-70 530 152	-70 126 521	-70 000 178	-70 000 178
Henkilöstökulut	-41 503 126	-41 313 785	-40 354 993	-40 228 650	-40 228 650
Muut	-27 627 854	-29 216 367	-29 771 528	-29 771 528	-29 771 528
Toimintakate	-60 913 188	-62 598 378	-62 162 879	-62 036 536	-62 036 536
Poistot	-581 900	-590 210	-427 348	-728 363	-482 458
Tulos	-61 495 088	-63 188 588	-62 590 227	-62 764 899	-62 518 994

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja

Strategiasta Hyvinvoiva Nokia johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Palvelutuotannon turvaaminen terveissä ja toimivissa tiloissa	Myllyhaan koulun ja Koskenmäen päiväkodin toimitilaratkaisut Kirjastopalveluiden toimitilaratkaisu Pedagogiset toimintaympäristöt	Q1-Q2
	Asiakastytyväisyyden mittaaminen ja seuranta koko palvelualueella	Asiakaskyselyt toteutetaan kaikilla tulosalueilla. Tuloksia verrataan edellisten vuosien kyselyiden tuloksiin.	Q2-Q4
Talous	Systemaattinen talouden seuranta ja raportointi	Kuukausittainen talouden seuranta palvelualueen johtoryhmässä ja esimieskokouksissa sekä välitön reagointi poikkeamiin.	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Hyvinvointia tukevien toimintatapojen kehittäminen	Jokaisella tulosalueella otetaan käyttöön vähintään yksi uusi asiakkaan hyvinvointia tukeva toimintamalli/-menetelmä	Q1-Q4
	Sivistyspalvelut kuntalaisen hyvinvoinnin tuottajana matkalla uuteen kuntaan	Palvelualueen yhteinen toimintaohjelma tulevaisuuden suunnittelun pohjaksi Hankkeet osaksi uudistuvaa toimintakulttuuria Aktiivinen osallisuus Suomi 100 ja Nokia 80 -juhlavuodessa Erityisopetuksen toimintamallin kehittäminen	Q1-Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Sivistyspalveluiden tehtävänä on tuottaa monipuolisia sivistyspalveluita kaiken ikäisille kuntalaisille. Sivistyspalveluihin kuuluvat varhaiskasvatuksen, opetuksen ja vapaa-ajan tulosalueet. Varhaiskasvatuksen tulosalue vastaa kaupungissa järjestettävistä varhaiskasvatuksen ja päivähoidon palveluista. Opetuksen tulosalueeseen kuuluvat perusopetus, lukiokoulutus sekä Pirkan opiston toiminta. Vapaa-ajan palvelut pitävät sisällään kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut.

Sivistyspalvelut edistävät osaltaan kuntalaisten hyvinvointia toteuttamalla palveluita kuntalaisten tarpeet huomioiden olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Palveluiden järjestämisessä korostetaan ennaltaehkäisevää ja ennakoivaa työtettä.

Sivistyspalvelualue toimii kiinteässä yhteistyössä kaupungin muiden palvelualueiden kanssa.

Toiminta

Sivistyspalveluiden toimintaa ovat lasten päivähoitopalvelut, esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, Pirkan opiston toiminta sekä kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut.

Varhaiskasvatuspalveluita järjestetään 22 eri toimintayksikössä. Palveluiden piirissä on noin 2 000 lasta. Perusopetusta järjestetään 16 eri toimipisteessä. Vaativaa erityisopetusta järjestetään Rajasalmen koulussa. Lisäksi sairaalaopetusta järjestetään Pitkänien sairaalakoulussa. Perusopetuksen piirissä on noin 4 000 oppilasta. Lukiokoulutusta järjestetään Nokian lukiossa, jossa on noin 340 opiskelijaa. Pirkan opisto järjestää laadukasta vapaata sivistystyötä ja taiteen perusopetusta neljän yhteistyökunnan alueella.

Kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut tavoittavat kaikki kuntalaiset ikään katsomatta. Palveluita järjestetään pääasiassa kaupungin omistamissa tiloissa. Erilaisia tapahtumia järjestetään osittain myös ostopalveluina.

Muutokset palveluissa 2017

Sivistyspalveluiden alaisissa varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluissa on kohdattu kiinteistöjen kuntoon liittyviä haasteita vuonna 2016. Myllyhaan koulussa ja Koskenmäen päiväkodissa todettiin laajoja kosteusvaurioita, joiden johdosta kiinteistöjen peruskorjaaminen ei ole kannattavaa, vaan lähdetään etsimään muita vaihtoehtoja. Lisäksi kaikkiin koulukiinteistöihin tehdyt laajat kuntoarviot osoittivat Kankaantaan koulun olevan peruskorjauksen tarpeessa lähitulevaisuudessa.

Vuoden 2017 aikana tulisi saada valmiiksi suunnitelmat Myllyhaan koulun uudisrakennuksesta ja päästä aloittamaan rakennustyöt. Näiden suunnitelmien pohjalta tulee ratkaista myös Myllyhaan koulun oppilaiden sijoittaminen ennen uudisrakennuksen valmistumista, huomioiden sen, kuinka kauan ympäristöterveydenhuolto mahdollistaa perusopetustoiminnan nykyisessä koulurakennuksessa. Koskenmäen päiväkodin volyymin sijoittamien tulee myös ratkaista pidemmällä aikajänteellä. Kankaantaan koulun siirtoa lukion tiloihin lähdetään suunnittelemaan, mikäli päätökset lukion tilojen rakentamisesta Tampereen seudun ammattioppilaitos Tredun Nokian toimipisteen yhteyteen tehdään. Lukiotoiminnan sijoittuminen ammattioppilaitoksen yhteyteen tuottaa merkittäviä synergiaetuja toisen asteen koulutukseen Nokialla yhteisen kampusalueen syntymisen myötä.

Vapaa-aikapalveluissa merkittävin hanke on kirjaston uudisrakennushanke, jota rakennetaan koko vuoden 2017 ajan. Kirjasto-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut valmistelevat uusia toimintamalleja uuteen monitoimitaloon siirtymistä ajatellen.

Uutena investointina valmistuu Harjuniityn liikuntahalli kesällä 2017. Liikuntahalli on merkittävä lisä kaupungin liikuntapaikkoihin, joiden käyttöasteet ovat korkealla ja kysyntä alati kasvavaa. Liikuntahalli on päivällä, koulujen toiminta-aikoina, pääsääntöisesti Harjuniityn koulun käytössä, mutta iltaisin ja viikonloppuisin järjestöjen ja muiden toimijoiden käytettävissä. Liikuntahallin koulun ulkopuolista käyttöä hallinnoi vapaa-aikapalvelut.

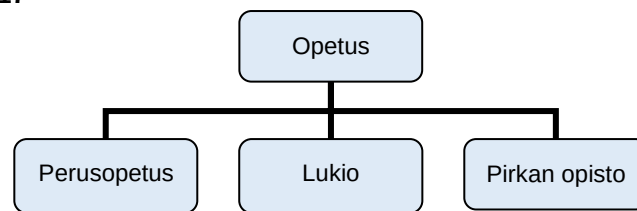
Sivistyspalvelut on aktiivisena toimijana mukana Suomi 100 ja Nokia 80 juhluvuoden toiminnassa. Juhlavuotta vietetään laajasti palvelualueen toimintojen piirissä.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Palvelutyytyväisyys (Palvelualueen mittaustapa kehitetään vuoden 2017 aikana. Käytettävä asteikko 1-5*)			3,9	4,0	4,0	Sivistyspalveluiden nettokustannukset € / asukas		1886 €	1823 €	1823 €	1823 €
Palvelulupaus: EVA-menettely on ennakoidun palvelusuunnittelun toimintakäytäntönä		Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Palvelukokeilut / vuosi / tulosalue		2	2	2	2
Toteutunut: kyllä / ei											
Yhteisten toimitilojen kokonaiskäyttöaste (mittaaminen edellyttää yhteisten toimitilojen määrittämistä 2017)			%	%	%	Asukkaiden osallisuus palveluiden kehittämisessä: järjestetyt tilaisuudet ja kyselyt (kpl)		10	12	14	14
Sähköisen palvelun osuus palveluista: (%) / kuvatut prosessit			%	%	%	Henkilöstö					
Palvelutuotannon itsearviointi toteutuu		Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Henkilöstömäärä					
						Henkilötyövuosi HTV	925	909	902		
						Sairauspoissaolot pv		10,82	8,5	8,5	8,5

*Palvelutyytyväisyyttä mitataan asteikolla 1 (erittäin tyytymätön) - 5 (erittäin tyytyväinen)

Sivistyspalvelut / Opetus

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	3 661 454	3 664 282	3 675 996	3 675 996	3 675 996
Kulut	-36 992 742	-37 868 366	-38 061 383	-38 061 385	-38 061 385
Henkilöstökulut	-23 738 735	-23 699 919	-23 804 209	-23 804 211	-23 804 211
Muut	-13 254 007	-14 168 447	-14 257 174	-14 257 174	-14 257 174
Toimintakate	-33 331 288	-34 204 084	-34 385 387	-34 385 389	-34 385 389
Poistot	-430 326	-457 946	-341 744	-369 736	-124 123
Tulos	-33 761 614	-34 662 030	-34 727 131	-34 755 125	-34 509 512

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: johtava rehtori

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet

Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Perusopetukseen liittyvien palveluiden tasa-arvon edistäminen Nokian kaupungissa	Palveluntarjontaan liittyvän toimintakulttuurin yhtenäistäminen.	Q2-Q3
	Lukion ja Tredun yhteistyön tiivistäminen	Yhteisen toimipisteen suunnittelu alkaa	Q3-Q4
	Opetustoimen asiakastytyväisyyden arviointi	Sähköisen arviointityökalun kehittäminen ja asiakastytyväisyyskyselyn toteuttaminen.	Q2-Q3
Talous	Talouden seurantaan liittyvän vastuun lisääminen	Koulut seuraavat ja raportoivat talousarvion etenemistä kuukausittain	Q1-Q2
	Koulukuljetusjärjestelmän uudistaminen	Lukujärjestysmuutosten ja logististen muutosten mahdollisuuden selvittäminen koulukuljetuksissa säästöjen aikaan saamiseksi	Q2-Q3
Rohkea uudistuminen	Sähköisten lomakkeiden kehittäminen OPS:n mukaisen arvioinnin suorittamiseksi	Wilma-ohjelman hyödyntämisen laajentaminen sähköisenä arvioinnin apuvälineenä	Q1-Q2
	OPS:n edellyttämien muutosten konkretisointi	Uuden opetussuunnitelman edellyttämien pedagogisten ratkaisujen kehittäminen	Q2-Q3

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Nokian kaupungin opetuspalvelut tuottavat kuntalaisille perusopetusta, lukiokoulutusta ja Pirkan opiston palvelut. Seudullisen Pirkan opiston osalta Nokian kaupunki toimii isäntäkuntana.

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukioaikana opiskelija kartuttaa olennaista ihmistä, kulttuureja, luontoa ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Lukio-opetus harjaannuttaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Pirkan opisto tarjoaa koulutusta vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetusta musiikissa sekä visuaalisissa ja ilmaisutaiteissa. Opisto tuottaa lisäksi palvelu- ja kehittämistoimintaa sekä myyntikoulutusta ja järjestää jäsenkunnissa koulutuspalveluja, joiden avulla kuntalaiset voivat kehittää sivistystään ja lisätä tietojään sekä taitojaan. Opisto luo myös mahdollisuuksia hyvinvoinnin ja työkyvyn ylläpitämiseen sekä elämänlaadun ja elämänhallinnan parantamiseen.

Toiminta

Nokian kaupunki tarjoaa syksyllä 2016 perusopetusta yhteensä 4013 oppilaalle ja lukiokoulutusta 338 opiskelijalle. Muutos edellisen vuoden oppilasmääriin oli perusopetuksessa + 118 ja lukiokoulutuksessa - 22. Pirkan opistolla oli vuonna 2015 yhteensä 21 378 opiskelijaa, joista nokialaisia oli yhteensä 6732.

Nokian lukio on valmistellut tieto- ja viestintätekniikan käyttöönottamista ylioppilastutkinnossa jo muutaman vuoden. Ensimmäisinä sähköisiä kokeita pääsivät suorittamaan syksyllä 2016 filosofian, maantieteen ja saksan kokeisiin osallistuvat kokelaat. Keväällä 2019 kaikki ylioppilastutkintoaineet suoritetaan sähköisesti.

Pirkan opiston opetuksen volyymi määrittyy vuonna 2017 ensimmäistä kertaa kuntien tekemien tuntitilausten perusteella. Koulutuspalvelujen tuotannossa tietoverkko-opetuksen ja verkkovälitteisten luentojen määrä kasvaa. Suomi 100 -juhlavuosi sekä kestävä kehitys teemoittavat vuoden kurssiohjelmaa.

Muutokset palveluissa 2017

Harjuniityn koulu jatkaa laajenemistaan yhtenäiskouluna ja 7. luokan lisäksi syksyllä 2016 koulussa aloitti 8. vuosiluokka. Kaikessa laajuudessaan yhtenäiskoulu toimii syksystä 2017 lähtien. Harjuniityn koulun yhteyteen valmistuu liikuntahalli kesällä 2017.

Nokian kaupungin tilapalvelut on teettänyt ulkopuolisella palvelujen tuottajalla Nokian koulujen kuntoarviot kesän 2016 aikana. Kuntoarvioiden perusteella koulukiinteistöille tehdään vuoden 2016 aikana pitkän tähtäimen korjaussuunnitelmat ja tähän asiaan liittyvät investointiesitykset vuosille 2017 - 2019.

Kuntoarvion perusteella Myllyhaan koulun kunto paljastui niin heikoksi, että koulunkäyntiä ei mahdollisesti voida jatkaa enää syksyllä 2017. Käytännössä koulu joudutaan uudisrakentamaan nopealla aikataululla. Suunnittelu aloitettaneen vuoden 2017 aikana.

Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen hyväksyttiin keväällä 2016 uudet opetussuunnitelmat, joita lähdettiin toteuttamaan 1.8.2016 alkaen. Yläkoulut ottavat opetussuunnitelman käyttöön vaiheittain 2017 - 2019.

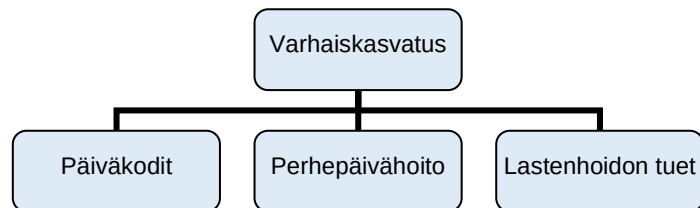
Pirkan opiston kuvataide- ja käsityöopetus on siirtynyt Lauttalan koululta Nokian koulun uudistiloihin ja Teollisuusasemalle. Lempäälässä on luovuttu Kanavan koulun tiloista ja valtaosa opetuksesta sekä neuvonta on keskitetty Lempoisten koululle. Syksyllä loputkin Kanavalla järjestetystä opetuksesta siirtyy Tredun uudisrakennukseen. Myös Pirkkalassa opetusta siirretään uuteen lukioon.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastyytyväisyys		4,0 (*)	4,1	4,2	4,1	€/suorite:	Perusopetus sisältää kaikki oppilaat (yleisopetus + erityisopetus)				
Perusop. huoltajat						Perusopetus		7621	7488	7400	7400
Perusop. oppilaat											
Lukio		3,59	3,7	3,8		Lukio		7713	6994	6994	6994
Pirkan opisto, otanta		4	4	4	4						
Tuntikehys perusopetus lukio		6951 527	6996 517	6975 517	7000 517	€/opetustunti Pirkan opisto		77,0	76,0	76	76
Toteutuva tuntimäärä, Pirkan opisto		45475	45300	45400	45500	prosessi/läpimeno:					
						Lukion yli 3-vuotiset opp.		18	20	20	20
Opetusryhmän keskipiko: * perusopetuksessa * lukiossa pakollisten kurssien osalta		20,6 26,5	22 26,5	22,6 26,5	22,6 26,5	Lukion oppimäärän suorittaneet		95	100	100	100
						Pirkan opisto Suunnitellusta opetuksesta toteutuu		92 %	92 %	92 %	92 %
Palvelulupaus, tot						Henkilöstö					
Perusopetus: Oppilaat, huoltajat ja henkilökunta osallistuvat uuden OPSin suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. kyllä/ei			kyllä	kyllä	kyllä	Henkilöstömäärä		391	397	397	397
						Henkilötyövuodet, HTV		390	396	398	400
						Sairauspoissaolot pv		8,3	8	8	7
Lukio: Kaikilla opiskelijoilla on lukiokoulutuksen aikana mahdollisuus kansainväliseen opiskelijavaihtoon.			kyllä	kyllä	kyllä						
Pirkan opisto: Kaikki suunnitellut kurssit toteutetaan opiskelijoiden minimimäärän ylittyessä.			kyllä	kyllä	kyllä						
Pääsuoritteet 3-5: Opetusryhmän keskipiko: perusopetuksessa lukiossa pakollisten kurssien osalta		20,6	22	22,6	22,6						
		26	30	30	30						
Koulujen määrä, Peruskoulut 1 - 6 Peruskoulut 7 - 9 Yhtenäiskoulut		9,5 2 0,5	9 2 1	9 2 1							
Oppilasmäärä, perusopetus Oppilasmäärä, lukiokoulutus		3941 337	4020 350	4086 350	4161 350						

Sivistyspalvelut / Varhaiskasvatus

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	3 598 477	3 474 400	3 372 500	3 372 500	3 372 500
Kulut	-25 358 968	-26 034 156	-25 330 813	-25 224 521	-25 224 521
Henkilöstökulut	-15 101 707	-15 109 552	-14 217 748	-14 111 456	-14 111 456
Muut	-10 257 260	-10 924 604	-11 113 065	-11 113 065	-11 113 065
Toimintakate	-21 760 490	-22 559 756	-21 958 313	-21 852 021	-21 852 021
Poistot	-138 239	-126 669	-82 336	-628	-536
Tulos	-21 898 729	-22 686 425	-22 040 649	-21 852 649	-21 852 557

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatuksen johtaja

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Varhaiskasvatuspalvelut tuotetaan asiakkaiden tarpeita vastaavasti.	Palveluohjaus tavoittaa sitä tarvitsevat perheet. Toimivan palveluohjauksen avulla voidaan tarjota lapsen ja perheen tarpeita vastaavaa palvelua (palvelun laajuus, palvelumuoto ja sijainti).	Q1-Q4
Talous	Riittävän sekä oikea-aikaisen resurssin takaaminen ja suhteuttaminen palvelutarpeeseen	Lapsen kehityksen ja oppimisen tuen toteuttaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.	Q1-Q4
	Varhaiskasvatuspalveluiden tuottaminen taloudellisesti.	Henkilöstön määrän suhteuttaminen palvelutarpeeseen.	Q1-Q4
		Päiväkotihoidon kustannuksissa tavoitteena seutukunnan keskitaso (-756€/ lapsi/vuosi).	Q1-Q4
		Yksityisen palvelutuotannon kehittyminen kunnallisen palvelun rinnalla.	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Toimintakulttuurin kehittäminen vastaamaan uuden varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita.	Henkilöstön kouluttaminen uuden vasun mukaiseen toimintakulttuuriin ja toimintakäytänteiden kehittäminen vastaamaan normin mukaisia tavoitteita.	Q1-Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Varhaiskasvatuksen tulosalue vastaa alle oppivelvollisuusikäisille lapsille tarjottavista palveluista.

Nokian kaupungin järjestämän kunnallisen varhaiskasvatuspalvelun laajuus on 1887 rakenteellista paikkaa. Lisäksi palvelusetelillä ostetaan yksityisiltä päiväkodeilta enimmillään 318 paikkaa ja yksityisiltä perhepäivähoitajilta 124 paikkaa yksityisen hoidon tuella.

Nokian kaupungin tarjoaman varhaiskasvatuspalvelun kokonaisuudesta (rakenteelliset päivähoitopaikat) yksityisen palvelutuotannon osuus on yhteensä 442 rakenteellista paikkaa eli 23%.

Toiminta

Varhaiskasvatuksessa normina toimiva uusi vasu tulee ottaa käyttöön 1.8.2017 alkaen. Nokialla uuden vasun toiminnan sisältöön kohdistuviin muutoksiin on varauduttu jo vuoden 2016 keväästä alkaen. Lisäksi Nokia on mukana seutukunnallisessa, koko vuoden 2017 ajan kestävästä Varhaiskasvatuksen oppivat yhteisöt - seutuhankkeesta, jonka avulla varhaiskasvatustoimintaa kehitetään seudullisesti yhtenevin perustein vastaamaan uudistettuja normeja.

Varhaiskasvatuksen laatukäsikirja otettiin käyttöön vuoden 2016 aikana. Laadunarviointiin liittyen keväällä 2016 toteutettiin kysely huoltajille, johon saatiin 630 vastausta. Huoltajia tiedotettiin kunkin yksikön keskeisistä tuloksista ja arvioinnin tulosten perusteella toteutettavista toimenpiteistä. Vuoden 2017 aikana vastaava kysely kohdennetaan henkilöstölle ja lapsille.

Varhaiskasvatuksen palvelulupaus on, että vähintään 80% asiakasperheistä saa toivomansa päivähoitopaikan toimintavuoden alusta. Palvelulupauksen toteutumista selvitetään syksyllä 2016 varhaiskasvatuspalveluiden piiriin tulleille uusille asiakkaille kohdennetulla kyselyllä.

Työvuorojen laadintaa sekä toteuman seurantaa helpottamaan hankitaan Titania suunnittelu- ja laskentaohjelman lisenssin laajennus koskemaan koko varhaiskasvatuksen henkilöstöä. CGI:n tarjous (12.10.2015) 43 000€.

Subjektivista päivähoito-oikeutta ei rajata.

Muutokset palveluissa 2017

Vuoden 2016 syksyllä Koskenmäen päiväkodin toiminta osoitteessa Ruskeepäänkatu 5:ssä lopetettiin. Päiväkodin vakituinen henkilökunta ja lapset siirrettiin toimimaan väliaikaisiin tiloihin eri puolille kaupunkia. Ruskeepäänkatu sijaitsevan tontin käyttö pyritään ratkaisemaan vuoden 2017 aikana. Koskenmäen päiväkodin toiminnan muutoksen yhteydessä perhepäivähoidon varakoti Perhonen siirrettiin toimimaan Notkotie 3:ssa sijaitseviin tiloihin.

2016 aikana varhaiskasvatuksen palveluverkkoa selvitettiin osana sivistyspalveluiden palveluverkkoa. 2017 aikana varhaiskasvatuksen palveluratkaisuja tulee miettiä erityisesti Etelä-Nokian alueella.

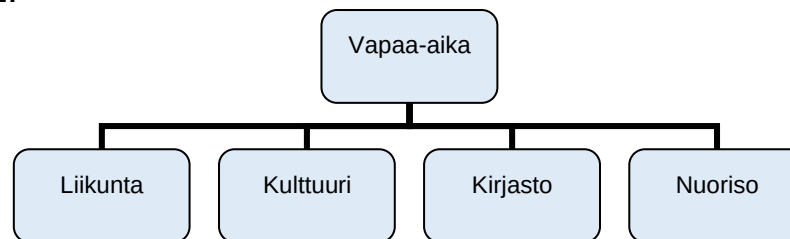
Päivähoidon ryhmäkoot pidetään seitsemässä.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Asiakastyytyväisyys/ asiakastyytyväisyyskysely tehty ja tulosten perus- teella kehittämiskohteet valittu (1-5)		kehitetään	4	4	4	€/suorite / lapsi/ vuosi		9800	9650	9500	9500
Pääsuorite 1/ käyttöaste		90	90	90	90						
Pääsuorite 2/ lapsia esiopetuksessa ikäluokasta		100 %	100 %	100 %	100 %						
Palvelulupaus tot.		100 %	100 %	100 %	100 %	Henkilöstö					
Varhaiskasvatusyksiköt / hoitopaikat		11/ 2034	11/ 1867	11/ 1867	11/ 1867	Henkilöstömäärä		384	374	370	370
Lapsia palvelusetelin piirissä		241	300	330	350	Henkilötyövuosi HTV		364	391	387	387
						Sairauspoissaolot pv		12	11	11	10

Sivistyspalvelut / Vapaa-aika

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	SV 2018	SV 2019
Tuotot	944 806	783 755	924 230	924 230	924 230
Kulut	-5 882 802	-5 797 826	-6 060 366	-6 040 313	-6 040 313
Henkilöstökulut	-1 889 117	-1 807 389	-1 781 081	-1 761 028	-1 761 028
Muut	-3 993 685	-3 990 437	-4 279 285	-4 279 285	-4 279 285
Toimintakate	-4 937 997	-5 014 071	-5 136 136	-5 116 083	-5 116 083
Poistot	-5 722	-5 595	-3 268	-357 999	-357 799
Tulos	-4 943 718	-5 019 666	-5 139 404	-5 474 082	-5 473 882

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: vapaa-aikajohtaja

Strategiasta 'Hyvinvoiva Nokia' johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Luodaan edellytyksiä asukkaiden omaehtoiselle aktiivisuudelle ja rakennetaan virikkeellistä kaupunkiympäristöä.	Suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa Suomi 100 ja Nokia 80 -juhlavuoden tapahtumatarjontaa.	Q1-Q4
	Tuotetaan hyvinvointia ja liikuntaa edistäviä toimintoja eri ikäryhmät huomioiden.	Laajennetaan elintapaohjauksen hyviä käytäntöjä lasten ja perheiden pariin ja luodaan toiminnan muoto yksinäisten nuorten ja ikäihmisten kohtaamisille.	Q1-Q4
Talous	Toiminnan tuottavuutta kehitetään monituotajamallilla ja yhteistoiminnalla.	Jatketaan vuonna 2016 aloitettua laaja-alaista yhteistuotantoa ja etsimällä aktiivisesti uusia kumppanuuksia palvelutuotantoon.	Q1-Q4
	Tilojen yhteiskäytön ja omatoimikäytön edistäminen kaikissa yksiköissä.	Käytetään tiloja joustavasti eri toimijoiden kesken ja mahdollistetaan omatoimi- ja itsepalvelukäyttö uusia ratkaisuja hyödyntäen.	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Hyödynnetään uutta teknologiaa ja otetaan käyttöön uusia sähköisiä palveluluuita.	Uudistetaan vapaa-aikapalveluiden ilmoittautumisjärjestelmät ja tehdään verkkomaksaminen mahdolliseksi.	Q1-Q2
	Uudistetaan prosesseja ja toimintatapoja paremman asiakaspalvelukokemuksen aikaansaamiseksi.	Etsitään aktiivisesti uusia tapoja tehdä rutiinitöitä ja hyödynnetään saatua palautetta asiakaspalvelun kehittämisessä ja uudistetaan viestintää.	Q1-Q4

Palvelusuunnitelma 2017

Tehtävä

Kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden tavoitteena on edistää asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia tarjoamalla aktiviteetteja, elämyksiä, osallisuutta ja sivistystä sekä luomalla turvallisia ja laadukkaita elinympäristöjä kaikenikäisille. Laadukkailla kunnallisilla vapaa-aikapalveluilla on merkitystä kuntalaisen hyvän toimintakyvyn, henkisen kasvun, elämänhallinnan ja elinikäisen oppimisen edistäjänä ja ylläpitäjänä. Tärkeässä osassa ne ovat myös kavennettaessa terveyseroja, ehkäistäessä syrjäytymistä sekä rakennettaessa elinvoimaista ja vetovoimaista kuntaa.

Toiminta

Vapaa-aikatulosalue koostuu neljästä lakisääteistä peruspalvelua tuottavasta yksiköstä. Yhteiskunnallisella murroksella, julkisen talouden haasteilla ja erityisesti lainsäädännön ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksella on heijastevaikutuksia vapaa-aikapalvelutuotantoon. Palveluluiden kysyntään vaikuttavat myös väestörakenne ja muuttoliike.

Kulttuuriyksikkö ylläpitää kulttuuritiloja, kuten esitys-, näyttely- ja harrastustiloja sekä järjestää tapahtumia ja erilaisia kotiseutu- ja kulttuuritilaisuuksia. Vuosi 2017 on juhluvuosi Suomessa ja Nokialla. Kulttuuriyksikkö koordinoi ja järjestää juhluvuoden toimintaa yhteistyössä asetetun toimikunnan päätösten mukaisesti. Nokiaa ja tapahtumia nostetaan esiin yhteisviestinnällä, joka osaltaan tukee koko tulosalueen tavoitetta viestinnän kehittämisestä. Kulttuuriyksikkö vaalii ja tekee tunnetuksi kulttuuriympäristöjä ja vastaa paikallismuseotoiminnasta. Vuoden 2017 talousarvioon on tehty varaus osallistumisesta seutumuseohankkeeseen sen toteutuessa. Suuren suosion kesällä 2016 saavuttanut Nokia-näyttely saa ajallista jatkoa: Kasvun aika –näyttely avataan kesällä 2017. Kulttuuripalvelujen kysynnän kasvuun vastataan yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa. Lasten ja nuorten kulttuurikasvatusta toteutetaan yhdessä muiden sivistyspalvelualueen toimijoiden kanssa Kulttuuripolku-suunnitelmalla, joka on yhdistetty opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmiin.

Kuntalaisten sivistyksellisistä perusoikeuksista huolehtiva kunta ylläpitää laadukkaita kirjastopalveluita. Kirjastoysikkö tukee osaltaan kaikkien kuntalaisten oppimista sekä tarjoaa elämyksiä ja mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen. Vuonna 2017 kirjasto osallistuu Kulttuuripolun toteutukseen tarjoamalla tiedonhallinnan ja kirjastonkäytön opetusta yläkouluikäisille ja toimittamalla kirjapaketteja päiväkodeille. Yhteistyö päiväkotien ja koulujen kanssa on tiivistä ja vierailut kirjastossa viikoittaista toimintaa. Satutunnit ovat merkittävä toimintamuoto lapsiperheille. Kokoelmia kehitetään vastaamaan koulutus- ja sivistystarpeita elinikäistä oppimista tuken. Kirjasto tarjoaa ikääntyvälle väestölle kotipalvelua ja tablettiopastusta, rohkaisten sähköisten palvelujen käyttäjiksi. Siuro-Linnavuori alueen kirjastopalveluja kehitetään vuoden 2017 aikana ottamalla käyttöön itsepalvelutoimintamalli ja varustamalla kirjasto palvelutekniikalla siten, että käyttöaikoja voidaan laajentaa. Verkkopalveluissa erityinen kehittämiskohde on verkkomaksaminen. Kirjastoautopalvelu täydentää fyysistä kirjastoverkkoa ja pääkirjaston ollessa väistötilassa, säilytetään pidemmät pysäkkiajat keskustassa.

Nuorisoyksikkö tuottaa nuorille suunnattuja matalankynnyksen vapaa-ajanpalveluita, jotka tukevat kasvua ja osallisuutta. Toiminnan ydin on tilatyö, jonka toteutus lähtee nuorista itsestään. Koulunuorisotyön painopiste on elämänhallintaa lisäävissä toiminnoissa. Kulttuurinen nuorisotyö keskittyy Pirkanmaan yhteiseen KultTour –kuukauteen marraskuussa. Etsivä- ja erityisnuorisotyö luovat yhteyksiä nuoriin, ehkäisevät pudokkuuksia ja syrjäytymistä. Nuorisoyksikkö koordinoi ja toteuttaa 2017 yhteistyössä kulttuuripalveluiden, vanhuspalveluiden, vanhusneuvoston, nuorisovaltuuston, eläkeläisjärjestöjen ja Tehdassaaren taiteilijaosuuskunnan kanssa Sata vuotta nuoruutta Nokialla –hankkeen. Nuorisopalveluiden koordinoimassa hankkeessa kohderyhmänä ovat yksinäiset ikäihmiset ja nuoret. Hankkeen tavoitteena on käynnistää jatkuva toiminnan muoto, jossa ikäihmiset ja nuoret kohtaavat kulttuurisen toiminnan kautta. Lasten ja nuorten osallisuus- ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen on nuorisotyön keskeinen tehtävä. Toimintaan on varattuna talousarviossa määrärahat nuorisovaltuuston ja lasten parlamentin käyttöön.

Liikkuminen on yksi keskeisimmistä ja yhteiskuntaa ylläpitävistä ja rakentavista voimista. Liikkumisen edistäminen on osa laajempaa hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuutta kunnassa. Kunnallisen liikuntapalvelun tehtävät on säädetty liikuntalaissa ja palveluiden kohderyhmänä on koko väestö. Kunnan vahva liikuntakulttuuri rakentaa paikallista identiteettiä ja yhteisöllisyyttä. Vuoden 2017 suunnitelmaan sisältyy liikunnallisen elämäntavan lisäämiseen ja terveyserojen kaventamiseen tähtääviä tavoitteita, kuten yhteistyössä terveyspalvelujen kanssa aloitetun elintapaohjauksen ulottaminen koskemaan lapsia ja lapsiperheitä, painonhallintaan liittyvän ryhmäohjausryhmätoiminnan vakiinnuttaminen sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämisen mahdollistaminen kehittyneen palvelutuotannon ja elinvoimaisen seuratoiminnan varmistamiseksi. Unelmien liikuntavuosi näkyy Nokialla osana juhluvuotta. Seuratoimijoiden kanssa järjestetään seminaaritapahtumia ja tavoitteena on lisätä keskustelua lasten ja nuorten liikkumisen ja harrastamisen edellytyksistä sekä käsitellä tyttöjen ja naisten liikunnan ja urheilun kysymyksiä. Kaupungin suosituimman liikuntapaikan, uimahallin, toimintaa kehitetään 2016 alkaneen seudullisen yhteistyön avulla ja muovaamalla palveluaikoja ja –käytäntöjä syksyllä

2016 saadun asiakaspalautteen pohjalta. Tavoitteena on myös uudistaa terveysliikuntaryhmien ilmoittautumis- ja maksujärjestelmät yhteistyössä ICT-palveluiden kanssa.

Muutokset palveluissa 2017

- Kulttuuri- ja monitoimitalon rakentaminen tai rakentamatta jättäminen vaikuttaa kulttuuri-, kirjasto- ja nuorisopalvelujen palvelutuotannon suunnitteluun ja toimintaedellytyksiin tulevina vuosina.
- Uimahallin viikonloppujen käyttöastetta nostetaan uudistamalla aukioloaikoja ja vuorojakoa syksyllä 2017.
- Harjuniityn liikuntahallin valmistuminen syyskaudella lisää merkittävästi liikuntatilatarjontaa ja parantaa harastus- ja seuratoiminnan edellytyksiä.
- Tapahtumien yhteistuotantoa tulosalueen sisällä jatketaan, mutta suuremmat tapahtumakokonaisuudet supistuvat määrärahojen vähentyessä.
- Alakoulujen 5. -6. lk pienryhmätoiminnan ja erityisryhmille tarkoitettujen leiritoimintojen lopettaminen.
- Toiminnan tuottavuutta kehitetään tehostamalla tilojen käyttöä, lisäämällä sähköisiä palveluja ja kuntalaisen oma- ja itsepalvelua, korottamalla asiakashintoja ja laajentamalla kumppanuussopimuksilla tuotettavien palveluita ja kehittämällä yhteistuotannon palvelukonseptia.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Palvelutyytyväisyys (Mittautusta kehitetään vuoden 2016 aikana. Käytettävä asteikko 1-5)		3,5	3,7	3,9	3,9	Vapaa-aikapalveluiden nettokustannukset: - €/asukas Nuorisopalvelut: - €/asukas Kirjastopalvelut: - €/asukas Kulttuuripalvelut: - €/asukas Liikuntapalvelut: - €/asukas *2015 TP tietoja	*149 € *16 € *36 € *26 € *71 €	151 € 22 € 40 € 23 € 66 €	148 € 19 € 40 € 18 € 55 €	148 € 19 € 40 € 18 € 55 €	148 € 19 € 40 € 18 € 55 €
Tapahtumien kävijämäärä	51499	53000	55000	57000	60000	Vakiovuorohakemuksen käsittely / läpimeno vrk	1 / 55	1 / 36	1 / 30	1 / 30	1 / 30
Palvelulupaus: vuorohakemusten käsittelyaikojen lyhentäminen. Toimitus: kyllä / ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Vapaa-aikatilojen käyttöaste*	30 %	40 %	45 %	50 %	50 %
Palvelukäynnit**	366946	400000	410000	415000	420000	Henkilöstö					
Uusia kumppaneita palvelutuotantoon	2	3	4	5	6	Henkilöstömäärä	42	39	39,5	39,5	40
Ohjatun toiminnan käyttäjät***	32260	34500	35000	36000	37000	Henkilötyövuosi HTV	46,2	44,2	44	44	44
						Sairauspoissaolot pv / hlö	18	8	8	8	8

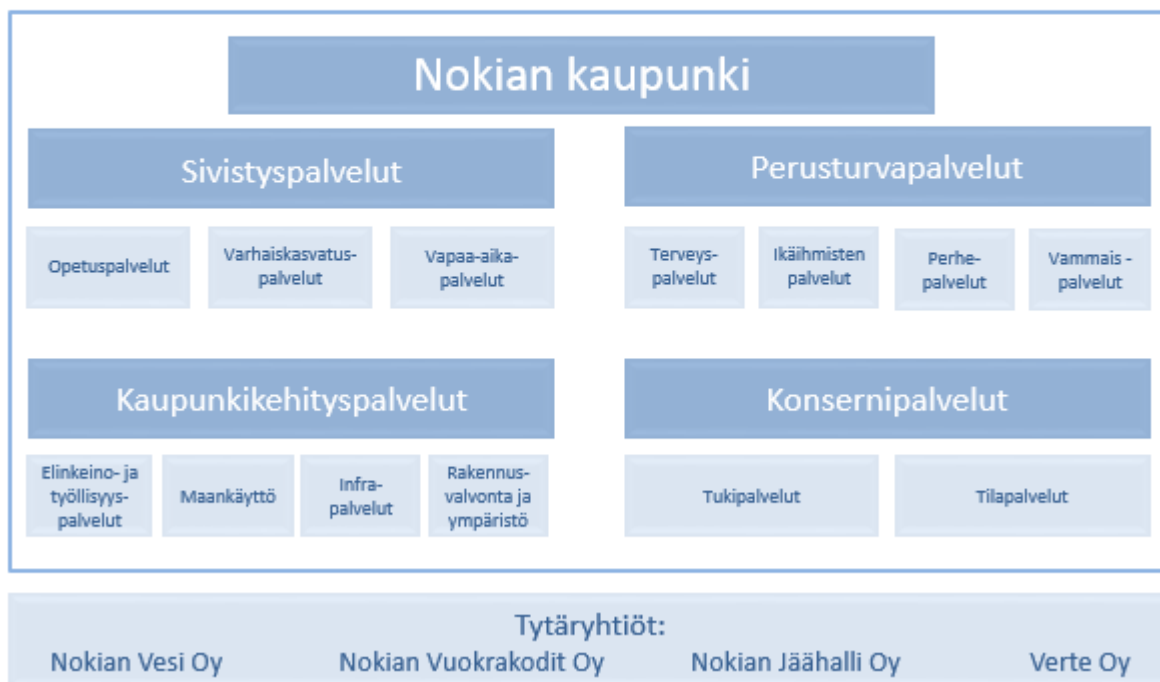
*Liikuntatilat (koulujen liikuntasalit ja muut liikuntatilat), Kulttuuritilat (Kerhola, Nokia-sali), Nuorisotilat (Harjuniitty, keskusta). Käyttöaste on laskettu käyttökausittain ulosvuokrattavissa tiloissa.

**Palvelukäynnit: uimahallikäynnit, näyttelytoiminta, fyysiset käynnit (kirjasto), verkko- ja mobiilikäynnit (kirjasto), klubitoiminta (nuoriso), nuorten tilailat.

***Ohjattu toiminta: käyttäjäkoulutukset (kirjasto), kulttuurikasvatus, liikuntaneuvonta, liikunnanohjaus, ryhmätykset (nuoriso), etsivätyöhön osallistuneet, erityisnuorisotyössä tavoitettut.

1.1.2017

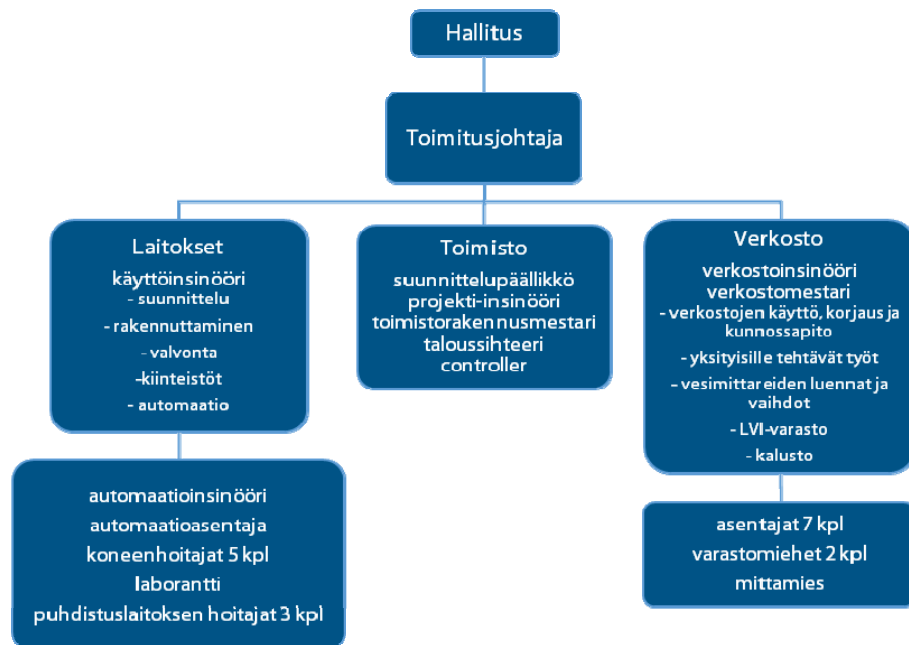
Nokian kaupunkikonserni

Tytäryhtiöt

Nokian Vesi Oy

	TP2015	TA2016	TA2017	SV2018	SV2019
Tuotot	7 110 000	7 500 000	7 750 000	8 100 000	8 600 000
Kulut	- 4 234 000	- 4 308 000	- 4 511 000	- 4 490 000	- 4 510 000
Henkilöstökulut	- 1 824 000	- 1 893 000	- 2 036 000	- 2 010 000	- 2 020 000
Muut	- 2 410 000	- 2 415 000	- 2 475 000	- 2 480 000	- 2 490 000
Toimintakate	2 870 000	3 192 000	3 289 000	3 660 000	4 140 000
Poistot	- 2 433 000	- 2 466 000	- 2 475 000	- 2 600 000	2 900 000
Rahoituskulut	- 454 000	- 238 000	- 250 000	- 490 000	- 730 000
Tulos	-10 514	488 000	514 000	520 000	440 000

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja

Strategiasta johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Asiakaslähtöisyys	Asiakaskokemuksen mittaaminen	Q2-Q4
	Etäluettavat mittarit	Vuonna 2017 asennetaan noin 1000 uutta etäluettavaa mittaria.	Q1-Q4
Talous	Maksuvalmiuden varmistaminen	Ennakoiva talousseuranta	Q1-Q4
	Rahoituksen riittävyys	Investointien rahoitusjärjestelyt	Q1-Q4
Rohkea uudistuminen	Uuden jätevedenpuhdistamon eteneminen	YVA-prosessin läpivieminen Hankinnan ja suunnittelun eteneminen	Q1-Q2 Q1-Q4
	ECO3-alueen kehitys	Aktiivinen kumppani alueen muille yrityksille	Q1-Q4
	Teknologiayhteistyö	Valittujen kumppaneiden kanssa viedään "Älykäs vesi" -konseptia eteenpäin.	Q1-Q4
	Verkostohallinta	Valitaan ja hankitaan uusi verkostonhallintajärjestelmä.	Q1

Palvelusuunnitelma 2017**Tehtävä**

Nokian Vesi Oy huolehtii Nokian kaupungin alueella talousveden tuottamisesta ja jakelusta, jätevesien käsittelystä sekä huleveden viemäroinnistä.

Toiminta

Yhtiöllä on oma pohjavedenottamo Maatialanharjulla, minkä lisäksi talousveden hankinnassa tehdään yhteistyötä Hämeenkyrön kunnan ja Tampereen kaupungin kanssa. Nokian Vesi Oy:n nykyiset jätevedenpuhdistamot sijaitsevat Kullaanvuorella sekä Siurossa. Yhtiön liikevaihto vuonna 2015 oli noin 7,1 miljoonaa euroa ja henkilökunnan määrä tilikaudella keskimäärin 30. Yhtiön vesi- ja viemärijohtoverkkoon liittyneiden asukkaiden määrä on hieman alle 30 000.

Avainmittarit:

Etäluettavien vesimittareiden osuus

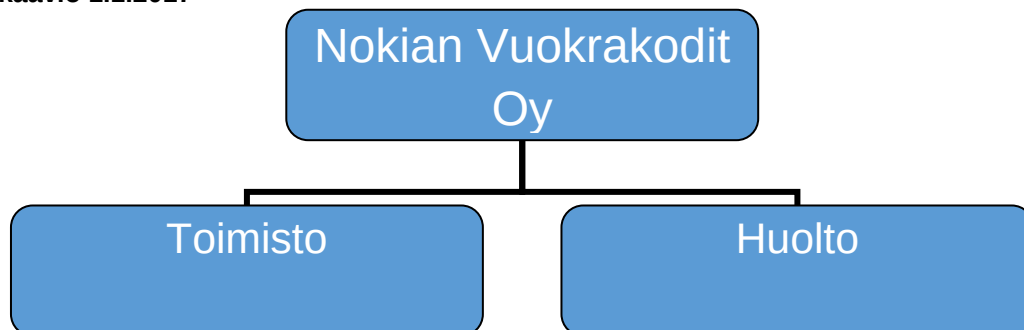
2015	2016	2017	2018	2019
3%	21%	37%	52%	67%

Asiakastyytyväisyys
Puhdistamohanke

Nokian Vuokrakodit Oy

	TP2015	TA2016	TA2017	SV2018	SV2019
Tuotot	6.870.497	7.219.930	7.569.045	7.758.271	7.952.228
Kulut					
Henkilöstökulut	729.980	956.913	863.882	885.479	907.615
Muut	3.814.119	5.509.126	5.963.950	6.113.049	6.265.875
Toimintakate					
	2.326.398	753.892	741313	740719	767350
Poistot	1.226.540	751892	739213	740719	765349
Tulos	1.099.858,04	2000	2000	2000	2001

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja

Strategiasta johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Asiakaslähtöinen palvelu	Asukastyytyväisyyskysely, huollon lyhyet vasteajat	Q1-3
	Hyväkuntoiset ja ajanmukaiset asunnot ja ympäristö	Kaapeli-tv, nettiyhteys, stailaus	Q1-4
Talous	Maksuvalmiuden varmistaminen	käyttöaste ja saatavien tehokas perintä	Q1-4
	Realistinen budjetointi	Tarkka noudattaminen	Q1-4
	Kilpailukykyinen vuokra	Energiakulujen seuranta ja toimenpiteet	Q1-4
Rohkea uudistuminen	Energian kulutuksen hallinta	Led valaisimet, vaihtoehtoisten lämmitysmuotojen käyttöön otto nykyisten rinnalle tai sijaan	Q2-3
		Maalämpö, PILP, IVLP	Q2-4

PALVELUSUUNNITELMA 2017

Tehtävä

Nokian Vuokrakodit Oy:n toimialana on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osakkeita, ostaa ja vuokrata alueita rakennuksia ja huoneistoja, antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja sekä harjoittaa isännöintiä ja kiinteistöhuoltopalveluita.

Yhtiö on yleishyödyllinen ja siten voittoa tavoittelematon, lukuun ottamatta aravalain mahdollistamaa omien varojen koron maksamista yhtiön omistajalle, jota ei tällä hetkellä toteuteta. Yhtiö toimii omakustannusperiaatteella.

Toiminta

Yhtiö on perustettu v. 1963. Yhtiön osakkaisiin on alun perin kuulunut Nokian kaupungin ja eräiden paikkakunnalla toimivien yritysten lisäksi mm. Vuokralaisten Keskusliitto. Nykyisin yhtiö on 100 %:sti Nokian kaupungin omistama.

Yhtiö tarjoaa vuokra-asuntoja Nokialaisille ja Nokialle muuttaville sosiaalisin perustein valittaville asunnonhakijoille. Asukasvalinnoissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia asukasvalintaohjeita kuten esim. tulo- ja varallisuusrajoja. Yhtiön asukasvalintoja valvoo Asumisen Rahoittamis- ja Kehittämiskeskuksen valtuuttamana Nokian kaupunki.

Yhtiöllä on 1061 vuokra-asuntoa, joista käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisia asuntoja 1040 ja vapaarahoitteisia 21. Edellisen lisäksi yhtiö omistaa 100 % elokuussa 2016 valmistuneen Asunto Oy Nokian Myllymatti-nimisen tytäryhtiön, jossa on 39 käyttö- ja luovutusrajoituksen alaista vuokra-asuntoa. Liikehuoneistoja on 6, joista kahdessa toimii kaupungin päiväkotia, yhdessä yksityisen ryhmäperhepäiväkotia ja 3 tilaa on tyhjiä.

Yhtiön toiminnassa yhdistyy asukkaiden joustava palveleminen, taloudellinen tehokkuus ja asuntopoliittinen tavoitteellisuus. Vuokrataso pyritään pitämään kilpailukykyisenä unohtamatta säännöllistä ylläpitävää huoltoa ja korjausta sekä näihin tavoitteellisesti varautumista, jolla kiinteistökanta pidetään asianmukaisessa ja asukkaiden vaatimustason edellyttämässä kunnossa.

Yhtiö teetti imago tutkimuksen kesällä 2016 Nokian lisäksi Pirkkalassa, Ylöjärvellä ja Tampereella Kalkun sekä Tesoman alueilla. Imago tutkimuksen tulosten perusteella yhtiö ottaa asukkaat ja henkilökunnan mukaan kehittämään yhtiötä.

Yhtiöllä on toimisto Nokialla omassa omistuksessa olevassa rakennuksessa, osoitteessa Souranderintie 26.

Muutokset palveluissa 2017

Yhtiö muuttaa toimiston aukioloaikoja tehokkaan työajan lisäämiseksi.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Toimitilat tsto m2 Toimitilat varasto/tekninen tila m2	477 187	477 187	477 187	477 187	477 187	Käyttöaste		96,5	96	95,8	95,8
Toimitilat huolto m2	614	614	614	614	614	QR 1	5,13	5	5	4,9	5
Vuokra-asunnot sis. tytäryhtiön	1061	1100	1100	1100	1012	Vaihtuvuus	18,7	19	19,5	19,5	19,5
uudet v-asunnot					35	Henkilöstö					
peruskorj. v-asunnot aloitus			61	91		Henkilöstömäärä		17	17	17	18
Asiakastytytyväisyys			3,5	3,7	4	Henkilötyövuosi HTV		18,5	18,5	18,5	19,5
						Sairauspoissaolot pv		226			

Nokian Jäähalli Oy

	TP2015	E2016	TA2017	SV2018	SV2019
Tuotot		400 000	577 000	670 000	670 000
Kulut		233 000	350 600	420 000	422 000
Henkilöstökulut		128 000	138 500	140 000	142 000
Muut		105 000	239 100	280 000	280 000
Toimintakate		167 000	199 400	250 000	248 000
Poistot		148 000	228 600	282 000	282 000
Rahoituserät		0	-27 000	-26 000	- 25 000
Tulos		19 000	-56 200	-58 000	-59 000

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Nokian
Jäähalli Oy

Vastuuhenkilö: hallituksen puheenjohtaja

Strategiasta johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Lisätä vuokrattavaa jääaikaa	Harjoitushalli valmistuu elokuussa 2017	Q3
	Asiakaslähtöinen palvelu	Asiakastytytäväsyysskysely	Q1-Q2
		Toimintaprosessit kuvattu ja kehitetty asiakastarpeen perusteella	Q4
Talous	Maksuvalmiuden varmistaminen	Tiukka talousseuranta	Q1-Q4
	Yleishyödyllisen toimijan hinnoittelutaso	Hinnoittelun tarkistaminen harjoitushallin valmistuttua	Q4
Rohkea uudistuminen	Edistää osaltaan Nokian kaupungin tavoitetta 'Hyvinvoiva Nokia'	Yhteistyö Vapaa-aikapalvelujen kanssa	Q1-Q4
	Energian säästö	Pinta-alan lisääntymisen hyödyntäminen teknisissä valinnoissa	Q1-Q3
		Aurinkokeräimien käytön selvittäminen	Q4

PALVELUSUUNNITELMA 2017**Tehtävä**

Nokian Jäähalli Oy:n toimialana on jäähallikiinteistöjen ja niihin välittömästi liittyvien tilojen hallinta, omistaminen ja vuokraaminen. Erityisesti yhtiön tehtävänä on jäähallien jääajan vuokraaminen.

Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tavoittelu, vaan yleishyödyllinen toiminta, eikä yhtiö jaa voittoa omistajilleen. Yhtiön pääasiallinen tarkoitus on edistää jääurheilun harrastamista Nokialla.

Toiminta

Yhtiö perustettiin lokakuussa 2015 neljän jääurheiluseuran toimesta. Nokian kaupunki liittyi omistajaksi 1.3.2016 luovuttamalla omistamansa jäähallirakennuksen (valmistunut 1996) apportina liikkeenluovutuksessa. Samalla siirtyi kaksi työntekijää yhtiön palvelukseen kaupungilta.

Yhtiö tarjoaa jäähallivuoroja siten, että halli on tarkoitus pitää avoinna jääurheilulle elokuusta toukokuuhun. Halli on avoinna tänä aikana välillä 7.00 - 23.00. Tiloja tarvitaan aktiivisesti eri tarkoituksiin ja tilaisuuksiin. Huoltotöitä keskitetään kesä- ja heinäkuuhun.

Yhtiö sai keväällä 2016 tiedon opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksesta 750 000 € harjoitushallin rakentamiseen. Rakennuslupa saatiin elokuussa 2018 ja perustusten teko alkoi lokakuussa 2016. Hallin on määrä valmistua elokuussa 2017.

Henkilöstön määrä pysyy nykyisenä tilojen lisääntyessä, mutta työntekijöiden sijaistuksiin järjestetään toimivat ratkaisut. Yhtiöstä ja toiminnasta vastuulliseksi pyritään saamaan hallipäällikkö.

Muutokset palveluissa 2017

Harjoitushallin valmistuttua elokuussa 2017 yhtiön vuokraamaan jääajan määrä lähes kaksinkertaistuu. Uusi tila helpottaa harrastajien mahdollisuutta saada vuoroja suositumpina aikoina Nokialta.

Yhtiö aloittaa säännöllisen asiakastyytyväisyyden mittaamisen vuoden aikana.

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Toimitilat, bruttoala		3851 m ²	6896 m ²	6896 m ²	6896 m ²	Kulut/vuokrattu jäävuoro 1 t			124 €	103 €	103 €
Vuokratut jäävuorot		2 275 t	2835 t	4095 t	4095 t	Käyttöaste					
Jäävuoron (50 min) hinta, prime time, arki		130€/65€									
Kävijät/luistimilla vuodessa	26000	29000	39000	55000	55000	Henkilöstö					
Asiakastyytyväisyys (1-5)			3,7	4	4	Henkilöstömäärä		3	4	4	4
						Henkilötyövuosi HTV,		2,8	4,1	4,1	4,1
						josta HTV sijaiset		0,3	0,6	0,6	0,6
						Sairauspoissaolot pv					

Tytäryhtiö: Verte Oy

	TP2015	TA2016	TA2017	SV2018	SV2019
Tuotot			154992	420000	420000
Kulut			34700	119600	119600
Henkilöstökulut			101 720	246214	246214
Muut			16040	34400	34000
Toimintakate			2531	19786	19786
Poistot					
Tulos			2531	19786	19786

Organisaatiokaavio 1.1.2017

Vastuuhenkilö: Toimitusjohtaja

Strategiasta johdetut tavoitteet			
Strategian painopiste/tavoite 2017	Vastuualueen tavoite	Toiminta - teko	Milloin Q
Palvelut	Uusien yritysten hankinta ja juurruttaminen Kolmenkulmaan ja Nokialle	Aktiivinen yrityshankinta ja verkostoituminen. Konseptoinnit	1-4
	Kolmenkulman alueen ja ECO3-alueen kehittäminen ja visiointi yhteistyössä alueen yritysten, alueen kehittämiseen osallistuvien tutkimuslaitosten ja ELY:n kanssa.	Dynaaminen ECO3 yritysconsortio ja dynamiikan ylläpito.	1-4
	ECO3-teknologia-yritysten demonstraatio- ja pilottiympäristöjen kehittäminen, hankinta ja innovointi.	Yhteistyö yritysten ja tutkimuslaitosten kanssa. Konseptoinnit.	1-4
	Verkottaa ECO3-alue osaksi kansallisia bio-kiertotalouden teollisia alueita ja muita vastaavia pilot-demonstraatioympäristöjä Suomessa ja kansainvälisesti.	Osallisuus kansallisissa ja kansainvälisissä bio- ja kiertotalouden verkostoissa.	1-4
	Yrityksille suunnattujen rahoitusrahoituskenttien suunnittelu, valinta ja tarjonta	Aktiivien yhteydenpito yrityksiin ja rahoituslaitoksiin. Konseptoinnit	1-4
Talous	Budjetissa pysyminen	Tiukka talousseuranta	1-4
Rohkea uudistuminen	ECO3 alueesta merkittävä kansallinen bio- ja kiertotalouden yritysalue	ECO3 tiekartta	1-4

PALVELUSUUNNITELMA 2017**Tehtävä**

Kolmenkulman alueen/ECO3 alueen kehittäminen bio- ja kiertotalouden liiketoiminta-alustana ja talous-alueena.

Toiminta

Eco3-aluetta ja Kolmenkulmaa kehitetään Verte Oy:n välityksellä platform-muotoisena palvelutoimintana. Alueen kehittäminen perustuu tiiviiseen yritysten ja tutkimuslaitosten väliseen yhteistyöhön ECO3-konseptin mukaisesti.

Verte Oy:n tavoitteena on hankkia ja kiihdyttää uusia liiketoimintoja ja luoda ECO3-alueelle kansainvälisesti vetovoimaisia yritys- ja kehitysympäristöjä biotalouden ja kiertotalouden ratkaisujen alueella.

Muutokset palveluissa 2017

Yhtiö keskittyy voimakkaasti Kolmenkulman alueen kehittämiseen

AVAINMITTARIT											
	2015	2016	2017	2018	2019		2015	2016	2017	2018	2019
Vaikuttavuus						Tehokkuus					
Uudet yritykset			5	10	15						
Työpaikat			50	100	150						
						Henkilöstö					
						Henkilöstömäärä		3	2	4	4
						Henkilötyövuosi HTV		3	2	4	4
						Sairauspoissaolot pv					

VI TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO

(KH:n ohjaus)

Mikäli nämä ohjeet poikkeavat vuonna 2017 voimaan tulevasta uudesta hallintosäännöstä, noudatetaan uutta hallintosääntöä.

Talouden suunnittelu ja seuranta

tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
Talouden seuranta											
osavuosit-saus Q4		kk-seu-ranta	osavuosi-katsaus Q1	kk-seu-ranta	kk-seu-ranta	kk-seu-ranta	osavuosi-katsaus Q2	kk-seu-ranta	osavuosi-katsaus Q3	kk-seuranta	kk-seuranta
		toimielinten tavoitteiden, tulosten ja toiminnan arviointi									
		tilinpäätöksen käsittely									
Talouden suunnittelu											
täytäntöönpano-ohjeet, käyttösuunnitelmat							talousarvioraami	talousarvion valmistelu		KH talousarvioesitys	KV talousarvio
					investointisuunnitelma TA						

Vastaavien viranhaltijoiden tulee valvoa, että resursseja käytetään talousarvion mukaisesti. Kuukausiseuranta ja osavuositarkastukset käsitellään kaupungin johtoryhmässä, lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa. Kaupunginvaltuusto käsittelee osavuositarkastukset.

Talousarvio

Talousarvioon esitettävät muutokset tuodaan käsittelyyn välittömästi muutostarpeen ilmaannuttua. Muutosesityksessä on selvitettävä rahamääräinen muutos sekä vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tulokseen. Muutokset talousarvioon ovat mahdollisia pääsääntöisesti vain talousarviovuoden aikana. Tilinpäätöksen alkukirjoittamisen jälkeen muutosehdotuksia ei voi tehdä. Talousarviota koskevat muutokset käsitellään talousarvion sitovuustason ilmaisemassa toimielimessä. Kaikki talousarviomuutokset toimitetaan tiedoksi talouspalveluihin (talousjohtaja/laskentapäällikkö).

Käyttösuunnitelma

Kaupunginhallitus ja lautakunnat hyväksyvät käyttösuunnitelmat, jotka palvelualueiden/tulosalueiden tulee tehdä 31.1.2017 mennessä. Käyttösuunnitelma on jo alustavasti laadittu budjetin laadinnan yhteydessä kustannuspaikoittain. Mahdollisia muutoksia voi tehdä tulosalueen sisällä, palvelu- ja tulosalueiden talousarviot ja tavoitteet ovat sitovia. Käyttösuunnitelmassa toimitellaan jakaa tulosalueen määrärahat kustannuspaikoille. Jako tapahtuu ilmoittamalla muutokset talouspalveluihin (laskentapäällikkö). Tämän jälkeen vuosibudjetti jaetaan kuukausille seurannan terävöittämiseksi. Käyttösuunnitelmissa tulee määrittää lautakuntaan nähden sitova taso (esimerkiksi kustannuspaikoittain).

Käyttötalouden osassa budjetin toimintakate on nettositova. Se tarkoittaa, että toiminto on sitoutunut sovittuun toimintakatasoon, tuottojen ja kulujen erotukseen. Tuotot ja kulut voivat vaihdella talousarvion luvuista, mutta toimintakate pysyy ennallaan. Budjetin luvut sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät. Määrärahan käytön tulee talousarviovuoden aikana aina perustua todelliseen tarpeeseen. Määrärahaa jätetään käyttämättä, mikäli tarvetta ei ole. Sisäisten palveluiden veloituksessa käytetään talousarvion laatimisvaiheessa sovittuja hintatasoja, elleivät osapuolet muuta sovi. Käyttösuunnitelmat tulee lähettää tiedoksi kaupungin tilintarkastajille.

Investoinnit

Kunnallistekniikan ja tilapalveluiden yksilöimättömät investointimäärärahat vapautetaan käyttöön erillisellä työohjelmaksi nimitettävällä käyttösuunnitelmalla, joka saatetaan kaupunginhallitukselle tiedoksi kaksi kertaa vuodessa. Työohjelman käsittelyn yhteydessä esitetään toteumaraportti päättyneen työohjelmakauden

hankkeista. Kiinteistöjen kunnossapitomäärärahojen käytöstä tulee myös tehdä työohjelma. Investointihankkeille kohdistettavien suunnittelu-, työnjohto- ym. kulujen tulee perustua tuntikirjanpitoon.

Hankinnat, hankintapäätökset ja laskujen tarkastaminen/hyväksyminen

Nokian kaupungin yksiköiden tulee käyttää kilpailutettujen hankintasopimusten toimittajia aina, kun se on mahdollista. Suorahankintoja liikkeistä tulee välttää. KuHa Oy:n luettelo sopimustoimittajista löytyy intrasta. Uusien puitesopimusten kilpailuttaminen ja käyttöönotto edellyttää kaupungin (toimielimen/viranhaltijan) päätöstä yhteishankinnasta.

Viranhaltijoiden hankintapäätösten rajat (talousarvion määrärahojen puitteissa):

- kaupunginjohtaja 30.000 €
- palvelualuejohtaja 30.000 €
- tulosaluejohtaja 10.000 €

Perusturvan palveluhankinnoissa hankintaraja:

- perusturvapalveluiden palvelualuejohtaja 100.000 €

Rakennusurakoiden hankintarajat sekä urakkakohteissa urakkasopimukseen tulevat muutokset

- kaupunkikehityspalveluiden palvelualuejohtaja 150.000 €
- konsernipalveluiden palvelualuejohtaja 150.000 €
- tulosaluejohtaja 150.000 €

Rajat ylittävät hankinnat tulee päättää ko. toimielimessä. Palvelualuejohtajat voivat delegoida päätösvaltaa myös muille viranhaltijoille 10.000 euron hankintapäätöksiin asti.

Laskujen tarkastus- ja hyväksymisprosessin tulee taata, että maksuun menee vain sisällöltään oikeita laskuja, joiden sisältämät tuotteet/palvelut on vastaanotettu. Laskujen tarkastuksen ja tiliöinnin hoitaa henkilö, jolla on tiedot hyödykkeen tilauksesta ja vastaanottamisesta. Laskujen hyväksyjät määritetään palvelualuejohtajien viranhaltijapäätöksillä. Hyväksyjänä tulee olla henkilö, joka vastaa talousarvion toteutumisesta sekä valvonnasta. Laskujen hyväksyjän tulee varmistaa, että vastaanottotarkastus on tehty ja että laskun tiliointi on oikein. Laskusta tulee aina käydä ilmi perusteet, että kyseessä on kaupungin maksettavaksi kuuluva erä ja siinä tulee olla alv-merkintä. Talousseurannan terävöittämiseksi tulee laskut käsitellä välittömästi.

Taloudellisuus ja tehokkuus

Jos uutta (yksityisoikeudellista) maksua aletaan periä, tulee sen periminen, maksun määrä ja voimaantulo nimenomaisesti päättää asianomaisessa toimielimessä (lautakunta). Palvelualueiden tulee huolehtia siitä, että kaikki tulot tulevat laskutetuiksi ja saatavat siirtyvät perintään asianmukaisesti ja viivytyksettä. Laskutus- ja perintäohje on päivitetty toukokuussa 2015. Käteiskassat tulee tarkastaa ja laskea ennalta ilmoittamatta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tarkastusraportit toimitetaan taloushallintoon maksuvalmiussiihteerille tiedoksi.

Yleinen linja kaupungin resurssien ja varojen käytössä tulee olla harkitseva. Hankkeita, joihin on haettu valtionosuutta, ei aloiteta ennen valtionosuuspäätöksen varmistumista. Palvelualueiden täytyy aktiivisesti selvittää mahdollisuuksia valtionavustuksien tai muiden tukien saamiseen. Samalla täytyy kuitenkin huomioida, että pysyviä menorakenteita synnyttäviä projekteja/hankkeita tulee välttää. Palvelualuejohtajalla on ratkaisulta päättää vahingonkorvauksista 10.000 euron rajaan saakka. Sitä suuremmista vahingonkorvauksista päättää kaupunginhallitus.

Henkilöstöresurssien käyttö on sovitettava kulloiseenkin palvelutarpeeseen. Ulkopuolisten sijaisten käyttö tulee rajoittaa mahdollisimman vähiin kuitenkin siten, että työyksikön tarve ja erityisesti turvallisuustekijät huomioidaan. Henkilöstön liikkuvuutta eri yksiköiden välillä tulee lisätä, jotta vähennetään lyhytaikaisten sijaisten tarvetta. Lisä- ja ylityötä teetetään vain pakottavasta tarpeesta ja niitä seurataan kuukausittain.

Vuosilomien suunnittelussa kesälomien osalta hyödynnetään koko lomakausi 2.5.-30.9. sijaisten tarpeen minimoimiseksi. Palvelujen tuottamista voidaan pienentää ja toimipisteitä sulkea vuosilomien ajaksi palvelutarve huomioiden. Vuosilomat on tarkoitettu lepoon ja virkistymiseen ja ne tulee pitää pääsääntöisesti niitä varten tarkoitettuna ajankohtana. Säästövapaiden kerryttäminen ei siten ole tarkoituksenmukaista ja esimiesten tuleekin kiinnittää niihin huomiota. Sairauspoissaoloihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Mm. varhaisen välittämisen malli on työvälineenä esimiesten tukena.

LIITTEET**Liite 1****TULOSLASKELMA (ulkoiset erät)**

	TP 2015	TA+MUUT.	KV 2017	Ero%	SV1 2018	SV2 2019
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	4 760 228	4 744 779	4 873 551	2,7	4 873 551	4 873 551
MAKSUTUOTOT	11 183 906	11 912 441	12 335 461	3,6	12 335 461	12 335 461
TUET JA AVUSTUKSET	3 426 016	3 059 338	1 698 748	-44,5	1 698 748	1 698 748
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 818 899	6 658 681	7 890 708	18,5	7 890 708	7 890 708
TOIMINTATUOTOT	25 189 049	26 375 239	26 798 468	1,6	26 798 468	26 798 468
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 390 302	1 853 085	1 943 000	4,9	1 943 000	1 943 000
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 390 302	1 853 085	1 943 000	4,9	1 943 000	1 943 000
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-89 526 706	-88 431 742	-86 071 920	-2,7	-85 825 576	-85 825 576
PALKAT JA PALKKIOT	-68 959 192	-68 611 522	-68 088 191	-0,8	-67 886 378	-67 886 378
HENKILÖSIVUKULUT	-20 567 514	-19 820 221	-17 983 729	-9,3	-17 939 198	-17 939 198
ELÄKEKULUT	-16 624 226	-15 855 442	-14 630 744	-7,7	-14 596 080	-14 596 080
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 943 288	-3 964 779	-3 352 985	-15,4	-3 343 118	-3 343 118
PALVELUJEN OSTOT	-68 374 645	-68 792 850	-69 313 433	0,8	-69 313 433	-69 313 433
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 013 533	-10 873 047	-10 976 320	0,9	-10 976 320	-10 976 320
AVUSTUKSET	-11 543 593	-12 741 962	-11 218 850	-12,0	-11 218 850	-11 218 850
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 199 535	-5 121 214	-5 443 070	6,3	-5 443 070	-5 443 070
TOIMINTAKULUT	-184 658 012	-185 960 815	-183 023 593	-1,6	-182 777 249	-182 777 249
TOIMINTAKATE	-157 078 661	-157 732 491	-154 282 125	-2,2	-154 035 781	-154 035 781
VEROTULOT	124 582 056	126 329 000	126 791 500	0,4	130 079 600	133 253 640
VALTIONOSUUDET	40 089 740	40 810 217	39 484 034	-3,2	39 484 000	39 484 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	490 702	450 000	260 000	-42,2	245 574	231 649
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 114 748	924 800	692 800	-25,1	690 800	690 800
KORKOKULUT	-1 097 708	-1 192 500	-946 600	-20,6	-996 700	-1 086 400
MUUT RAHOITUSKULUT	-112 300	-54 000	-25 000	-53,7	-25 000	-25 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	395 441	128 300	-18 800	-114,7	-85 326	-188 951
VUOSIKATE	7 988 576	9 535 026	11 974 609	25,6	15 442 493	18 512 908
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET	-10 602 876	-10 145 127	-10 626 751	4,7	-12 161 021	-12 972 127
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 602 876	-10 145 127	-10 626 751	4,7	-12 161 021	-12 972 127
SATUNNAISET ERÄT						
SATUNNAISET TUOTOT	0	2 100 000	0	-100,0	0	0
SATUNNAISET KULUT	-5 200 000	-2 400 000	0	-100	0	0
SATUNNAISET ERÄT	-5 200 000	-300 000	0	-100,0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-7 814 300	-910 101	1 347 858	-248,1	3 281 472	5 540 781
POISTOERON MUUTOS	67 208	67 208	67 200	-0,0	67 200	67 200
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-7 747 092	-842 893	1 415 058	-267,9	3 348 672	5 607 981

TULOSLASKELMA (ulkoiset ja sisäiset erät)

	TP 2015	TA+MUUT.	KV 2017	Ero%	SV1 2018	SV2 2019
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUTUOTOT	15 591 095	18 848 600	32 534 681	72,6	32 534 681	32 534 681
MAKSUTUOTOT	11 219 513	11 912 441	12 335 461	3,6	12 335 461	12 335 461
TUET JA AVUSTUKSET	3 426 016	3 059 338	1 698 748	-44,5	1 698 748	1 698 748
MUUT TOIMINTATUOTOT	21 448 514	21 720 892	8 589 127	-60,5	8 589 127	8 589 127
TOIMINTATUOTOT	51 685 139	55 541 271	55 158 017	-0,7	55 158 017	55 158 017
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 390 302	1 853 085	1 943 000	4,9	1 943 000	1 943 000
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 390 302	1 853 085	1 943 000	4,9	1 943 000	1 943 000
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-89 534 513	-88 431 742	-86 071 920	-2,7	-85 825 576	-85 825 576
PALKAT JA PALKKIOT	-68 966 999	-68 611 522	-68 088 191	-0,8	-67 886 378	-67 886 378
HENKILÖSIVUKULUT	-20 567 514	-19 820 221	-17 983 729	-9,3	-17 939 198	-17 939 198
ELÄKEKULUT	-16 624 226	-15 855 442	-14 630 744	-7,7	-14 596 080	-14 596 080
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 943 288	-3 964 779	-3 352 985	-15,4	-3 343 118	-3 343 118
PALVELUJEN OSTOT	-78 771 032	-82 349 631	-82 888 538	0,7	-82 888 538	-82 888 538
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 929 883	-11 420 084	-11 493 000	0,6	-11 493 000	-11 493 000
AVUSTUKSET	-11 544 363	-12 741 962	-11 218 850	-12,0	-11 218 850	-11 218 850
MUUT TOIMINTAKULUT	-19 374 311	-20 183 428	-19 710 834	-2,3	-19 710 834	-19 710 834
TOIMINTAKULUT	-211 154 102	-215 126 847	-211 383 142	-1,7	-211 136 798	-211 136 798
TOIMINTAKATE	-157 078 661	-157 732 491	-154 282 125	-2,2	-154 035 781	-154 035 781
VEROTULOT	124 582 056	126 329 000	126 791 500	0,4	130 079 600	133 253 640
VALTIONOSUUDET	40 089 740	40 810 217	39 484 034	-3,2	39 484 000	39 484 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	490 702	450 000	260 000	-42,2	245 574	231 649
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 114 748	924 800	692 800	-25,1	690 800	690 800
KORKOKULUT	-1 097 708	-1 192 500	-946 600	-20,6	-996 700	-1 086 400
MUUT RAHOITUSKULUT	-112 300	-54 000	-25 000	-53,7	-25 000	-25 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	395 441	128 300	-18 800	-114,7	-85 326	-188 951
VUOSIKATE	7 988 576	9 535 026	11 974 609	25,6	15 442 493	18 512 908
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-10 602 876	-10 145 127	-10 626 751	4,7	-12 161 021	-12 972 127
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 602 876	-10 145 127	-10 626 751	4,7	-12 161 021	-12 972 127
SATUNNAISET ERÄT						
SATUNNAISET TUOTOT	0	2 100 000	0	-100,0	0	0
SATUNNAISET KULUT	-5 200 000	-2 400 000	0	-100	0	0
SATUNNAISET ERÄT	-5 200 000	-300 000	0	-100,0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-7 814 300	-910 101	1 347 858	-248,1	3 281 472	5 540 781
POISTOERON MUUTOS	67 208	67 208	67 200	-0,0	67 200	67 200
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-7 747 092	-842 893	1 415 058	-267,9	3 348 672	5 607 981

LIITE 2

HENKILÖTYÖVUOSIEN MUUTOKSET

Nokian kaupunki						HTV2		
Henkilötyövuodet	TP 2014	TP 2015	TA2016	E 2016	TA2017	Tavoite	ero	
Sivistyspalvelut	923	925	909	909	902	898	4	Lisäresursointi 6
Perusturvapalvelut	674	674	653	653	651	649	2	Lisäresursointi 2
Kaupunkikehityspalvelut	103	100	97	97	101	97	4	Lisäresursointi 4
Konsernipalvelut	241	235	224	234	230	222	8	Vihnuskodin keittiöratkaisu kesken (10 HTV)
Yhteensä	1941	1934	1883	1893	1884	1866	18	

Tehostamisohjelman tavoitteena oli vähentää henkilötyövuosia 75 vuoden 2017 loppuun mennessä. Yllä olevan mukaisesti lisäresursoinnit huomioon ottaen tavoitteesta ollaan jäljessä 8 henkilötyövuotta.

Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti. Osa-aikaisuus lasketaan työajasta. (HTV2 = palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365*(osa-aikaprosentti/100)).

UUDET TEHTÄVÄT

Palvelualue	Tehtävä	€/2017	€/vuosi	Perustelu
Konserni-palvelut	paikkatietoasiantuntija, ICT			1 v määräaikainen siirto kaupunkikehityspalveluista
	järjestelmäasiantuntija, ICT			siirto sivistyspalveluista, ICT:n keskittäminen
Kaupunkikehityspalvelut	projektipäällikkö	52 000	52 000	projektitehtävät 1,5 v ajan
	kaavoitusarkkitehti	44 000	52 800	lisäresurssin tarve
	markkinointi- ja viestintäkoordinaattori	34 000	37 000	markkinoinnin ja viestinnän vahvistaminen
	rakennustarkastusinsinööri	38 300	46 000	rakennuslupien ja valvonnan tehostaminen
	8 työhönvalmentajaa			palvelun vakiinnuttaminen
Sivistys-palvelut	2 luokanopettajaa, Kankaantaka			täytettynä määräaikaisesti
	erityisluokanopettaja, Rajasalmi			täytettynä määräaikaisesti
	Harjuniitty, erityisopettaja			täytettynä määräaikaisesti
	oppilaanohjauksen lehtori			täytettynä osa-aikaisesti
	englannin kielen lehtori			täytettynä määräaikaisesti
	2 luokanopettaja	19 000 19 000	45 000 45 000	uudet tehtävät
	2 erityisluokanopettajaa	21 000 21 000	50 000 50 000	uudet tehtävät
	erityisopettaja	21 000	50 000	uusi tehtävä
	ruotsin ja engl. kielen lehtori	21 000	50 000	uusi tehtävä
Perusturva-palvelut	palveluohjaaja			nyt kotihoidon esimies
	lähihoitaja			lakkautetaan hoivatyön esimies
	lähihoitaja			nyt sairaanhoitaja
	lähihoitajan varahenkilö			nyt sairaanhoitajan varahenkilö
	hammashoitaja	26 400	26 400	uusi tehtävä
	fysioterapeutti	33 300	33 300	uusi tehtävä

Hyvinvoiva Nokia 2016

Nokian kaupungin onnistumissuunnitelman tavoitteena on asukkaiden hyvinvointi.

Kattavina toimintaperiaatteina ovat terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä taloudellisuus.

Kaupungin kaikkien palvelukeskusten yhteinen tehtävä on luoda puitteet asukkaan omaehtoisille terveyttä ja hyvinvointia tukeville valinnoille.

Alla olevat tavoitteet konkretisoidaan vuotuisissa talousarvioissa ja niiden toteutumista seurataan tilinpäätöksissä.

Painopisteet

Tavoitteet

Asiakaslähtöinen ja palveleva Nokia

Terveyttä ja hyvinvointia edistävät palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti.

1. Palveluohjaus ja palveluprosessit tukevat terveyttä ja hyvinvointia
2. Perusterveydenhuolto on vahvistettu
3. Perheitä ja kotona asumista tuetaan ennaltaehkäisevästi, varhaisesta vuorovaikutuksesta huolehtien
4. Monialainen yhteistyö toimii yli palvelukeskusrajojen

Yrittävä, osaava ja onnistuva Nokia

Yrityksiä houkutteleva kaupunki luo hyvät toimintaedellytykset yrittämiselle ja uusille työpaikoille.

1. Nuorten koulutus- ja työelämävalmiuksia on vahvistettu
2. Kaupunki kannustaa asukkaiden kouluttautumista ja työllistymistä
3. Kaupungin keskusta kehittyi uusilla asumisen ja yrittämisen alueilla
4. Henkilöstön osaamista kehitetään, perustehtävät ovat selkeät ja työhyvinvointi on parantunut

Turvallinen ja viihtyisä Nokia

Yhteisöllisyyttä tukeva kaupunkisuunnittelu on osallistavaa ja avointa.

1. Palvelut edistävät omaehtoisia toimintaa ja kannustavat aktiiviseen elämäntapaan
2. Liikkuminen Nokialla on turvallista ja liikenneratkaisut edistävät joukkoliikennettä ja kevyttä liikennettä
3. Ympäristöratkaisut perustuvat kestäväään kehitykseen
4. Kaavoituksessa ja muussa suunnittelussa arvioidaan päätösten vaikuttavuus asukkaille, yrityksille ja ympäristölle.

Tasapainoinen ja toimiva Nokia

Päätöksenteko ja toiminta on kustannustietoista ja vaikutuksia ennalta-arvioivaa.

1. Luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja asukkaiden välinen vuoropuhelu on lisääntynyt asioiden valmistelussa
2. Vuoropuhelua edistävä viestintä on kohderyhmälähtöistä ja monikanavaista
3. Ennalta-arvioiva valmistelu (EVA-menetelmä) on otettu käyttöön kaikissa palvelukeskuksissa
4. Kaupunki on sitoutunut kaupunkiseudun kehittämiseen yhteistyötä syventämällä

